BBC

JADALNE KWIATY: PRZYSMAKI Z MNISZKA I LILAKA

Maj 5 (56)/2023

Gardeners' World

EDYCJA POLSKA

PLONY Z DONICZEK

Jak odnieść sukces w uprawie warzyw

POMYSŁY NA OGRÓD *ZA GROSZE*

Rośliny do cienia

Co urośnie pod drzewami?

NARZĘDZIA DO TRAWNIKA

KONIEC kłopotów!

Naturalne rozwiązania na ogrodnicze problemy

Maj 5/2023
cena 17,90 zł (w tym 8% VAT)
ISSN 2391-8381 Indeks 403636

Pokochaj kwiaty jednoroczne

odmienią w tym roku twoje rabaty

TRAWNIK U FRYZJERA
Koszenie murawy może być dobre dla zdrowia i środowiska, przekonuje **Alan**

OGRODY KUCHENNE
Kasia odkrywa ciekawą historię angielskich ogrodów kuchennych

DROGA DO LATA
Przygotuj się na powitanie lata, podążając za planem działań **Monty'ego**

eprasa.pl eb

FISKARS®
Niech Twa wyobraźnia rozkwita
fiskars.com

Prenumerata

Gardeners` World. Edycja Polska to wydanie licencyjne największego brytyjskiego magazynu ogrodniczego BBC *Gardeners' World Magazine*. W polskiej edycji dzielimy się z wami naszymi odkryciami – od inspirujących ogrodów (angielskich i polskich) i zachwycających roślin, po zakupowe wskazówki i podpowiedzi, co zrobić, by ogród był zawsze w kwitnącej formie.

Zaprenumeruj *Gardeners' World. Edycja Polska* w wersji drukowanej z rabatem

5% na kwartał (3 wydania)
10% na rok (10 wydań)
25% na dwa lata (20 wydań)

Zamów prenumeratę na
www.UlubionyKiosk.pl
Przesyłka gratis

Welcome

Z czym kojarzy się maj? Z romantycznymi wieczorami, śpiewem ptaków, zapachem kwiatów i ciepłym deszczem. W końcu, bez kurtek i grubych butów można usiąść w ogrodzie z filiżanką kawy i patrzeć, jak przyroda w pośpiechu stara się wypełnić roślinami wszystkie wolne do tej pory miejsca, korzystając z ciepła i każdej minuty długich dni. Gałęzie drzew i krzewów otulają już miękkie w dotyku, świeże liście, wśród których rozpychają się kwiaty, ukazując swoje wdzięki i wydzielając mocne, jedyne w swoim rodzaju aromaty.

W tej atmosferze możemy zacząć dekorować ogród delikatnymi i pełnymi uroku roślinami jednorocznymi – jeśli nie wiesz, które wybrać, Carol pokazuje, jakie gatunki sieje w Glebe Cottage i jak je uprawia (str. 24) oraz obsadzić donice na tarasach i balkonach (str. 58) kwiatami sezonowymi, takimi jak np. pelargonie (str. 67), czy wypełnić je warzywami (str. 96). W tym miesiącu warto zadbać o trawnik, by przez cały sezon wyglądał efektownie – Alan podpowiada, jak pielęgnować murawę (str. 76), by pozostała miejscem przyjaznym środowisku, ale jednocześnie pełniła rolę zielonego dywanu i była tłem dla roślinnych kompozycji.

Choć w maju z warzywnika nie zbierzemy jeszcze zbyt dużo plonów, domową spiżarnię można już zasilić pierwszymi przetworami – korzystając ze złocistych kwiatów mniszków (str. 106) oraz wonnych lilaków (str. 108).

W poszukiwaniu inspiracji warto zajrzeć do angielskich ogrodów, zarówno tych współczesnych (str. 30), jak i historycznych. W tym wydaniu Kasia zdradza tajemnice angielskich *kitchen gardens* (str. 82), którymi jest zafascynowana. Opowiada, co sadzono w tych niezwykłych ogrodach, ukrytych za wysokimi murami i jak były urządzane.

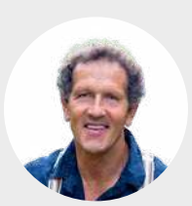
Małgorzata Wójcik
Redaktor naczelna
malgorzata.wojcik@avt.pl

Amatorom roślin użytkowych polecamy wydanie specjalne naszego magazynu poświęcone w całości uprawie warzyw, ziół i roślin owocowych na małych przestrzeniach. Znajdziesz w nim sposoby na uprawę roślin w donicach, w pionie czy na podwyższonych grządkach oraz gotowe projekty nasadzeń na jednym metrze kwadratowym. Prezentujemy najlepsze gatunki i odmiany, osiągające małe rozmiary oraz pomysły na kompozycje roślin.

Eksperci Gardeners' World

Monty Don
Ogrodnik-samouk, główny prowadzący Gardeners` World. Entuzjasta psów i upraw ekologicznych, z czytelnikami spotyka się w swoim ogrodzie w Longmeadow.

Carol Klein
Ogrodniczka, łączy występy w telewizji z pisaniem i obowiązkami w jej własnym ogrodzie w Glebe Cottage. Inspiruje nas niezwykłą energią i bogatym doświadczeniem.

Alan Titchmarsh
Autor poczytnych poradników i kilku programów telewizyjnych. Dzieli się bogactwem wiedzy o uprawie roślin, dba o swoje grządki w Hampshire.

Joe Swift
Nagradzany projektant ogrodów, prowadzi pracownię w Londynie. Pisze o wszystkich aspektach ogrodnictwa, dla nas projektuje kwiatowe rabaty.

Adam Frost
Utytułowany architekt krajobrazu, zdobywca wielu nagród na Chelsea Flower Show. Pokazuje, że pielęgnacja ogrodu wcale nie musi być skomplikowana.

eprasa.pl eb1925b0bf

SPIS TREŚCI

maj 2023

LUBIMY

8 Gwiazdy maja

20 Naparstnice

INSPIRACJE

30 Ogrody Roku 2021
– ogród Czytelników tropikalny z recyklingu

34 Laurowiśnie
Do donic i na żywopłoty

38 Rośliny na ratunek
Co sadzić pod drzewami?

52 Ogrodnicy dla planety
Prowadzenie ogrodu bez chemii

71 Pielęgnacja trawnika
Niezbędne narzędzia

76 Od czego zacząć?
Pielęgnacja murawy

82 Ogrody kuchenne
Inspirują bogatą historią

106 Jadalne kwiaty
Smakołyki z mniszków

108 Herbatka z kwiatów lilaka
Krok po kroku

FAUNA W OGRODZIE

50 Kukułka zwyczajna

WŁASNE UPRAWY

88 Prosto z grządki

91 Uprawa warzyw za grosze

96 Kompozycje w donicach

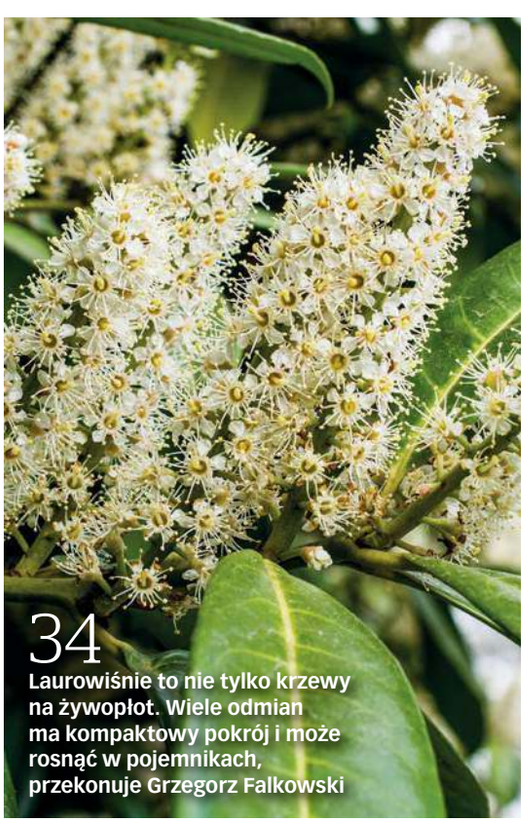
100 Warzywa na małe przestrzenie

FELIETON

22 Cały Monty

30
Odwiedzamy nastrojowy ogród pełen pustynnych i tropikalnych roślin, zbudowany z materiałów z recyklingu

34
Laurowiśnie to nie tylko krzewy na żywopłot. Wiele odmian ma kompaktowy pokrój i może rosnąć w pojemnikach, przekonuje Grzegorz Falkowski

20
Naparstnice to piękności, które późną wiosną podkręcają atrakcyjność kwiatowych kompozycji. Graham Rice wybiera różnokolorowe odmiany

eprasa.pl eb1925b0bf

TEMATY Z OKŁADKI

91
38
71
106, 108
96-104
52
24
76, 82, 113

Zdjęcie: Jason Ingram

24

Szybko rosnące i niedrogie rośliny jednoroczne nie potrzebują wiele, a obdarzają nas szczodrze. Carol Klein doradza, które gatunki wybrać i jak je uprawiać

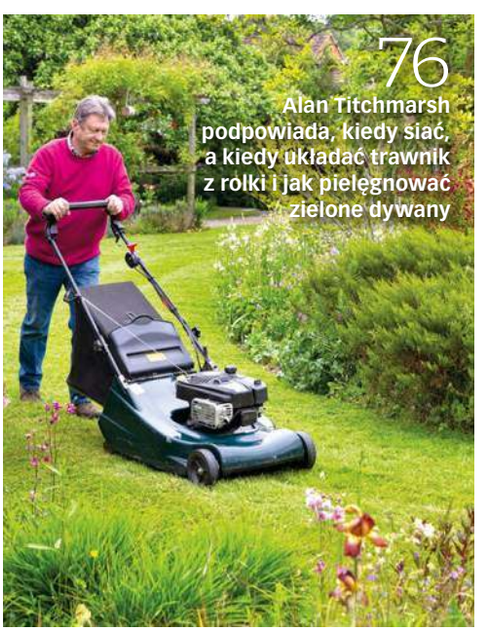
106

Mniszki dla niektórych są uciążliwymi chwastami, jednak warto je pokochać, bo każda z części rośliny jest jadalna, zdradza Małgorzata Kalemba-Drożdż

56

W przewodniku dla początkujących podpowiadamy, jak i co uprawiać w pojemnikach, jakie podłoże wybrać i pokazujemy inspirujące kompozycje z roślin

76

Alan Titchmarsh podpowiada, kiedy siać, a kiedy układać trawnik z rolki i jak pielęgnować zielone dywany

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, JASON INGRAM, PAUL DEBOIS, GRZEGORZ FALKOWSKI (ZSZP), MAŁGORZATA KALEMBA DROŻDŻ, PELARGONIUM FOR EUROPE, MELICA/ADOBESTOCK

DODATEK SPECJALNY: Kompozycje sezonowe

24 Rośliny jednoroczne
56 ABC uprawy w pojemnikach
67 Pomysły na pelargonie

PRENUMERATA s. 95

Plan działań w maju

SPRAWY DO ZROBIENIA

110 Przytnij bananowca
113 Wysiej pietruszkę naciową
114 Zasil agapanty
115 Posadź dalie i margerytki
116 Przygotuj kosze z kwiatami
117 Posadź chili

pytania i odpowiedzi

118-121 Eksperci radzą czytelnikom

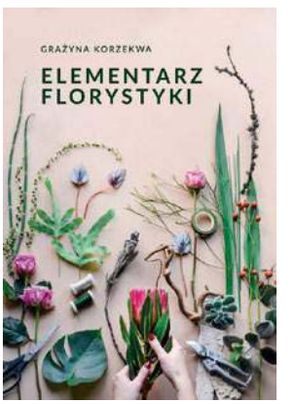
eprasa.pl eb1925b0bf

Lista zakupów

◀ Ogórek gruntowy Partner F1
(średnio wczesny)
Odmiana gruntowa partenokarpiczna (wytwarza owoce bez nasion), odporna na mącznika prawdziwego i większość chorób roślin dyniowatych. Owoce z ciemnozieloną skórką, osiągające długość 8-10 cm, są pozbawione goryczki, świetnie nadają się na ogórki małosolne, do kwaszenia i konserwowania. Wysiew nasion po 15 maja wprost do gruntu. Zbiór od lipca do października.
www.toraf.pl

▶ Elementarz Florystyki
Grażyna Korzekwa
Elementarz Florystyki jest skryptem zawierającym elementarne informacje dla osób planujących profesjonalnie zająć się florystyką. Autorką książki jest Grażyna Korzekwa – utytułowana mistrzyni, instruktorka florystyki oraz sędzia florystyczna. Publikacja zawiera praktyczne wskazówki dotyczące wyposażenia warsztatu florysty, przygotowania roślin, czynników wpływających na ich trwałość, wreszcie samego komponowania – od podstaw, przez techniki i style florystyczne, po konkretne przykłady kompozycji i bukietów. W książce zostały również omówione dwa istotne działy florystyki: ślubna i pogrzebowa. Publikację wzbogacają liczne rysunki oraz zdjęcia prac florystycznych autorki. Książka jest też dostępna w angielskiej wersji językowej.
www.sgk.tychy.pl

▶ Rzeźba Rusałka – Żonkil
Figurka rusałki kwiatowej ubranej w przepiękny kwiat żonkila. Figurkę można ustawiać samodzielnie lub na statywie.
www.betform-art.pl

◀ Rzepa jadalna Platte Witte Mei
Odmiana średnio wczesna o dużym, spłaszczonym zgrubieniu. Skórka i miąższ biały. Smak delikatny, słodkawy. Polecana do uprawy jako przedplon (wysiew wiosną) i jako poplon (wysiew w lipcu).
www.roltico.pl

▲ Uniwersalny nawóz ogrodniczy GardenStart
Wieloskładnikowy nawóz ogrodniczy o niskiej zawartości chlorków idealny do zasilania wielu gatunków warzyw i owoców, takich jak: agrest, czerwona porzeczka, maliny, truskawki, jeżyny, borówki, drzewa pestkowe, fasola, ogórek, papryka, cebula, sałata. Doskonale sprawdza się w uprawie pod osłonami, w pielęgnacji kwiatów, roślin ozdobnych oraz w rozsadach większości roślin.
www.nawozyogrodnicze.pl

▶ Fontanna solarna Kaskada Neptuna
Ozdoba wykonana z wypalanej i szkliwionej ceramiki, odporna na warunki atmosferyczne. Jej czyszczenie sprowadza się do przetarcia całości miękką szmatką. Składa się z kilku ceramicznych naczyń, umieszczonych kaskadowo na stelażu. Wszystkie elementy mechaniczne są skrzętnie ukryte, dzięki czemu fontanna prezentuje się elegancko i solidnie. Przepływ wody zapewniony jest dzięki zamontowanej w wewnętrznym zbiorniku pompce solarnej. Szum niespiesznie przelewającej się wody wprawia obserwatorów w odprężający, błogi nastrój.
www.aurora-garden.pl

eprasa.pl eb1925b0bf

▲ Podłoże do kwiatów z mikroorganizmami

Pożyteczne mikroorganizmy powodują dłuższe i barwniejsze kwitnienie roślin. Podłoże charakteryzuje się lekką i bardzo dobrze utrzymującą wilgoć strukturą zapewniającą właściwe stosunki wodno-powietrzne. Doskonale nadaje się do upraw zarówno w doniczkach we wnętrzach, jak i na działce oraz balkonie. W przypadku uprawy hobbystycznej nie jest konieczne dodatkowe nawożenie. Opakowanie 50 l.

www.ggarden.eu

▶ Grządki podwyższone. 365 dni w ogrodzie

Dorothea Baumjohann
Wydawnictwo Publicat

Dzięki temu poradnikowi początkujący ogrodnicy poradzą sobie z założeniem grządki i opieką nad nią, a bardziej doświadczeni zyskają liczne inspiracje i pogłębią wiedzę, na przykład o uprawach zimowych. W książce znajdziemy m. in. instrukcje budowy grządki podwyższonej oraz nakładki inspektowej, praktyczne zalecenia dotyczące uprawy roślin, podręczny katalog najpopularniejszych gatunków warzyw, ziół i drobnych krzewów owocowych oraz sześć wariantów grządki wraz z planami upraw na cały rok, zgodnie z kalendarzem fenologicznym.

www.publicat.pl

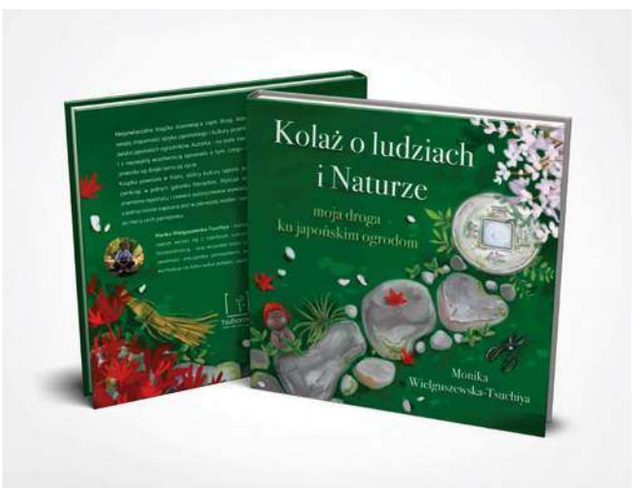

◀ Bopon Natural Nitroaktiv P azot z powietrza

Biologiczny preparat o przedłużonym działaniu, który wzbogaca podłoże w uzyskiwany z powietrza azot i ułatwia roślinom pobieranie niezbędnego im fosforu. Rośliny zasilane preparatem są lepiej odżywione i nie wymagają intensywnego nawożenia, a zbiory wzrastają nawet do 20%. Zawarte w preparacie bakterie są zdolne do syntezy wielu biologicznie czynnych substancji, które stymulują wzrost i rozwój roślin.

www.bros.pl

▲ Kolaż o ludziach i Naturze. Moja droga ku japońskim ogrodom

Monika Wielguszewska-Tsuchiya

Autorka – na stałe mieszkająca w Japonii – w przystępny sposób i z niezwykłą wrażliwością opowiada o tym, czego nauczyła się od poznanych w Japonii ludzi i jak zmieniło się dzięki temu jej życie. Książka jest tytułowym kolażem, ponieważ nie daje się zamknąć w jednym gatunku literackim. Wpisuje się w ramy publikacji popularnonaukowej, nosi znamiona reportażu, zawiera autoryzowane wywiady z mistrzami japońskiej sztuki ogrodniczej, a jednocześnie napisana jest w pierwszej osobie i opisuje doświadczenia oraz refleksje autorki, co nadaje jej nieco cech pamiętnika.

www.tsuboniwa.eu

▶ HelloGreen

HelloGreen, jako kontynuator działalności Hunter Polska, to firma z wieloletnią tradycją i doświadczeniem. Dystrybucją sprzętu irygacyjnego zajmujemy się od roku 1994. W roku 1997 wprowadziliśmy na rynek Polski produkty marki Hunter i od tego czasu jesteśmy oficjalnym dystrybutorem firmy Hunter Industries w Polsce. W ciągu tych 25 lat wiele się na świecie zmieniło, więc i my postanowiliśmy się zmienić. W porozumieniu z Hunter Industries, od grudnia 2021 roku realizujemy nasz własny koncept, właśnie pod nazwą HelloGreen. Pozostając najdłużej działającym, oficjalnym dystrybutorem marki Hunter w Polsce, chcemy zaproponować Państwu nowe produkty, marki i rozwiązania oparte na inteligentnym zarządzaniu nawadnianiem, w tym systemy dedykowane dla miejskich przestrzeni zielonych w aspekcie retencji i oszczędzania wody. Zapraszamy do zapoznania się z naszą aktualną ofertą znajdującą się na naszej stronie internetowej.

www.hellogreen.pl

eprasa.pl eb1925b0bf

„Ze wszystkich miesięcy to w właśnie w maju najbardziej czujemy, że żyjemy”

Fennel Hudson

eprasa.pl eb1925b0bf

Lubimy maj

Właśnie znalazłem listę dziwnych okazji, które świętuje się w maju. Należą do nich Dzień Lodów Winogronowych, Dzień Placka Lotaryńskiego, Międzynarodowy Dzień Hamburgera, Światowy Dzień Żółwia, Dzień Hummusu i Dzień Czekolady w Pastylkach. Pochwalam wszystkie, jednak czuję, że potrzebujemy też dnia na świętowanie w naszych ogrodach. Maj zawsze jest radosnym miesiącem, ponieważ wiosenne rośliny cebulowe przekwitają i na wyższym biegu wchodzimy w lato, ale bez względu na porę roku i pogodę każdy dzień jest zawsze zaznaczony w kalendarzu na czerwono dla wszystkich, którzy mają szczęście mieć swój ogród.

TEKST James Alexander-Sinclair

GWIAZDA MIESIĄCA

Powojnik (*Clematis*) 'Meghan'

Wiele lat temu mieszkałem w domu z małym betonowym podwórkiem otoczonym z jednej strony ogrodzeniem z blachy falistej. Nie było tam ani grama zieleni. Założyłem tam swój pierwszy ogród, który obsadziłem bardzo prostymi roślinami (bratki, pomidory, fuksje itp.), drzewem w donicy (była to jabłoń Czonoskiego – wspaniałe, wyprostowane drzewo, które nadal używam w projektach) oraz (do niego zmierzam w tym wywodzie) powojnik. Nie ten, ale podobny, z kwiatami wielkości talerzy do zupy i adekwatnym charakterkiem.

Nowa odmiana wprowadzona w 2019 roku. Kwitnie w maju i powtarza kwitnienie pod koniec lata. Niewielki, więc pasuje do donic i na dziedzińce.
Wysokość x Szerokość 2,5 m x 1 m

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

eprasa.pl eb1925b0bf

PIEŚŃ O BŁĘKITACH

Co za widok... skraj lasu w odrobinie świetlistego cienia, ozdobiony bufetem różnych kształtów i faktur zieleni. Dodaj kilka niebieskich plam, a otrzymasz coś pięknego i pachnącego idealnym majowym dniem – zwłaszcza wtedy, gdy jedną z tych plam będzie niebiański mekonops.

Kokorycz (*Corydalis*) 'China Blue'

Rozmnażaj poprzez wysiew dojrzałych nasion do kuwet lub podziel rośliny jesienią. Uważaj na ślimaki.
W x S 30 cm x 30 cm

Mekonops (*Meconopsis*) 'Lingholm'

Krótkowieczny, ale zachwycający. Wybredny względem warunków – najlepiej rośnie w kwaśnej ziemi i w chłodzie.
W x S 80 cm x 40 cm

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

FALA RADOŚCI

To doskonałe połączenie przypomina mi ludzi w długich, wypolerowanych na wysoki połysk brązowych kozakach brodzących w spienionych falach. Kora tej wiśni jest charakterystyczna i dostojna, ale z pianą trybuli wokół kostek wygląda jak jowialny wujek otoczony szczeniętami.

Trybula leśna (*Anthriscus sylvestris*) 'Ravenswing'

Bardzo ładna odmiana rodzimej trybuli o zmysłowym ciemnym ulistnieniu. Sama się rozsiewa. Dobra do naturalistycznych nasadzeń.
W x S 1 m x 40 cm

Wiśnia tybetańska (*Prunus serrula*)

Wiosną kwitnie na biało, a zimą przykuwa wzrok lśniącą korą. Przycinaj latem, ale tylko w razie konieczności.
W x S 8 m x 8 m

eprasa.pl eb1925b0bf

CAŁY ASORTYMENT NA 10 RAT RRSO 0%

RRSO to Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania. Promocja obowiązuje od 25.03. do 30.06.2023 r.

WIĘCEJ INFORMACJI U AUTORYZOWANYCH
DEALERÓW STIHL ORAZ NA **WWW.STIHL.PL**

/ STIHL.POLSKA

/ STIHL_POLSKA

eprasa.pl eb1925b0bf

TRZEPOT PŁATKÓW

Wyobraź sobie, że niesiesz solidną drewnianą skrzynię z zaśniedziałymi mosiężnymi opaskami i masywnym zatrzaskiem. Ustaw ją na miejscu i powoli otwórz pokrywę. Porządnie naoliwione zawiasy nie wydają żadnego dźwięku. Wylatuje z niej chmara motyli, które bezgłośnie rozpierzcha się po wszystkich zakamarkach ogrodu. Doznasz podobnego doświadczenia wychodząc zza rogu i stając twarzą w twarz z tą niesamowitą rośliną.

Pelargonia (*Pelargonium*) 'Angeleyes Orange'
Kwitnie obficie. Doskonała do skrzynek okiennych i wiszących koszy, ale także do uprawy w oranżeriach.
W x S 30 cm x 30 cm

PHOTO: JASON INGRAM

BERBERIS ADMIRATION

BESTSELLER

ZWARTY

UNIKALNY KOLOR LIŚCIA

MROZO-ODPORNY

Oryginalny Berberys Admiration dostępny w dobrych centrach ogrodniczych.

Berberis Admiration jest odmianą zastrzeżoną na rynek europejski pod nazwą Berberis thunb. 'Admiration', chronioną patentem nr EU PBR 19536

eprasa.pl eb1925b0bf

ŻÓŁCIEJ BYĆ NIE MOŻE

Nigdy nie wyjeżdżaj na wakacje w maju, jeśli masz w ogrodzie złotokap. Kwitnie stosunkowo krótko, ale nigdy nie wolno tego przegapić na korzyść tygodnia spędzonego w Cotswolds lub na plaży na Wyspach Kanaryjskich. Trzeba mieć priorytety. Tutaj, jak widać, to triumfalna kaskada żółci.

Złotokap Waterera (*Laburnum* × *watereri*) 'Vossii'
W dużych ogrodach często robi się z niego widowiskowe tunele. Sprawdzi się także jako małe drzewo w średnim ogrodzie. Trujący.
W x S 8 m x 6 m

ORZEŹWIENIE

Kiedyś istniał taki koktajl (a może nadal istnieje), który był absolutnym szczytem wyrafinowania na początku lat 80., kiedy byłem barmanem – Tequila Sunrise. Ludzie sączyli go, ubrani w krótkie plisowane spódniczki i marynarki z podwiniętymi rękawami. Ta piwonia ma identyczny kolor: pomarańczowy z grzywką rozcieńczonej grenadyny. Jedyną różnicą jest pora dnia.

Piwonia (*Paeonia*) 'Coral Sunset'
Posadź w żyznej ziemi i staraj się później nie naruszać korzeni. Rozmnażaj przez podział jesienią lub wiosną.
W x S 70 cm x 70 cm

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

eprasa.pl eb1925b0bf

GUSTOWNA GALANTERIA

Obuwik jest jednym z najbardziej efektownych polskich storczyków. Dolna, rozdęta warżka kwiatu jest pułapką na owady zapylające, które ześlizgują się po jej wewnętrznych ściankach. Szukając ratunku owad przechodzi obok znamienia, a następnie ociera się o pręcik, zbierając ze sobą woskowatą masę pyłkową i odlatuje do następnego kwiatu obuwika. W efekcie storczyk ulega zapyleniu i wytwarza niezliczoną ilość nasion, drobnych jak ziarenka kurzu.

Obuwik pospolity (*Cypripedium calceolus*)

Dobrze rośnie w glebie o lekko zasadowym pH, w półcieniu i w słońcu. Rozmnażaj przez podział – nasiona wymagają specjalnego gatunku grzyba do wykiełkowania.
W x S 50 cm x 30 cm

TEKST ŁUKASZ SKOP
ZDJĘCIA BOŻKA PIOTROWSKA

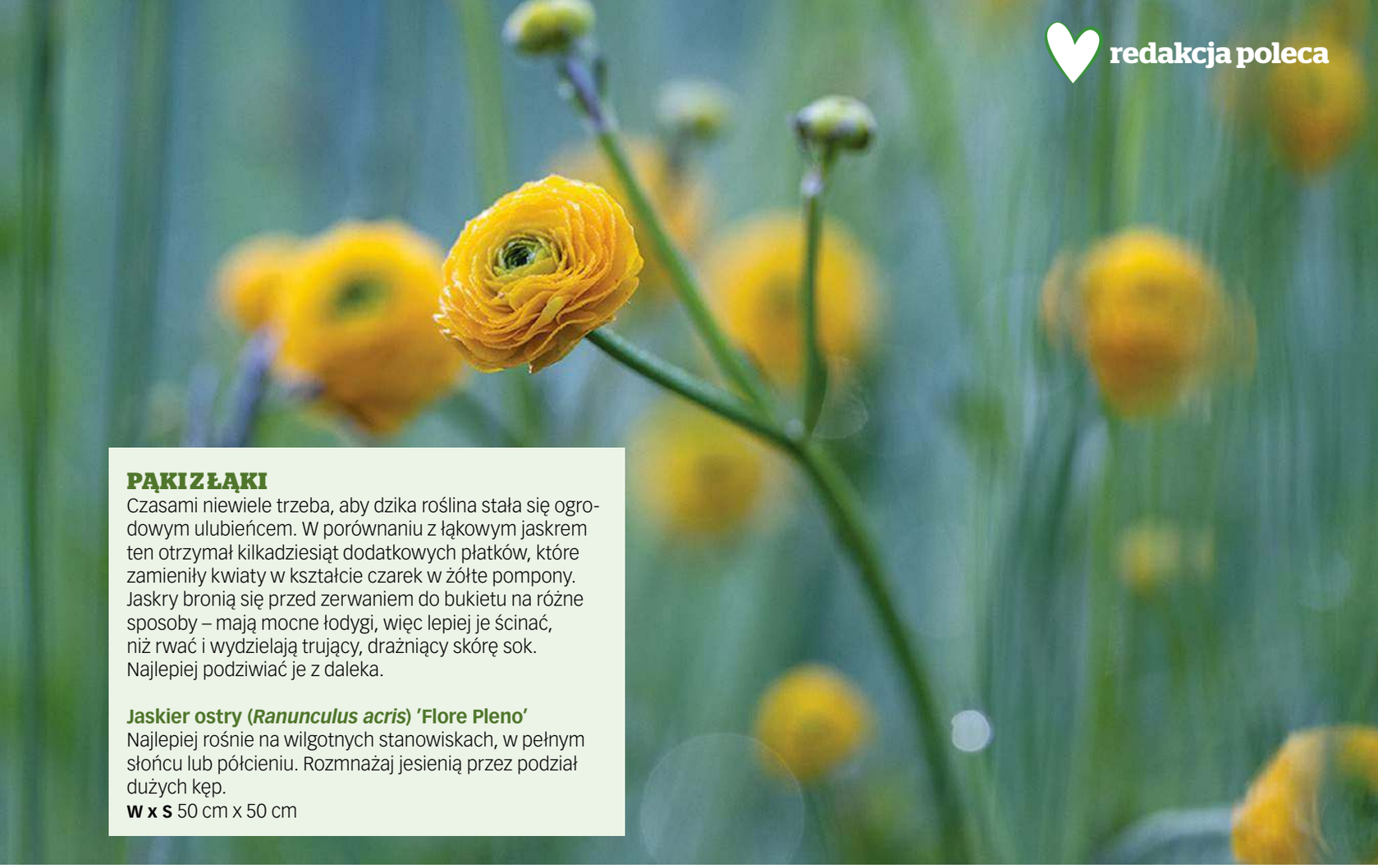

MARYNARA I FRYZURA

Kwitnienie kasztanowców zwiastuje zbliżające się matury i ostatni dzwonek na powtórkę do egzaminów. Ta odmiana sama potrafi nauczyć kilku biologicznych ciekawostek: kwiaty z pomarańczowym znaczkiem jeszcze czekają na pszczoły, a te z bordowym już zostały zapylone. W kremowych częściach liści brakuje zielonego chlorofilu, a nasiona (kasztany) nie przenoszą tej cechy na następne pokolenie kasztanowców. Biologia zaliczona.

Kasztanowiec czerwony (*Aesculus ×carnea*) 'Marginata'
Jest odporny na szrotówka kasztanowcowiaczka. W mocnym słońcu dwukolorowy rysunek na liściach zanika. Rozmnaża się go tylko przez szczepienie.
W x S 10 m x 5 m

eprasa.pl eb1925b0bf

PĄKI Z ŁĄKI

Czasami niewiele trzeba, aby dzika roślina stała się ogrodowym ulubieńcem. W porównaniu z łąkowym jaskrem ten otrzymał kilkadziesiąt dodatkowych płatków, które zamieniły kwiaty w kształcie czarek w żółte pompony. Jaskry bronią się przed zerwaniem do bukietu na różne sposoby – mają mocne łodygi, więc lepiej je ścinać, niż rwać i wydzielają trujący, drażniący skórę sok. Najlepiej podziwiać je z daleka.

Jaskier ostry (*Ranunculus acris*) 'Flore Pleno'
Najlepiej rośnie na wilgotnych stanowiskach, w pełnym słońcu lub półcieniu. Rozmnażaj jesienią przez podział dużych kęp.
W x S 50 cm x 50 cm

REKLAMA

eprasa.pl eb1925b0bf

TAKIE TANGO

Tulipany liliokształte należą do najwyższych ze wszystkich tulipanów. Z łatwością osiągają nawet jeden metr wysokości, a mimo to prezentują się lekko i nienagannie. Nocą i w deszczową pogodę zamykają kwiaty, zwijając spiralnie płatki. W słońcu rozchylają je wyjątkowo szeroko, tak szeroko, że przypominają wtedy kwiaty lilii. Giętkie łodygi często splatają się ze sobą w żywiołowym tańcu.

Tulipan liliokształtny (*Tulipa*) 'Blushing Lady'

Potrzebuje wsparcia innych roślin, w przeciwnym wypadku będzie się pokładał. Cebule sadź późną jesienią, najlepiej w sąsiedztwie luźnych krzewów, które zapewnią oparcie łodygom.
W x S 60 cm x 15 cm

Tulipan liliokształtny (*Tulipa*) 'Burgundy'

Dobrze łączy się niższymi i wcześniej kwitnącymi roślinami cebulowymi. Tulipany liliokształtne kwitną stosunkowo późno, dodając ostatnich barw wiosennym rabatom.
W x S 50 cm x 10 cm

eprasa.pl eb1925b0bf

TYPOWY RÓŻOWY

W porównaniu do dereni jadalnych, które w marcu kwitną maleńkimi, żółtymi kwiatami, sprawiającymi wrażenie ledwie mgiełki, kwiaty derenia kwiecistego to prawdziwe giganty. Z płatkami większymi od liści, ten dereń zostanie pierwszoplanową gwiazdą każdego ogrodu. Jesienią intensywnie się przebarwia i dostarcza uwielbiane przez ptaki owoce.

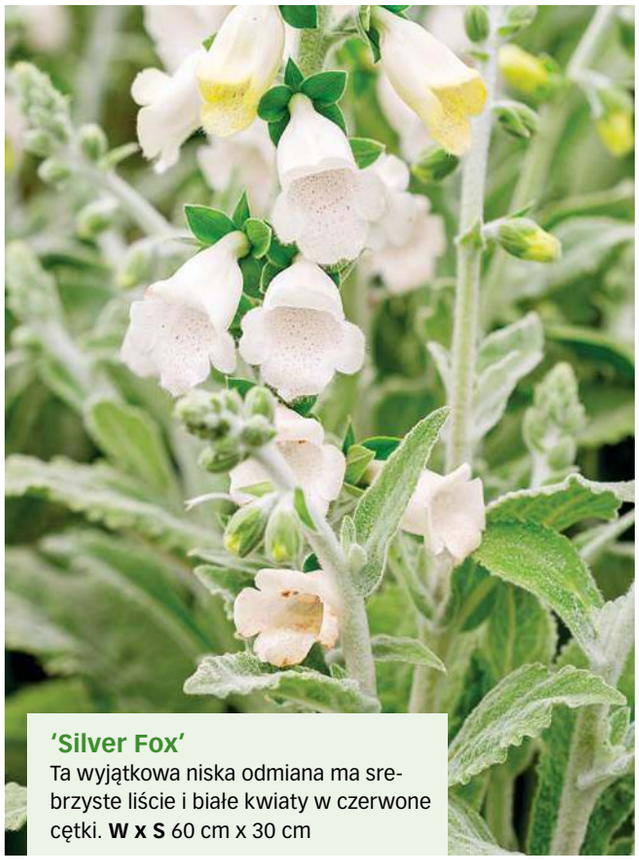
Dereń kwiecisty (*Cornus florida*) 'Cherokee Chief'

Nie wymaga przycinania – usuwaj tylko martwe, chore lub krzyżujące się gałęzie. Dobrze rośnie w półcieniu.

W x S 4 m x 2 m

REKLAMA

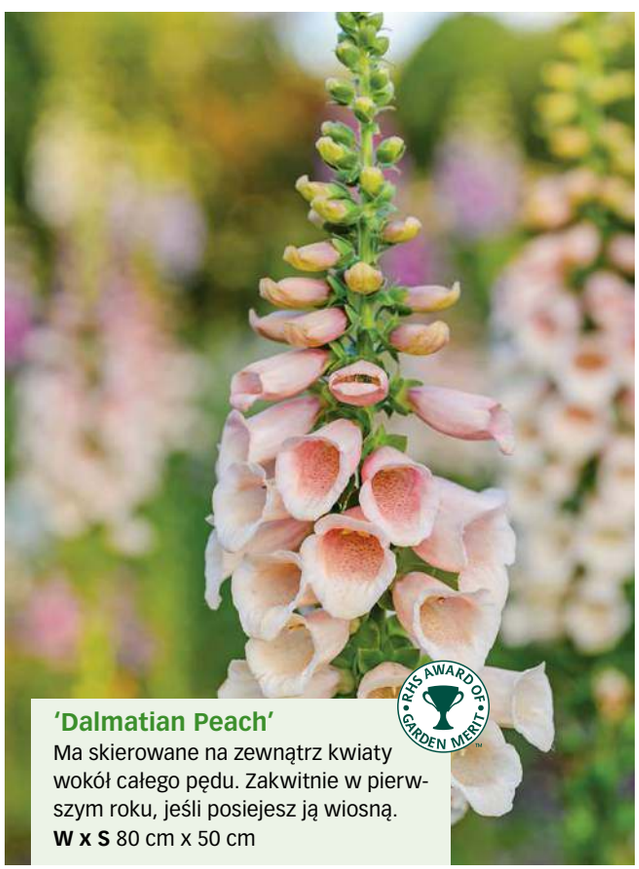

'Silver Fox'
Ta wyjątkowa niska odmiana ma srebrzyste liście i białe kwiaty w czerwone cętki. **W x S** 60 cm x 30 cm

'Sutton's Apricot'
Naprawdę ładna odmiana o bursztynowych pąkach, które otwierając się, ukazują różowy środek i stopniowo stają się kremowe. Najlepiej kwitnie w drugim roku uprawy. **W x S** 1,2 m x 60 cm

'Dalmatian Peach'
Ma skierowane na zewnątrz kwiaty wokół całego pędu. Zakwitnie w pierwszym roku, jeśli posiejesz ją wiosną. **W x S** 80 cm x 50 cm

'Pam's Choice'
Mlecznobiałe kwiaty o środkach w śmiałym kolorze wina. Spektakularna roślina dwuletnia. **W x S** 110 cm x 60 cm

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; PAUL DEBOIS

Naparstnica purpurowa

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Siew												
Kwitnienie												

eprasa.pl eb1925b0bf

Eksperci polecają

'Camelot Cream'
Kremowe, skierowane na zewnątrz dzwonki pojawiają się wokół pędów i są nakrapiane na czerwono. Kwitnie obficie w drugim roku uprawy.
W x S 1,2 m x 50 cm

Naparstnice

W żadnym ogrodzie nie powinno zabraknąć tych wysokich piękności, które późną wiosną podkręcają atrakcyjność kompozycji kwiatowych – przekonuje **Graham Rice**

Wszyscy widujemy lisy częściej, niż kiedyś. Parę dni temu sam zauważyłem jednego przed naszymi tylnymi drzwiami, a mój wnuk, który mieszka na przedmieściach Londynu, często widuje lisa, który podziwia swoje włości z dachu szopy sąsiada. Ale czy można sobie wyobrazić lisa wkładającego łapę do kwiatka? [Angielska nazwa naparstnicy to foxglove, czyli „lisia rękawiczka" – red.]

Okazuje się, że lisy tak skutecznie kradną kury z kurników na wsiach i przedmieściach, bo gdy nałożą na każdą łapę kwiat naparstnicy, to magia sprawia, że ani kury, ani ci, którzy ich pilnują w ogóle ich nie słyszą. Jaki jest morał tej opowieści? Nigdy nie sadź naparstnic przy kurniku, bo w ten sposób pomagasz lisom wykradać własne kury. Ale oczywiście sadź te rośliny w innych częściach ogrodu.

Naparstnice dzielimy na dwa rodzaje. Pierwszy obejmuje naparstnice pochodzące od naparstnicy purpurowej (*Digitalis purpurea*), jednej z naszych najbardziej eleganckich i kolorowych roślin dziko rosnących. Są to zwykle rośliny dwuletnie – rodzime lub naturalizowane na znacznym obszarze wielkiej Brytanii, zwłaszcza na glebach kwaśnych. Drugi to cała reszta – często gatunki wieloletnie i mieszańce.

W tym miesiącu przyglądam się ślicznym odmianom naparstnicy purpurowej (*D. purpurea*), zapewniającej lisom bezszelestne kradzieże – a jest z czego wybierać.

- **Stanowisko** Najlepiej w glebie o odczynie obojętnym lub kwaśnym, w częściowym cieniu lub pełnym słońcu, jeśli ziemia nie jest zbyt sucha.
- **Sadzenie** Wszystkie odmiany naparstnicy purpurowej to mrozoodporne rośliny dwuletnie – siejemy je latem, a zakwitną w kolejnym roku. Niektóre zakwitną nawet w pierwszym roku, jeśli posiejesz je pod osłoną wiosną i będziesz uprawiać jak rośliny jednoroczne słabo odporne na mróz.
- **Pielęgnacja** Usuwanie przekwitłych kwiatów przedłuża okres kwitnienia, ale nie ma wtedy samosiejek.
- **Gdzie kupić** www.chilternseeds.co.uk, www.plantsofdistinction.co.uk, www.specialplants.net

ODWIEDŹ www.GardenersWorld.com/grow-foxgloves po więcej porad i wskazówek dotyczących uprawy naparstnic.

eprasa.pl eb1925b0bf

Felieton

Cały Monty

Monty opowiada o tym, czym były dla nas ogrody w czasie lockdownu i jak możemy ocalić to bezcenne uczucie

ZDJĘCIA: MARSHA ARNOLD

Latem 1996 roku pojechałem do Londynu, aby porozmawiać z architektem Rickiem Matherem o jego ogrodzie. Ogród Mathera (który zmarł w 2013 r.), jak przystało na dzieło jednego z wiodących londyńskich architektów, był stylowy i bardzo starannie rozplanowany – a znajdował się na dachu. Zdumiało mnie jednak, że choć inteligentnie odzyskiwano deszczówkę, a cały budynek przebudowano tak, aby ogród na dachu mógł dokładnie oddawać zamysły właściciela, nie było tam systemu nawadniającego. Duży, dwupoziomowy i wprost pękający w szwach od roślin ogród był podlewany wyłącznie za pomocą konewki, co musiało zabierać całe wieki, zwłaszcza w upalne lato. I o to chodziło. Na tym polegało ogrodnictwo Ricka. Zdradził mi, że dzięki temu przeprowadza codziennie inspekcję wszystkich roślin, a one stają się mu bliskie. W skrócie rzecz ujmując, dzięki pracowitemu napełnianiu konewki ciągle od nowa przez godzinę każdego wieczora, Rick stawał się częścią ogrodu, a ogród częścią jego codzienności.

Dwa lata temu pisałem o możliwym wpływie koronawirusa na nasze ogrody i ogrodnicze nawyki. Był to sam początek pandemii i, jak wszyscy, nie miałem pojęcia, jak długo ona potrwa ani jaka będzie. Po dwóch latach nieco nauczyliśmy się żyć z koronawirusem i – przynajmniej teoretycznie – życie wróciło do jako takiej normalności.

> *Czasami najprostsze rzeczy w ogrodzie potrafią poruszyć nas najgłębiej*

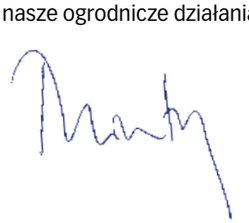
Czego się więc nauczyliśmy? Dwa lata temu podejrzewałem, że posiadacze ogrodów nie tylko ogromnie skorzystają na tym, że mają dostęp do przestrzeni pod chmurką podczas lockdownu, ale też, że między nimi a ich ogrodami wytworzy się bliższa, bardziej intymna, mniej napędzana komercyjnie więź. I tak, ogólnie rzecz biorąc, się stało. Z całą pewnością było tak podczas pierwszego lockdownu wiosną 2020 roku i istnieją dowody na to, że taka bardziej subtelna relacja rzeczywiście wówczas wyewoluowała. W jej ramach ogród stał się czymś, z czym można nawiązać łączność, co karmi nas duchowo, emocjonalnie, a także dosłownie, jeśli uprawiamy warzywa. Wydawało się, że ogrody stały się łącznikiem ze światem natury na poziomie makro i mikro. Rudzik w buńczucznej postawie na odwróconej do góry dnem doniczce i jeż, który odwiedzał nas nocą, stały się równie ważnym elementem „dzikiej przyrody" jak pantera śnieżna czy albatros. To, co domowe i znajome roztoczyło swoją magię i powiązało nasz zamknięty, ograniczony koronawirusem świat z tym, co uniwersalne. Już samo to było ogromną korzyścią.

Ale mieliśmy też do czynienia z ogrodniczą dywidendą w postaci obserwacji ewolucji nawet najmniejszych codziennych szczegółów ogrodów przez pory roku. W roku 2020 sprzyjała temu piękna pogoda, ale tak, czy siak wielu z nas zmieniło swoje podejście do ogrodów. Zamiast kojarzyć je z pracą czy wręcz ciężkimi obowiązkami, powoli zaczęliśmy je utożsamiać z pięknem, dostrzegać ich płynne, zmieniające się z godziny na godzinę oblicze, przestając je postrzegać jako zbiór pojedynczych widoków. Jeśli w ogrodnictwie jest jakiś sekret, to właśnie ten. Ogród donikąd nie zmierza, nigdy nie przybywa do stacji końcowej i nie wyjeżdża – jest zawsze dokładnie tu i teraz. Angażując się w niego w pełni, stajemy się też świadomi teraźniejszości i w pełni w nią zaangażowani – i jest to źródło wielkiego zadowolenia.

Czy to podejście przetrwa? Pewnie nie. Nadzwyczajne okoliczności zwykle wydają nadzwyczajne reakcje, a gdy zwyczajność powraca, dobre intencje ulatniają się. Prosta prawda jest taka, że aby dobrze prowadzić ogród i w pełni się nim cieszyć, trzeba w nim być. I to właśnie ten klucz zadziałał w czasie lockdownu. Po raz pierwszy o wiele więcej z nas spędzało czas w ogrodzie w ciągu dnia. Zabiegani ludzie, którzy wychodzą do pracy za wcześnie i wracają z niej za późno, naprawdę nie są w stanie tak robić.

Ale jak pokazuje przypadek Ricka Mathera i jego podlewania, jakość czasu jest równie ważna jak jego ilość. Czasami najprostsze rzeczy w ogrodzie potrafią poruszyć nas najgłębiej. Usunięcie restrykcji uwolniło nas znowu dla świata, ale może uda nam się zachować to, czego nauczyliśmy się przez całe miesiące zamknięcia w naszych norkach – pozwolić, aby to ogród do nas przyszedł i poświęcić mu się bez reszty.

W programach, czasopismach i książkach ogrodniczych istnieje tendencja do podkreślania wartości stawiania przed sobą zadań i realizowania prac w określonym czasie, jakby wszystko mierzone było czyjąś ograniczoną terminowo aprobatą. Prawda jednak jest taka, że najlepsze rzeczy w ogrodzie łagodnie turlają się przez kolejne dni, niekoniecznie realizując wiele, ale po prostu będąc. Podlewanie, usuwanie przekwitłych kwiatów i paru chwastów tu i ówdzie lub po prostu uważne przyglądanie się są równie ważne jak wszystkie nasze ogrodnicze działania i osiągnięcia.

eprasa.pl eb1925b0bf

BOPON

NOWOŚĆ

Nawozy w butelce z siewnikiem

- równomierna aplikacja nawozu dzięki siewnikowi
- wygodny uchwyt ułatwiający nawożenie
- możliwość uzupełnienia butelki po jej opróżnieniu
- łatwe przechowywanie nawozu

www.bopon.pl

eprasa.pl eb1925b0bf

ROŚLINY DO ZADAŃ SPECJALNYCH

Część 3: Rośliny jednoroczne

Szybko rosnące, kolorowe i niedrogie rośliny jednoroczne nie potrzebują wiele, a obdarzają nas szczodrze. W tym miesiącu **Carol Klein** pokazuje, co robi z nimi w Glebe Cottage i udziela najlepszych rad

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl eb1925b0bf

Mak lekarski (*Papaver somniferum*) beztrosko rozsiewa się sam – od początku lata produkuje bibułkowe kwiaty, a potem wspaniałe makówki. Wysiej go w pełnym słońcu lub półcieniu.
Wysokość x Szerokość 1 m x 50 cm
Kwiaty VI-VIII

eprasa.pl eb1925b0bf

W uprawie roślin jednorocznych jest coś szczególnie ekscytującego. To prawda, że mają wspaniałe, intensywne barwy, ale prawdziwy dreszczyk emocji płynie z tego, że osiągają pełnię swoich możliwości w ciągu zaledwie jednego roku – a często kilku miesięcy. Są łatwe w pielęgnacji, dają mnóstwo satysfakcji i poczucia swobody; są też na tyle niedrogie i nieskomplikowane, że czujemy, że można z nimi eksperymentować.

Jest ich takie mnóstwo, że każdy znajdzie gatunki idealnie odpowiadające jego estetyce: spektakularnie atrakcyjne – jak wysoka titonia, jaskrawe cynie czy kalejdoskopowe kosmosy, czy bardziej subtelne, jakby z wiejskich ogródków, jak ostróżki, aminek czy słodko pachnące lewkonie.

Kiedy sadzisz krzewy i rośliny wieloletnie, masz do czynienia z długoterminowością. Choć można je przesadzać, nie jest to błahy zabieg, a gdy je sadzimy, chcemy, aby były częścią obrazu, który ma przetrwać lata.

Wykorzystywanie roślin jednorocznych do ozdabiania czy podkreślania bardziej trwałych nasadzeń daje możliwość zabawy i wprowadzania zmian: każdy rok może być inny.

ZGODNIE Z RUCHEM WSKAZÓWEK ZEGARA, OD GÓRY

- **Ostróżka 'Hyacinth Dwarf Mixed'**
  W x S 50 cm x 25 cm **K** VI-IX
- **Nasturcja 'Orange Troika'**
  W x S 30 cm x 30 cm **K** VI-IX
- **Aminek wielki (*Ammi majus*)**
  W x S 120 cm x 40 cm **K** VI-IX

Cykl życiowy rośliny jednorocznej – od kiełkowania po zawiązanie nasion – trwa jeden rok. Wszystkie formy życia są wynikiem ewolucji, ale dlaczego jakaś grupa roślin miałaby postawić na jednoroczność, zamiast na długowieczność? Otóż są do tego bardziej skłonne rośliny pochodzące ze środowisk, które są nieprzewidywalne. Jeśli nie wiesz, jak długo będziesz musiał próbować rozmnożyć się, aby było to skuteczne (ostatecznym celem istnienia wszystkich form istnienia jest przekazanie życia), odbycie cyklu życiowego w ciągu jednego roku (włącznie z wyprodukowaniem nasion) to bardzo ważna strategia.

Świetnym przykładem są tu chwasty pól uprawnych. Złocienie, maki, kąkole i chabry są roślinami jednorocznymi, a ich życie kończy się podczas żniw. Jeśli chcesz stworzyć łąkę kwiatową, która będzie pełna roślin wieloletnich i traw, niektórzy eksperci radzą, aby razem z bylinami, które często zadamawiają się w glebie nawet rok, posiać jednoroczne rośliny polne jako przedplony. Te ostatnie szybko rosną i nie dopuszczają do pojawienia się chwastów, dając wolniej rosnącym bylinom i trawom dodatkową szansę oraz zapewniając mnóstwo piękna już w tym pierwszym roku, gdy zaczną kwitnąć pod koniec czerwca.

Rośliny jednoroczne można wykorzystywać na szereg sposobów – swobodnie rozrzucać nasiona lub, z drugiego końca skali, starannie je pielęgnować, produkując dobrze znane gatunki rabatowe: petunie, lobelie, aksamitki i im podobne, które przez całe lato zdobią tysiące wiszących koszyków, skrzynek na parapetach i donic. Często kupujemy je w centrach ogrodniczych i supermarketach, choć większość można samemu otrzymać w domu mniejszym kosztem dla środowiska i domowego budżetu. Chyba jednak największą atrakcją samodzielnej uprawy tych roślin – jak wszystkich jednorocznych – jest radość z siewu, pielęgnacji na każdym etapie i sadzenia z perspektywą wielu miesięcy radości dla oka.

Rośliny jednoroczne dzielimy na różne kategorie, np. mrozoodporne i wrażliwe na mróz. Te pierwsze potrafią przetrwać zimę w ziemi w ogrodzie – w postaci nasion. Są silniejsze, a ich przodkowie pochodzą zwykle z rejonów o klimacie umiarkowanym, podobnym do naszego. Te drugie nie tolerują zimna – dlatego nie mogą mieć kontaktu z mrozem. Zawsze pojawia się pytanie, kiedy zasadzić je w ogrodzie.

Rośliny jednoroczne to ogromna różnorodność: od wielkich słoneczników, przez malutkie smagliczki i lobelie, po większość warzyw. Nasiona niektórych przypominają pył, a inne są tak duże, że dziecko może je wziąć w palce i wcisnąć w ziemię. Jako pierwsze w życiu posiałam nasiona nasturcji: były duże, pomarszczone i mama pomogła mi je wetknąć w ziemię. Pamiętam, jak parę tygodni później zobaczyłam w tym samym miejscu dwa spore, okrągłe liście na krótkich ogonkach. Później było mnóstwo liści o wyjątkowym, pieprznym zapachu i uwielbiane przez pszczoły kwiaty w ognistych barwach. A potem, jesienią, gdy rośliny zaczęły więdnąć, zbieraliśmy nasiona i wkładaliśmy je do papierowej torebki z myślą o następnym roku.

„Rośliny jednoroczne to ogromna różnorodność: od wielkich słoneczników, przez malutkie smagliczki i lobelie, po większość warzyw"

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

eprasa.pl eb1925b0bf

Udana uprawa roślin jednorocznych

Kiedy siać Tu, w Glebe Cottage, panuje wielkie poruszenie, gdy zaczynamy na poważnie siać rośliny jednoroczne w marcu – i trwa do maja. Uprawiamy z nasion wiele bylin, ale najbardziej wyglądamy wysiewu gatunków jednorocznych. Choć kilka z nich siejemy co roku, lubimy też eksperymentować z nowymi gatunkami.

Gdzie siać Kusi, aby posiać wiele odmian, ale jeśli pohamujesz nieco zapędy na tym etapie, zyskasz mniej roślin, ale większą szansę na sukces. Większość z nas zna to uczucie: gdy nadchodzi kwiecień, przesadzamy sadzonki do większych doniczek i przydałoby się nam więcej parapetów czy znacznie większa szklarnia.

Aby wykiełkować i dalej rosnąć, nasiona potrzebują dobrego podłoża: najlepsze rezultaty daje nam firmowe, beztorfowe podłoże do wysiewu. My zawsze siejemy do mniejszych kuwetek – są z wytrzymałego plastiku i wykorzystujemy je co roku od ponad czterdziestu lat. Można też zastosować pojemniki po owocach, a nawet foliowany karton. Podłoże trzeba docisnąć – używam do tego ubijaka, który zrobił mi Neil, mój mąż.

Nasiona należy rzadko rozsiać na powierzchni podłoża. Jeśli siejesz ich dużo, dobrze jest odmierzyć, ile szczypt będzie ci potrzeba. Niektórzy eksperci radzą, aby dociskać nasiona nadgarstkiem. To nie dla mnie. Zakryj je żwirkiem, który dopuści światło i powietrze, zapobiegnie gniciu i pojawieniu się chwastów, a także pomoże zachować wilgotność gleby. Potem delikatnie podlej.

Jak pielęgnować rośliny jednoroczne
Gdy nasiona kiełkują, ustaw je w jasnym, ale nie bezpośrednio nasłonecznionym miejscu. Najpierw pokażą się liścienie. Poczekaj, aż rozwiną się liście właściwe i delikatnie unieś siewki, trzymając je za liścienie, a nie za liście właściwe czy pęd. Zasadź do małych doniczek, np. modułowych, i delikatnie podlej. Zawsze zakrywam podłoże żwirkiem. Gdy sadzonki rosną, przesadzaj je w razie potrzeby do większych doniczek, aby nic nie zaburzyło ich rozwoju. Posadź w ogrodzie, gdy będą silne i zdrowe, i gdy nie będzie im już zagrażać mróz – dotyczy to zwłaszcza słabo odpornych na mróz roślin jednorocznych.

Przypominające łąkę nasadzenia różnych roślin jednorocznych mogą tworzyć kobierzec najróżniejszych barw. A najlepsze jest to, że nasiona można kupić jako gotową mieszankę w jednej torebce

5 niezbędnych roślin jednorocznych

1
Czarnuszka damasceńska (*Nigella damascena*) 'Miss Jekyll'

Romantyzm w czystej formie i najdelikatniejsza mieszanka błękitu z zielenią – potoczna angielska nazwa love in a mist [„miłość we mgle" – red.] to opis idealny. Dobrze wygląda z najróżniejszymi roślinami, a doskonale uzupełnia się z nagietkiem.

Wysokość x Szerokość 45 cm x 40 cm **Kwiaty** VI-XI

2
Nagietek (*Calendula*) 'Indian Prince'

Jedna z najbardziej cieszących oko roślin. Jest częściowo mrozoodporna, można ją siać jesienią, aby wiosną szybko wyrosła. Proste, otwarte kwiaty w żywym pomarańczowym kolorze dodatkowo intensyfikują karmazynowe środki i tylne strony płatków. Same się rozsiewają; można też zbierać nasiona.

W x S 45 cm x 45 cm **K** VI-X

3
Kosmos pierzasty (*Cosmos bipinnatus*) 'Purity'

Moja ulubiona roślina jednoroczna – niezwykle elegancka. Posiana w lutym rośnie wysoko, ale można też siać ją bezpośrednio do gruntu, przerzedzając po kiełkowaniu, aby zostało tylko kilka roślin. Egzemplarze uzyskane z przerzedzenia warto zasadzić do większych doniczek.

W x S 1,2 m x 60 cm **K** VI-X

4
Tytoń (*Nicotiana mutabilis*)

Dodaje wdzięku na pastelowym rabatom – jego długie, białe, trąbkowate kwiaty przebarwiają się na różowo i na roślinie zwykle widać obie barwy jednocześnie. Nasiona są wyjątkowo drobne, dlatego siej je rzadko. Wschodzi wolno, ale potem przyspiesza.

W x S 1,5 m x 60 cm **K** VI-IX

5
Aksamitka (*Tagetes*) 'Cinnabar'

Idealna do uprawy współrzędnej z warzywami, ale również niezbędna w dużych, spektakularnych donicach z kompozycjami w gorących barwach razem z daliami, szarłatem i szałwią błyszczącą. Ukochana roślina zapylaczy, bo jej pojedyncze, aksamitne kwiaty są łatwo dostępne i liczne.

W x S 90 cm x 60 cm **K** VI-X

1 Czarnuszka damasceńska 'Miss Jekyll'

3 Kosmos pierzasty 'Purity'

5 Aksamitka 'Cinnabar'

NA GÓRZE Tunbergia oskrzydlona (*Thunbergia alata*) pnie się po wigwamie W ŚRODKU Carol obsadza donicę mrozoodpornymi jednorocznymi nagietkami i delikatnymi bylinami

Co sadzić z roślinami jednorocznymi

Rośliny jednoroczne można wykorzystywać na szereg ekscytujących sposobów – służą nam do samego końca sezonu; niewielkim kosztem i wysiłkiem uzyskamy od nich mnóstwo barw.

Łatwo jest zaniedbać przestrzeń pionową, a tymczasem jest mnóstwo roślin, które można tu wykorzystać. Nadają się do tego mury i płoty, ale też proste konstrukcje ustawione między niższymi roślinami, np. bambusowe wigwamy, po których mogą piąć się ku niebu nasturcje, wilce i groszki pachnące.

Barwna kompozycja z roślin jednorocznych w pojemniku może być spektakularna. Atrakcyjnie wyglądają rośliny jednej odmiany zasadzone w dużej ilości w wielkiej donicy albo pojedynczo w doniczkach ustawionych wzdłuż ścieżki.

W ogrodzie, gdzie jest dużo nagiej ziemi, wypróbuj tradycyjną metodę, która w jeden sezon stworzy wyjątkowe przedstawienie. Posiej nasiona bezpośrednio do gruntu na połączone ze sobą „poletka" (zwykle wyznacza się je piaskiem) – tak, aby na każdym „poletku" rosła inna odmiana. Najważniejsze, aby dobrać je tak, aby nie wymagały wiele pielęgnacji i przerzedzić je na wczesnym etapie, aby rośliny mogły wyrosnąć na silne i dorodne.

ZOBACZ, jak stworzyć rabatę z mrozoodpornych roślin jednorocznych na stronie **www.GardenersWorld.com/sow-annuals-bed**

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

eprasa.pl eb1925b0bf

Hello green®

Oficjalny dystrybutor marki Hunter w Polsce.
Kontynuacja działalności Hunter Polska.
Od 1997 roku na rynku.
Najlepsze warunki dla dystrybutorów

Systemy nawadniania Hunter

Systemy kapilarne Mona

Żywe Zielone Ściany

HelloGreen
ul. Marynarki Polskiej 59
80-557 Gdańsk
tel. +48 (58) 344 58 20
tel. kom. +48 602 455 959
e-mail: biuro@hellogreen.pl
www.hellogreen.pl

Hunter®

eprasa.pl eb1925b0bf

Gardens of the Year COMPETITION 2021
sponsored by JORDANS

„Recykling sprawia, że myślisz kreatywnie i nadaje ogrodowi charakteru”

Nigel Phillips stworzył tropikalny ogród na obrzeżach Bath, używając materiałów z drugiej ręki i tanich, ciekawych roślin

ZDJĘCIA JASON INGRAM **TEKST** ADAM DUXBURY

Nigel Phillips, Somerset
„Ogrody w Heligan zainspirowały mnie i zachęciły do rozpoczęcia uprawy roślin tropikalnych”

eprasa.pl/eb/225b0bf

Część wypoczynkowa została przekształcona dzięki deskom tarasowym i posadzce z recyklingu oraz niedrogim roślinom

„Nigel ma naprawdę porządną kolekcję roślin. To ogród nastawiony na przyszłość. Możliwe, że tak zmieni się klimat”

Kate Gould, jurorka konkursu

Bananowce i palmy okazują się zaskakująco odporne na chłód. Sukulenty i kaktusy wygrzewają się w pełnym słońcu i lubią podłoże ze żwirem

W małej wsi pod Bath Nigel stworzył zaskakujący ogród pełen roślin pustynnych i tropikalnych. Mnóstwo tu także pomysłów na upcycling. Ogrodnik dysponował niewielkim budżetem. Sprytnie zrecyklingował materiały na ścieżki, a egzotyczne rośliny kupował po okazyjnych cenach. Stworzył ogród, który cieszy jego i jego rodzinę. Ogród jest nie tylko przyjazny dla kieszeni, ale także ekologiczny. Nigel, który jest konsultantem ds. środowiska, jest z tego szczególnie dumny.

Jak wyglądał ogród, gdy zaczynałeś nad nim pracować?

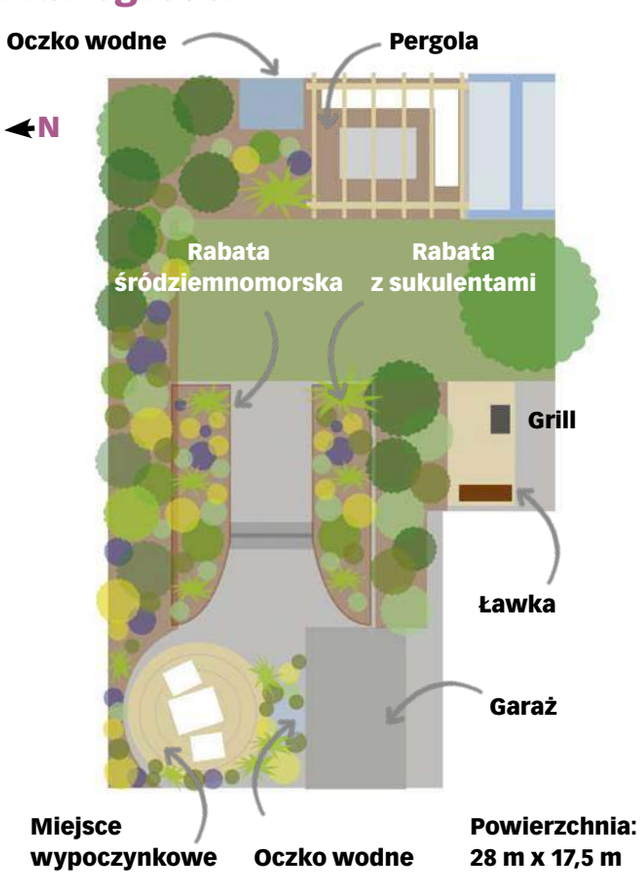
Wprowadziłam się do tego domu latem 2017 roku. Wtedy była tu, pośrodku, jedna wysoka grządka. Rosły na niej ziemniaki. Po drugiej stronie zastałem wąską rabatę i dwie rozpadające się szklarnie. To wszystko. Lecz ja widziałem to jako prawdziwą szansę. Ogrodnictwo zawsze mnie interesowało. Przez dziesięć lat nie miałem własnego ogrodu. Ostatnio uprawiałem coś we wczesnej młodości, ale bardzo się angażowałem. Czytałem mnóstwo książek i uczyłem się tyle, ile mogłem. Kiedy przeprowadziłem się tutaj i okazało się, że działka jest duża, byłem niesamowicie podekscytowany.

Skąd wzięło się twoje zainteresowanie ogrodami?

Pierwszy zacząłem uprawiać, gdy miałem około 16 lat. Jednak już kiedy byłem dziesięciolatkiem, tata zabrał mnie do Lost Gardens of Heligan w Kornwalii. Ten wyjazd miał na mnie ogromny wpływ. Szperałem w antykwariatach w poszukiwaniu książek ogrodniczych. Przecież kiedy zaczynałem, nie było jeszcze Internetu! Półkę na książki wypełniały kolejne poradniki ogrodnictwa. Wkrótce stało się to moją wielką pasją.

Myślę, że byłem oryginałem. Nie przypominam sobie ani jednej osoby w moim wieku, która interesowałaby się tym tematem. Jedna z książek, na które się natknąłem, była o odtworzeniu ogrodów w Heligan, autorstwa sir Tima Smita. To również wpłynęło na mój styl i zachęciło do uprawy roślin tropikalnych.

Plan ogrodu

PLAN OGRODU: NEIL DARBY

eprasa.pl eb1925b0bf

Jak urządziłeś ogród?
Moja partnerka, Emma, nie interesowała się ogrodnictwem, więc po pierwsze musiałem przekonać ją do swoich planów. Stworzyłem projekt 3D dzięki oprogramowaniu, jakiego używam w pracy. Emma zgodziła się, abym przejął niektóre części ogrodu, ale dużą część trawnika zostawił nietkniętą. Wciąż pracuję nad tym, aby pozwoliła mi przemienić także tę powierzchnię.

Prace rozpoczęły się podczas pierwszego lockdownu. Dzięki temu mogłem się na nich skupić. Gdy skończyłem budować główny taras, zamierzałem zająć się resztą ogrodu. I wtedy przyszedł Covid. Życie w zamknięciu oznaczało, że mieliśmy trochę dodatkowej gotówki na urządzenie działki, skoro nigdzie nie wychodziliśmy. Zresztą cały ogród powstał bardzo niskim kosztem.

Jak udało ci się ze skromnym budżetem stworzyć taki ogród, jaki chciałeś?
Znajdowaliśmy okazje na Facebook Marketplace czy eBay oraz za pośrednictwem lokalnych grup wymiany roślin. Ogrodnictwo bywa drogim hobby. Warto szukać okazji, zwłaszcza gdy uprawiamy droższe i rzadkie rośliny lub potrzebujemy budulca na taras.

W rabacie z agawami i sukulentami mamy duże czerwonawe głazy. Dostaliśmy je od małżeństwa z sąsiedniej miejscowości. Pozbywali się stawu po rybach koi i po prostu rozdawali kamienie. W sklepie ogrodniczym kosztowałyby fortunę. Największa palma w ogrodzie, *Butia capitata*, pochodzi ze schroniska dla zwierząt, które zamknięto. Udało nam się ją kupić za 70 funtów, podczas gdy w szkółce kosztowałaby ponad 1000 funtów. Ścianki wokół miejsca do wypoczynku wykonałem z odpadów, które zostały komuś po budowie tarasu. Tylko je zabejcowałem.

Oszczędność jest ważna, ale to recykling przynosi korzyści środowisku. Nie kupując nowych rzeczy ograniczasz swój ślad węglowy. Próbuj wykorzystać to, co już masz lub czego ktoś inny już nie potrzebuje. Ludzie ciągle wyrzucają rzeczy, takie jak deski tarasowe. Ja je przerobiłem.

“To niesamowity ogród, wykonany niedrogo i porządnie. Czapki z głów dla właściciela za znalezienie tylu okazji i masę wyposażenia z recyklingu” **Wayne Amiel, juror konkursu**

❶ **Chociaż Nigel stworzył swój ogród dopiero dwa lata temu, bujne rośliny tropikalne już się zadomowiły**
❷ **Nigel założył rabaty po dwóch stronach ścieżki prowadzącej na trawnik. Jedna mieści rośliny sucholubne, a druga te z basenu Morza Śródziemnego**
❸ **Ogród jest pełen wyposażenia z recyklingu. Przykład: stare palenisko przerobione na oczko wodne**

Wykorzystałem we własnym projekcie. Stare palenisko przemieniłem w donicę dla agawy. Używając rzeczy z odzysku trzeba myśleć kreatywnie. Nada to ogrodowi nieco więcej charakteru.

Jakie wyzwania niesie tworzenie tropikalnego ogrodu w Somerset?
Traci się wiele roślin, zwłaszcza gdy próbujesz przesunąć granice ich tolerancji. Taki ogród wymaga więcej pracy. Lecz czasami będziesz mile zaskoczony, jak dobrze niektóre z tych tropikalnych roślin rosną w naszym klimacie. Niektóre bananowce, takie jak *Musa basjoo*, są odporne na chłód. Podczas mroźnej zimy mogą stracić całą część nadziemną, a potem i tak odrastają z korzenia. Rabata sucholubna wymaga dodatkowej ochrony w okresie zimowym. Od końca października do końca marca osłaniam ją przeciwdeszczowym baldachimem, aby nie przemokła. To satysfakcjonujące, gdy zimę uda się przetrwać roślinom, którym nie dawałeś wielkich szans.

Biel kwiatów i zieleń liści

Laurowiśnie to jedne z ciekawszych zimozielonych krzewów, które można uprawiać w polskich ogrodach. Chociaż bywają kapryśne, trudno się im oprzeć. **Grzegorz Falkowski**, dyrektor wykonawczy Związku Szkółkarzy Polskich, opowiada o popularnych odmianach oraz zdradza, jakie nowości pojawią się w tym sezonie.

ZDJĘCIA: GRZEGORZ FALKOWSKI (ZSZP), COULANGES/ADOBESTOCK

Krzewy zimozielone są nieliczną grupą roślin występujących naturalnie w naszym klimacie. Większość rodzimych gatunków, utrzymujących liście przez cały rok, to niskie krzewinki, spotykane w jasnych lasach, na obszarach nizinnych i górskich, takie jak borówka brusznica, wrzos pospolity czy żurawina błotna. Rośliny te zimą są zwykle przykryte śniegiem, który zabezpiecza je przed przemarzaniem i wysychaniem. Wyższe krzewy o trwałym ulistnieniu sadzone w ogrodach jako rośliny ozdobne pochodzą z cieplejszych stref klimatycznych, gdzie zimy są łagodniejsze, a powietrze bardziej wilgotne. Posadzone w odpowiednim miejscu i zabezpieczone przed bezpośrednim nasłonecznieniem oraz wysuszającym wiatrem wzbogacą ogród o zielony kolor, którego brakuje w miesiącach jesienno-zimowych.

Owoce laurowiśni

Jednym z ciekawszych gatunków o ozdobnych, trwałych liściach, który oferują szkółki i sklepy ogrodnicze w coraz to nowszych odmianach, jest **laurowiśnia wschodnia** (*Prunus laurocerasus*). Sam gatunek naturalnie występuje na terenach Azji Mniejszej, Kaukazu i południowo-wschodniej Europy, gdzie dorasta do 4-7 m wysokości. Do Europy Zachodniej (na Wyspy Brytyjskie) został sprowadzony w XVI wieku, zyskując popularność przede wszystkim jako krzew żywopłotowy. Doskonale znosi cięcie i formowanie tworząc gęste, bardzo ładne, zimozielone ściany.

Laurowiśnia wschodnia szybko zyskała popularność także we Włoszech, Francji, krajach Beneluksu i w Niemczech. Dzięki

Laurowiśnia 'Miniredia'

REKLAMA

eprasa.pl eb1925b0bf

Uprawa i wymagania laurowiśni

■ **Podłoże** Ciepłe, piaszczysto-gliniaste, przepuszczalne, umiarkowanie wilgotne, o odczynie obojętnym, ale może być też lekko kwaśne lub alkaliczne.
■ **Stanowisko** Zaciszne, półcieniste i cieniste. Na stanowiskach słonecznych wymagają na zimę okrywania stroiszem lub cieniówką. Osłony te zabezpieczają liście przed nadmierną transpiracją i uszkodzeniem przez silnie operujące słońce podczas mroźnej pogody.
■ **Szkodniki i choroby** Liście laurowiśni są przysmakiem opuchlaków, które wygryzają nocą brzegi blaszek, tworząc charakterystyczne zatoki. Dziurki pojawiające się na całej powierzchni liści są efektem choroby grzybowej – dziurkowatości liści drzew pestkowych, a także porażenia przez bakterie z rodzaju Pseudomonas. U odmian wrażliwych, np. 'Otto Luyken', objawy porażenia występują w dużym nasileniu, a sprzyja im mokra aura oraz zraszanie krzewów – podlewanie po liściach.

łagodnym zimom roślina ta coraz częściej pojawia się w polskich ogrodach. Dosyć bezpiecznie można ją sadzić na terenach położonych na zachód od Wisły, zwłaszcza w cieplejszych rejonach kraju, od Dolnego Śląska po Pomorze oraz w okolicach Poznania. Na wschodzie kraju, ze względu na przemarzanie, może być uprawiana jako atrakcyjna roślina pojemnikowa, chowana na zimę do chłodnych, widnych pomieszczeń.

Ozdobą laurowiśni są nie tylko liście, ale też drobne, pachnące białe kwiaty, rozwijające się na przełomie kwietnia i maja, zebrane w atrakcyjne groniaste kwiatostany oraz dojrzewające latem kuliste, czarne, błyszczące owoce (pestkowce).

Skarby do donic

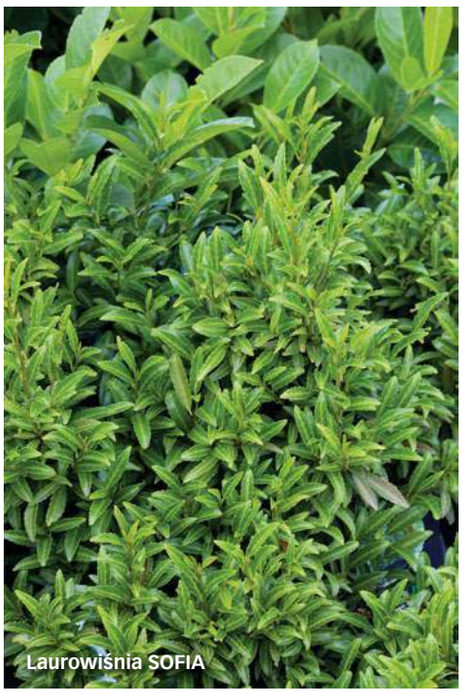
Właśnie w celu uprawy w pojemnikach hodowcy starają się uzyskiwać niewielkie i kompaktowe kultywary, takie jak wyhodowana we francuskich szkółkach Pépinières Minier karłowa odmiana **'Miniredia'**. Roślina ta zadebiutowała na rynku w 2020 roku. W 2021 roku została zgłoszona do Konkursu Roślin Nowości międzynarodowej wystawy „Zieleń to Życie", zdobywając najwyższe wyróżnienie – złoty medal. Uwagę jurorów zwrócił jej wyjątkowo zwarty, kompaktowy pokrój. Roślina tworzy krótkie, silnie rozgałęzione pędy, na których są gęsto osadzone, zaokrąglone, błyszczące, skórzaste liście. Młode przyrosty są pomarańczowo-czerwone i ładnie kontrastują z zielenią starszych liści, co przykuwa uwagę wiosną. W maju dodatkową ozdobą krzewów są kwiaty, zebrane w dekoracyjne, wyprostowane grona. Kwiaty wydzielają przyjemny zapach wabiący owady. Krzewy odmiany 'Miniredia' naturalnie przyjmują pokrój kuli, nie wymagają więc formowania. Sprawdzą się zarówno w ogrodach przydomowych, na rabatach, skalniakach oraz obwódkach kwietników, a także do tworzenia niskich żywopłotów i jako ciekawy element zieleni osiedlowej.

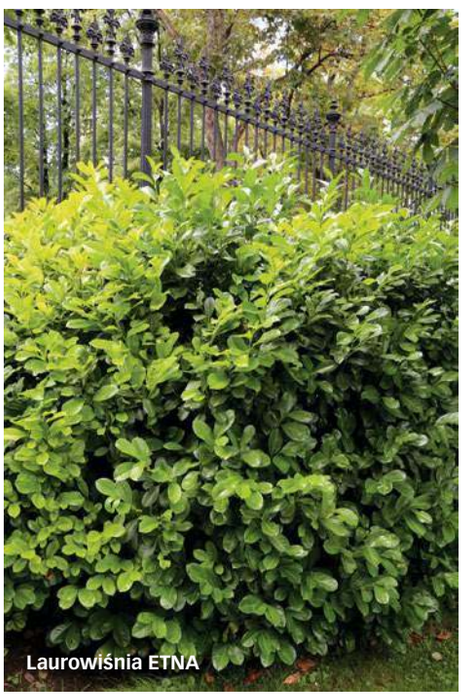
Bardzo efektownie prezentują się egzemplarze zaszczepione na pniu, sprzedawane w formie miniaturowych drzewek. Można je wykorzystać do dekoracji miejsc reprezentacyjnych, w tym balkonów, tarasów czy patio. Odmiana 'Miniredia' wykazuje dużą odporność na dziurkowatość liści drzew pestkowych.

Z kolei debiutująca na europejskim rynku w 2022 roku **Sofia** to najnowsza drobnolistna odmiana uzyskana na Węgrzech, zupełnie nieprzypominająca innych dotychczas znanych odmian laurowiśni wschodniej. Jej największym atutem są niewielkie, wąskie liście o piłkowanych brzegach, lśniące i gęsto osadzone na gałęziach. Odmiana ta łatwo zagęszcza się – jedno cięcie w sezonie pozwala uzyskać kształtne, rozkrzewione i atrakcyjne rośliny. Roślina szczególnie atrakcyjne prezentuje się w formie piennej – jako nieduże drzewko, które doskonale nadaje się do dekoracji balkonu lub tarasu.

Podobne zastosowania znajduje kompaktowa odmiana **'Gajo'**; niska, zwarta, silnie rozkrzewiona i o drobnych liściach. Przypomina nieco zimozielone azalie.

Spośród silnie rosnących kultywarów warta polecenia jest odmiana **Etna** – silnie rozgałęziający się krzew o wzniesionych pędach i dużych liściach. Odmianę tę wprowadzono

Laurowiśnia SOFIA

Laurowiśnia ETNA

Laurowiśnia 'Gajo'

eprasa.pl eb1925b0bf

„W nadchodzącym sezonie pojawi się w handlu wiele nowych, licencjonowanych odmian laurowiśni wschodniej, dopiero debiutujących na rynku i w naszych ogrodach, m.in.: 'Ani', 'Antonius', 'Josa', 'Nero', 'Red Emperor', 'Royal Blanket'. Czy sprawdzą się w naszym klimacie? Przekonamy się po kilku latach uprawy"

do handlu w latach 90. XX wieku. Roślina dorasta do 2 m wysokości i podobnej szerokości. Jej zaletą jest podwyższona odporność na mróz oraz lepsza zdrowotność. Krzew ten tworzy bardzo duże, szeroko jajowate liście o średnicy do 6 cm. Liście są skórzaste, od góry błyszczące, od spodu matowe. Najmłodsze liście są lekko zabarwione na brązowo, później są soczyście jasnozielone, a następnie przybierają głęboki, ciemnozielony kolor wpadający w delikatnie niebieskawe tony.

Podobną, ale nowszą odmianą, o równie wartościowych cechach, w tym nieco jaśniejszych liściach, jest odmiana **Kleopatra**. Jej młode przyrosty mają kolor miedziano-pomarańczowy, pięknie kontrastujący z jasną zielenią starszych liści. Wraz z odmianą **'Novita'** powoli zastępują one starsze, tradycyjnie uprawiane i mniej odporne na mróz i choroby odmiany, takich jak 'Caucasica' czy 'Rotundifolia'.

Laurowiśnia 'Novita'

Wśród nowości warto zwrócić uwagę na odmianę **Genolia**, którą uzyskano w Szwajcarii. Kultywar ten charakteryzuje się wzniesionym, kolumnowym pokroju, jest wytrzymały na mróz, doskonale nadaje się na wąskie żywopłoty. Lepszą odpornością mrozową cechują się też odmiany uzyskane na Bałkanach – **'Zabelina'** i **'Schipkaensis'**. Z kolei bardziej wrażliwe na mróz są nowe kultywary o pstrym ulistnieniu, np. **'Ivory'** czy **'Marbled White'**.

Odmiany okrywowe

Na uwagę zasługują też okrywowe formy laurowiśni, takie jak **'Grüner Teppich'** czy **'Mount Vernon'**, które najlepiej sadzić pod koronami drzew. Dzięki częściowemu ocienieniu, jakie dają gałęzie drzew, rośliny są zimą zabezpieczone przed uszkodzeniami w mroźne, słoneczne dni. Te odmiany sadzone na terenie eksponowanym na słońce, w razie potrzeby, na zimę można okryć cieniówką.

Artykuł powstał we współpracy ze Związkiem Szkółkarzy Polskich. Więcej informacji o roślinach i ich producentach uzyskać można na: www.e-katalogroslin.pl lub: www.zszp.pl i pod numerem telefonu: 22 435 47 22.

REKLAMA

W tym sezonie spróbuj

Ogórek gruntowy PARTNER F1

Odmiana gruntowa, partenokarpiczna (wytwarza owoce bez nasion), odporna na mącznika prawdziwego i większość chorób roślin dyniowatych. Pozbawione gorayczki, świetnie nadają się na ogórki małosolne, do kwaszenia i konserwowania.

Ogórek gruntowy CORVETA F1

Wczesna, bardzo plenna odmiana gruntowego ogórka. Owoce wyrównanie, pozbawione goryczki, bez tendencji do żółknięcia i przerastania. Odmian wykazuje wysoką tolerancję na choroby grzybowe.

Fasola szparagowa karłowa MAXIDOR

Odmiana karłowa (dorasta do 60cm), odporna na antraknozę i bakteriozę. Stręki długości do 16 cm, bezwłókniste, charakteryzują się dużą zawartością błonnika pokarmowego. Najlepsze do bezpośredniego spożycia po ugotowaniu jako dodatek do mięs, ryb, zup, czy zapiekanek. Nadają się również do mrożenia i konserwowania.

Express Łączka

Unikalna mieszanka szybko kwitnących, mało wymagających kwiatów polnych i ziół w pastelowych barwach. Od wysiania do kwitnienia mija zaledwie kilka tygodni, dzięki czemu uzyskasz 'ekspresowy' efekt pięknie kwitnącej łąki dodając w ten sposób uroku swojemu ogrodowi w ostatniej chwili.

Dostępne gramatury:
2g | 100g | 500g | 1000g

www.toraf.pl

LW® TORAF

Przedsiębiorstwo Nasienne TORAF
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Maciejów 34 | 46-211 Kujakowice Górne
toraf@toraf.pl | +48 77 40 242 40
\toraf_pl
\pntoraf

eprasa.pl eb1925b0bf

ROŚLINY NA RATUNEK

Zacienione miejsca przestaną być problemem, jeśli wybierzesz odpowiednie rośliny, więc nie zniechęcaj się ścianami od północy lub suchą ziemią pod drzewami. Wybraliśmy kilkadziesiąt najlepszych gatunków, które będą dobrze rosły w zacienionych zakątkach i ciemnych zakamarkach, ozdabiając je pięknymi kwiatami lub atrakcyjnymi liśćmi.

POD DRZEWAMI

Uprawa roślin pod drzewami i żywopłotami może być trudna, ponieważ gleba jest tam zwykle sucha, pozbawiona składników odżywczych i zacieniona. Jeśli jednak odpowiednio przygotujesz ziemię, wybierzesz właściwe rośliny i pomożesz im się zadomowić, możesz stworzyć bujny zakątek, który doda kolorów twojemu ogrodowi i będzie wyglądać interesująco przez cały rok. Wybierz gatunki z naszej listy roślin, a na pewno się nie zawiedziesz.

Głęboki cień **Rozproszony cień** **Półcień**

1 Cyklamen bluszczolistny

Cyclamen hederifolium dobrze rośnie pod drzewami liściastymi, ponieważ latem przechodzi okres spoczynku – a drzewa są wtedy w pełni ulistnione. Wczesną jesienią wytwarza mnóstwo drobnych kwiatów w kształcie lotki do badmintona. Ma zimozielone liście.
Kwiaty od września do października
Wysokość x Szerokość
10 cm x 15 cm

2 Hiacyntowiec zwyczajny

Hyacinthoides non-scripta jest pachnącym, rodzimym brytyjskim dzikim kwiatem. Wiosną stworzy morze błękitu pod drzewami i krzewami. Jego cebule będą się łatwo mnożyć w rozproszonym cieniu drzew liściastych, w wilgotnej, ale przepuszczalnej glebie.

Kwiaty od kwietnia do maja
W x S 50 cm x 10 cm

3 Pierwiosnek

Jeden z pierwszych wiosennych kwiatów, pierwiosnek bezłodygowy (*Primula vulgaris*), będzie przez wiele miesięcy rozświetlał twój ogród wesołymi, bladożółtymi kwiatami. Pozwól mu rosnąć swobodnie na zacienionych obrzeżach lasów i brzegach lub posadź go w doniczkach i skrzynkach okiennych.

Kwiaty od marca do maja
W x S 20 cm x 35 cm

4 Psiząb

Odgięte do tyłu płatki dodają charakteru wdzięcznym psizębom (*Erythronium*). Mogą mieć różne kolory, w tym biały i żółty, oraz uwielbiają chłodne, zacienione miejsca z wilgotną, bogatą w próchnicę glebą. W odpowiednim miejscu będą się powoli rozrastać, tworząc bujną kolonię.

Kwiaty od czerwca do sierpnia
W x S 30 cm x 10 cm

eprasa.pl eb1925b0bf

5 Epimedium

Ta wytrzymała cieniolubna roślina szybko się rozrasta, pokrywając ziemię niskimi, skórzastymi liśćmi. Wczesną wiosną jej ulistnienie jest nasycone wyrazistymi odcieniami brązu, a latem zmienia kolor na zielony. Ponad liśćmi unoszą się zwiewne obłoki drobnych kwiatów.

Kwiaty od kwietnia do maja
W x S 40 cm x 60 cm

6 Naparstnica

Naparstnica (*Digitalis*) uwielbia cień pod drzewami i świetnie dodaje wysokości rabatom. Odmiana 'Candy Mountain' (na zdjęciu) ma kwiaty skierowane ku górze, przez co można łatwiej podziwiać ich nakrapiane gardziele.

Kwiaty od czerwca do lipca
W x S 120 cm x 45 cm

7 Przytulia wonna

Przytulia wonna (*Galium odoratum*) rośnie bujnie w wilgotnym cieniu, ale poradzi sobie też w suchym, lecz chłodnym cieniu. Będzie dobrym dodatkiem do leśnej scenerii. Wśród krzewów utworzy dywan kwiatów o zapachu siana.

Kwiaty od maja do czerwca
W x S 45 cm x 1,5 m

8 Orlik

Kwitnące w rozproszonym cieniu orliki (*Aquilegia*) mają wiele pięknych kolorów i kształtów kwiatów. Te sprawdzone rośliny z ogrodów przydomowych dobrze czują się również w leśnych zakątkach, gdzie same się rozsiewają.

Kwiaty od maja do czerwca
W x S 90 cm x 45 cm

eprasa.pl eb1925b0bf

9 Przebiśnieg

Te lekko kołyszące się kwiaty są odporne na najgorszą zimową pogodę. Przebiśniegi (*Galanthus*) doskonale czują się w zacienionych miejscach, a szczególnie dobrze radzą sobie pod koronami drzew liściastych. Sadź je kiedy mają jeszcze liście i dziel rozrośnięte kępy po kwitnieniu.
Kwiaty od lutego do marca
W x S 10 cm x 5 cm

10 Barwinek pospolity

Ładne kwiaty posadzonego pod drzewami barwinka (*Vinca minor*) długo przykuwają wzrok. 'Gertrude Jekyll' to zwarta odmiana o białych kwiatach i zimozielonych liściach, idealna do rozjaśniania zacienionych miejsc.
Kwiaty od kwietnia do września
W x S 20 cm x 50 cm

11 Dzwonek skupiony

Wysokie, gęsto upakowane kwiatami łodygi dzwonka (*Campanula glomerata*) robią duże wrażenie przez całe lato. Na chłodnej rabacie w półcieniu ta niezawodna bylina szybko rozrośnie się w okazałe kępy.
Kwiaty od czerwca do sierpnia
W x S 45 cm x 50 cm

12 Sangwinaria kanadyjska

Chłodny cień przypadnie do gustu tej leśnej roślinie. Każdy kwiat krwiściągu kanadyjskiego (*Sanguinaria canadensis*) jest idealną rozetą białych płatków. Otwierają się zaledwie kilka centymetrów od ziemi, nad stulonymi liśćmi.
Kwiaty od marca do kwietnia
W x S 15 cm x 30 cm

eprasa.pl eb1925b0bf

13 Żywokost

Żywokost (*Symphytum*) niezwykle łatwo rośnie w wilgotnej glebie, a jego kwiaty przyciągają pszczoły. Do wyboru jest kilka kolorowych odmian, w tym biała i czerwona, ale 'Hidcote Blue' (na zdjęciu) jest jedną z najlepszych i doskonale nadaje się do wypełniania luk między krzewami.

Kwiaty od maja do czerwca
W x S 45 cm x 45 cm

14 Miesiącznica

Miesiącznica roczna (*Lunaria annua*) ma nie tylko ładne, bogate w nektar kwiaty, które rozwija późną wiosną, ale także srebrzyste, przypominające dyski łuszczynki, które ładnie wyglądają przez całą zimę. Ta popularna dwuletnia roślina jest łatwa w uprawie z nasion.

Kwiaty od maja do czerwca
W x S 90 cm x 30 cm

15 Przylaszczka

Europejskie leśne przylaszczki uwielbiają rozproszony cień. Wczesną wiosną wydają różowe, niebieskie lub białe kwiaty. Odmiana 'Eisvogel' (na zdjęciu) będzie się dobrze prezentować w ciemnych miejscach. Posadź ją z przodu rabaty.

Kwiaty od marca do kwietnia
W x S 15 cm x 20 cm

eprasa.pl eb1925b0bf

16 Kokoryczka

Delikatne kwiaty z zieloną obwódką zwisające z łukowatych łodyg i bujne zielone liście kokoryczki (*Polygonatum* × *hybridum*) będą eleganckim dodatkiem do zacienionych miejsc z wilgotną, próchniczą glebą. Po kwiatach pojawią się owoce podobne do czarnych jagód.
Kwiaty od maja do czerwca
W x S 110 cm x 30 cm

17 Zawilec gajowy

Rodzima leśna roślina, zawilec gajowy (*Anemone nemorosa*), kwitnie pod drzewami i krzewami liściastymi. Tworzy połacie pachnących białych kwiatów tuż przed rozwinięciem się liści w koronach drzew. Do odmian uprawnych zaliczamy pełnokwiatową 'Vestal' (na zdjęciu).
Kwiaty od marca do kwietnia
W x S 15 cm x 15 cm

18 Miodunka

Wytrzymała, ale ładna roślina okrywowa – miodunka (*Pulmonaria*) otwiera przyjazne pszczołom kwiaty w różnych kolorach, od fioletowego i niebieskiego po różowy, czerwony i biały. Rozwijają się nad srebrzystymi liśćmi. Ta rodzima brytyjska roślina wymaga niewielkiej pielęgnacji.
Kwiaty od marca do kwietnia
W x S 30 cm x 45 cm

19 Bodziszek 'Wargrave Pink'

Odporne na mróz bodziszki niezawodnie dostarczają kwiatów i koloru w zacienionych miejscach, a przy tym kwitną miesiącami, w zależności od odmiany. 'Wargrave Pink' kwitnie przez całe lato i samorzutnie się rozsiewa.
Kwiaty od maja do października
W x S 60 cm x 90 cm

eprasa.pl eb1925b0bf

ROŚLINY OKRYWOWE

Rośliny okrywowe są nie do przecenienia. Nie tylko poprawiają ogólny wygląd ogrodu, ale tworzą także cenne tło dla większych roślin, dodają kolorów przestrzeniom między krzewami i bylinami oraz uniemożliwiają chwastom zajęcie odsłoniętej ziemi. Pomogą wypełnić każdy wolny skrawek, co jest szczególnie ważne w małym ogrodzie. Poradzą sobie w cieniu o różnym nasileniu i sprawdzą się w trudnych miejscach pod drzewami lub przy ścianach.

1 Dąbrówka 'Black Scallop'
Ta płożąca się bylina to idealna, łatwa w utrzymaniu roślina okrywowa o atrakcyjnych liściach, które dodają rabatom nasyconych, błyszczących barw. Późną wiosną dąbrówka (*Ajuga*) wytwarza także krótkie kwiatostany pełne ciemnoniebieskich kwiatów.
Kwiaty od kwietnia do czerwca
W x S 15 cm x 45 cm

Głęboki cień **Rozproszony cień** **Półcień**

eprasa.pl eb19

2 Bergenia

Ta bergenia (*Bergenia* × *schmidtii*) urośnie w głębokim cieniu i zniesie podmuchy zimnego wiatru. Wiosną wytwarza skupiska kubkowatych różowych kwiatów, a okazałe błyszczące liście zimą mają czerwonawe zabarwienie.
Kwiaty od kwietnia do maja
W x S 30 cm x 60 cm

3 Tiarella

Sadź ją w grupach, aby uzyskać większy efekt. Puszyste kwiatostany rozwijają się późną wiosną. Jesienią ozdobą tiarelli są brunatne liście. Sprawdza się pod drzewami i, kiedy już się zadomowi, wymaga niewielkiej uwagi.
Kwiaty od maja do lipca
W x S 30 cm x 30 cm

4 Brunera

Niezawodna i wytrzymała, nawet na słabej glebie. Wiosną otwiera delikatne, podobne do niezapominajek kwiaty. Posadź ją w wilgotnej, ale przepuszczalnej ziemi. Odmiana 'Jack Frost' wytwarza srebrne liście z zielonymi nerwami.
Kwiaty od kwietnia do maja
W x S 45 cm x 50 cm

5 Niezapominajka

Ta zachwycająca, długo kwitnąca roślina doskonale wypełni luki między bylinami począwszy od późnej wiosny. Niezapominajka (*Myosotis*) jest łatwa w uprawie i sama się rozsiewa, nawet w rozproszonym cieniu pod drzewami liściastymi.
Kwiaty od kwietnia do czerwca
W x S 30 cm x 15 cm

6 Żurawka

Atrakcyjne ulistnienie żurawek (*Heuchera*) i żuraweczek (*Heucherella*) rosnących na przodzie rabat przez cały rok będzie przyciągać wzrok. Możesz wybierać z ogromnej palety kształtów, kolorów i wzorów liści. Sadź w grupach, aby uzyskać mocny efekt.
Kwiaty od czerwca do sierpnia
W x S 45 cm x 45 cm

7 Runianka japońska

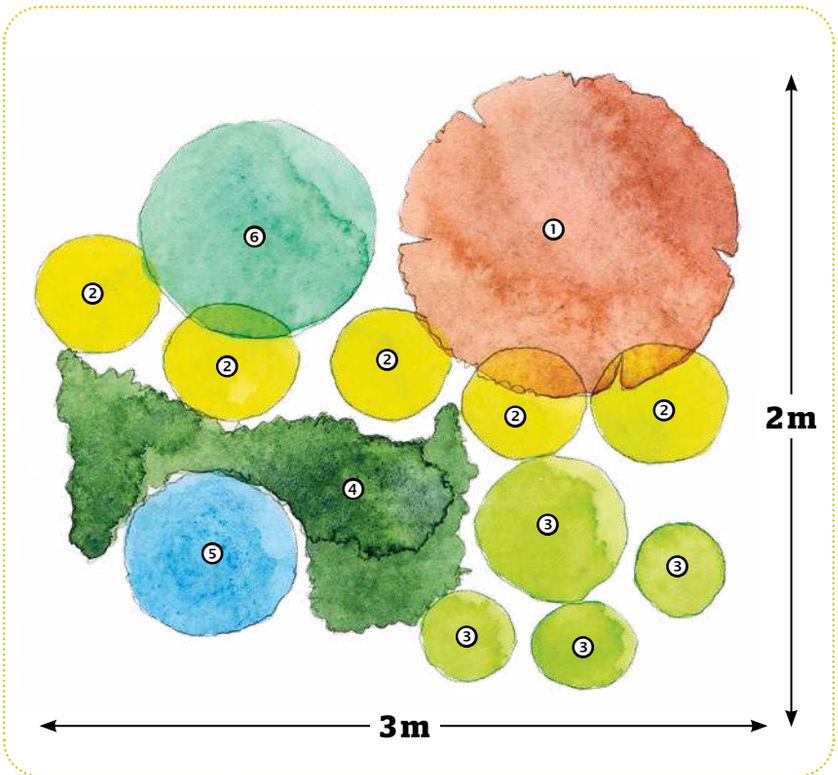
Ta wiecznie zielona bylina o błyszczących liściach zakryje ziemię nawet w najtrudniejszych miejscach – suchych i zacienionych. Jeśli masz drzewa o gęstych, sięgających ziemi koronach, pod którymi nic nie urośnie, posadź runiankę (*Pachysandra terminalis*)
Kwiaty od maja do czerwca
W x S 20 cm x 1,5 m

eprasa.pl eb1925b0bf

PLAN RABATY ZIMOZIELONEJ

Rośliny zielone zimą dodają struktury w każdym ogrodzie, a przy tym wiele z nich lubi rosnąć w cieniu. Ten plan nasadzeń sprawdzi się w półcienistym miejscu lub pod małym zimozielonym drzewem, które rzuca trochę cienia, takim jak chruścina jagodna (drzewo truskawkowe). Oprócz atrakcyjnego wyglądu zimą, rośliny zimozielone dodają objętości oraz pełnią funkcję szkieletu wiosną i latem. Utworzą również tło dla bardziej efektownych, kolorowych roślin. Ten projekt wypełniony jest mieszanką tekstur i form. Miękka trawa rośnie obok zwartej filirei o małych, eleganckich liściach. Filirei można nadać okrągłą formę poprzez cięcie, aby była echem krągłych bukszpanów i hebe.

1. **Chruścina jagodna (*Arbutus unedo*) x 1**
2. **Sesleria jesienna (*Sesleria autumnalis*) x 5**
3. **Bukszpan wiecznie zielony (*Buxus sempervirens*) x 4**
4. **Runianka japońska (*Pachysandra terminalis*) x 9**
5. **Hebe (*Hebe rakaiensis*) x 1**
6. **Filirea wąskolistna (*Phillyrea angustifolia*) x 1**

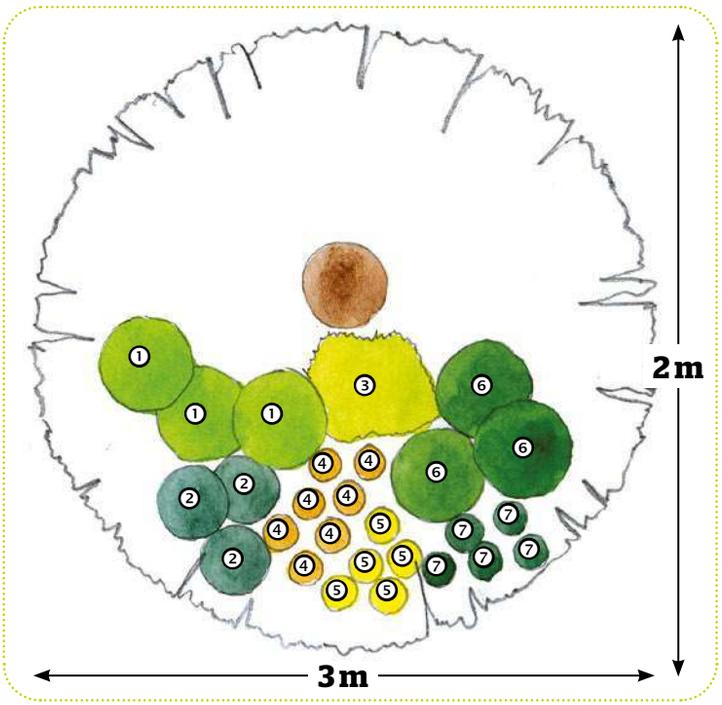
eprasa.pl eb1925b0bf

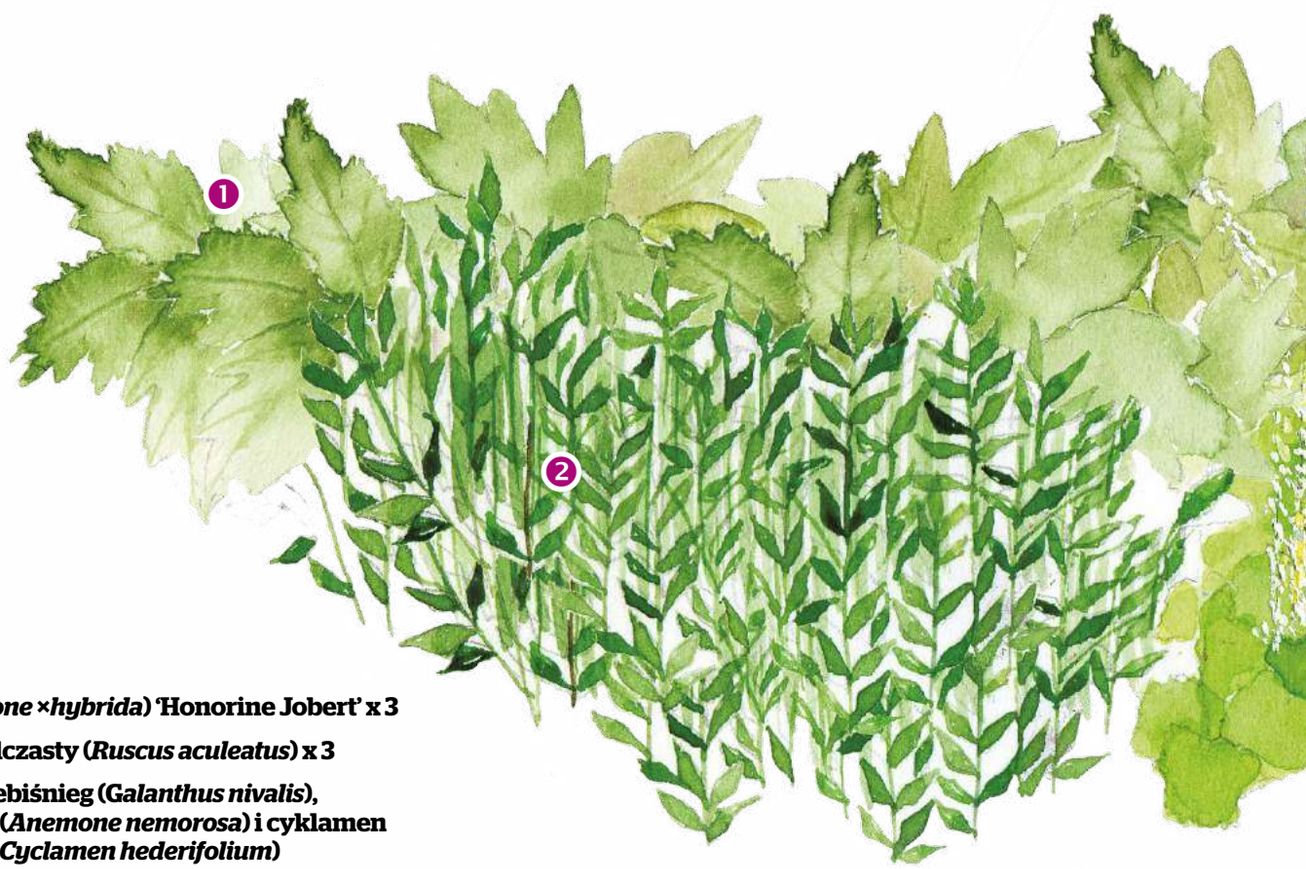

eprasa.pl eb1925b0bf

PLAN RABATY OKRYWOWEJ

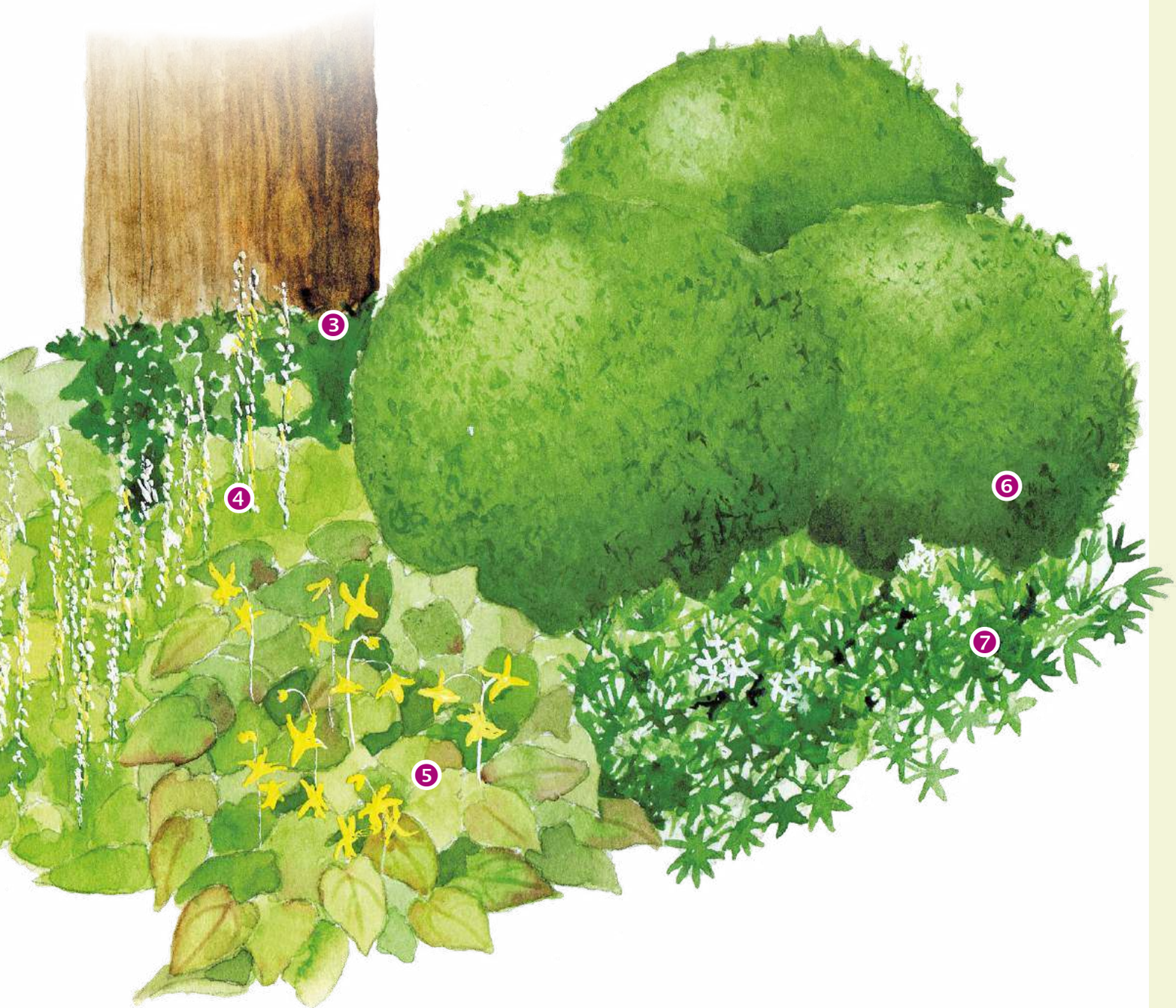
Obsadź trudny teren tym atrakcyjnym połączeniem zimozielonych i sezonowo ulistnionych krzewów, bylin oraz roślin cebulowych, które poradzą sobie w trudnych warunkach pod drzewem lub żywopłotem. Bukszpany i myszopłochy stworzą zimozielony szkielet nasadzenia, a rośliny cebulowe i byliny przez całą wiosnę i lato dodadzą mu kolorów i tekstury. W tym projekcie rośliny zostały subtelnie połączone pod kątem kształtu liści i posadzone w grupach, aby uzyskać maksymalny efekt.

1. **Zawilec (*Anemone ×hybrida*) 'Honorine Jobert' x 3**
2. **Myszopłoch kolczasty (*Ruscus aculeatus*) x 3**
3. **Śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis*), zawilec gajowy (*Anemone nemorosa*) i cyklamen bluszczolistny (*Cyclamen hederifolium*)**
4. **Telima wielkokwiatowa (*Tellima grandiflora*) x 7**
5. **Epimedium żółte (*Epimedium ×perralchicum*) 'Fröhnleiten' x 5**
6. **Bukszpan wiecznie zielony (*Buxus sempervirens*) x 3**
7. **Przytulia wonna (*Galium odoratum*) x 5**

eprasa.pl eb1925b0bf

eprasa.pl eb1925b0bf

Poznaj dzikie **zwierzęta**

Maj to czas, kiedy większość dzikich stworzeń w ogrodzie korzysta już w pełni z łagodniejszej pogody oraz dostępnych źródeł pokarmu. Ptaki wysiadują jaja, pszczoły zbierają nektar oraz pyłek, aby przenieść je do swoich gniazd, a u jeży trwa czas godów. Kijanki zajadają glony, aby się utuczyć, zanim wykształcą im się kończyny i będą mogły opuścić staw. Nadlatują też pierwsze jeżyki, oknówki zwyczajne i jaskółki.

Jeśli jest sucho, regularnie nawadniaj rośliny i ziemię wodą ze zbiornika na deszczówkę. Podczas suszy większość kwiatów przestaje produkować nektar, a gąsienice giną na suchych liściach. Pszczoły murarki i oknówki zwyczajne używają błota do budowy gniazd, dlatego woda jest niezbędna. Możemy wspomóc dzikie stworzenia w przystosowaniu się do zmian klimatu – zbiorniki wodne w różnych zakątkach ogrodu mogą być dla nich ostatnią deską ratunku.

TEKST KATE BRADBURY

Możesz spotkać...

Kukułkę zwyczajną (*Cuculus canorus*)

Nie są typowymi ptakami żyjącymi w ogrodach, ale czasami w nim przysiądą i da się usłyszeć samce nawołujące samice. Ich łatwo rozpoznawalne kukanie zwiastuje nadejście lata. Są wielkości małych gołębi, lecz w locie przypominają krogulce. Mają szaro upierzone ciała z brzuchem pokrytym ciemniejszymi szaro-białymi pasami. W maju przylatują do Wielkiej Brytanii z Gabonu, Kamerunu i Demokratycznej Republiki Konga. Tutaj łączą się w pary i składają jaja, po czym ponownie odlatują na południe. Pożywiają się owadami i bardzo lubią gąsienice.

Kukułki składają jaja w gniazdach innych ptaków, w szczególności świergotków łąkowych, pokrzywnic i trzcinniczków zwyczajnych. Pisklęta szybko przerastają inne młode w gnieździe i bardzo często wypychają je na zewnątrz, aby zwiększyć swoje szanse na przeżycie. Pamiętajmy, aby nie oceniać ich według ludzkich standardów – kukułki to kukułki. Od lat 80. XX wieku liczebność populacji kukułki spadła o 65% i obecnie gatunek ten znajdują się na czerwonej liście.

Myszarki pożywiają się nasionami dla ptaków

Wypatruj też...

- Modraszka ikara, który w odróżnieniu do innych modraszków lata dosyć wysoko wokół ostrokrzewu i bluszczu
- Myszarki zaroślowej, która najprawdopodobniej zamieszkuje w twoim kompoście i stosie drewna lub w ich pobliżu. Zajada się ziarnami dla ptaków i sama stanowi pokarm dla stworzeń znajdujących się wyżej w łańcuchu pokarmowym
- Chrabąszcza majowego – dużego chrząszcza z wachlarzowatymi czułkami, który lata nocą, wydając cudowne dźwięki przypominające klikanie

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; GETTY/DR T J MARTIN; ALAMY/DREW BUCKLEY, YAKOV/ADOBESTOCK

eprasa.pl eb1925b0bf

“Łatwo rozpoznawalne nawoływanie kukułki zwiastuje nadejście lata”

eprasa.pl eb1925b0bf

Ogrodnicy
dla planety

Rozwiązywanie problemów w zgodzie z naturą

Używanie środków chemicznych do zwalczania szkodników i chwastów może nie tylko zaszkodzić środowisku, ale i pogorszyć już istniejący problem. Sally Nex wyjaśnia, w jaki sposób bardziej przyjazne naturze, tolerancyjne podejście może przynieść wszystkim wiele korzyści

Sally Nex zajmuje się profesjonalnie ogrodnictwem ekologicznym i jest autorką książek o tej tematyce. Jej ostatnia publikacja „How to garden the Low Carbon Way" pomoże ci prowadzić ogród w zgodzie z naturą

Czy martwisz się czasami, że na twoje rośliny ze wszystkich stron czyha niebezpieczeństwo? Począwszy od przędziorków chmielowców na ogórkach po powoje duszące róże. Dawniej szopy w ogrodach były jak szafki barowe pełne chemikaliów, których przeznaczeniem było unicestwienie wroga. Jednak dzisiaj jesteśmy już bardziej świadomi skutków ubocznych, które wywołujemy, sięgając po opryskiwacz. Dlatego przyłącz się do grona ogrodników wspierających rozwiązania przyjazne środowisku, sprzątnij chemikalia z półek i odkryj naturalne sposoby ochrony roślin.

Coraz więcej dowodów wskazuje na to, że pestycydy szkodzą środowisku. Kiedy spryskujemy ogród środkami chemicznymi przeciwko owadom, chwastom i grzybom, jedynie niewielka ich część dociera do celu. Reszta pozostaje w środowisku naturalnym, zatruwając zbiorniki wodne, zabijając inne owady oraz wywierając potencjalnie szkodliwy wpływ na zdrowie ludzi.

Zielone fakty

- **Ochrona biologiczna z pomocą dobroczynka szklarniowego pomoże zwalczyć przędziorki chmielowce we wszystkich stadiach ich rozwoju – osobniki dorosłe, nimfy i jaja**

Niektóre chemikalia wzbudziły tyle obaw, że wprowadzono zakaz ich stosowania. Należy do nich metaldehyd, składnik trutki na ślimaki, którego ślady odkryto w źródłach wody pitnej w Anglii i Walii, oraz kilka neonikotynoidów, które uważa się za jedną z przyczyn spadku populacji pszczół (chociaż należący do tej samej grupy chemicznej acetamipryd uznaje się za mniej szkodliwy dla tych owadów, dlatego w dalszym ciągu jest on w sprzedaży). Używany na szeroką skalę środek chwastobójczy glifosat również stał się przedmiotem kontroli, odkąd wykazano powiązanie między ekspozycją na ten związek chemiczny a wzrostem ryzyka występowania chorób nowotworowych: dziesiątki lokalnych władz przestało go używać.

„Twój ogród jest częścią znacznie większego ekosystemu, w którym rośliny współistnieją ze ślimakami i mszycami"

Słowo ostrzeżenia na temat ekologicznych środków owadobójczych w spreju – co prawda nie przyczyniają się do zanieczyszczania środowiska, ale w dalszym ciągu nie potrafią rozróżnić mszycy od biedronki i unicestwiają oba gatunki. Mszyce rodzą się już będąc w ciąży i ich liczba może się potroić w ciągu doby. Regenerują się też znacznie szybciej niż biedronki, które mogłyby je zjeść, dlatego oprysk mogą pogorszyć sytuację.

Większość naturalnych środków na szkodniki nie jest pakowana w plastik i ich produkcja oraz transport nie pozostawiają wysokiego śladu węglowego. Wybieraj biologiczne środki ochrony roślin – wypełnią twój ogród życiem. Te pożyteczne drapieżniki będą po twojej stronie i przyczynią się również do zwiększenia bioróżnorodności.

Twój ogród jest częścią znacznie większego ekosystemu, w którym rośliny współistnieją ze ślimakami, mszycami, chrząszczami i jeżami. Chwasty – znane również jako kwiaty polne – mają w nim swoje miejsce jako wartościowe źródło pokarmu dla zapylaczy: niedawno przeprowadzone badanie pokazuje, że owady zapylające odwiedzają kwiaty starca jakubka, szczawiu zwyczajnego i ostu dwa razy częściej niż inne kwiaty polne.

Postaraj się w swoim ogrodzie utrzymać zdrowy, zróżnicowany ekosystem, a znajdzie się w nim miejsce

ZDJĘCIA JASON INGRAM
ILUSTRACJA: ELIN BROKENSHAW

eprasa.pl eb1925b0bf

Zielone fakty

- **Dostępne są preparaty z nicieniami, które pomagają kontrolować populację ślimaków nagich, opuchlaka truskawkowca, gąsienic, ziemiórek, pędraków chrabąszcza majowego, koziułki warzywnej i wielu innych powszechnie występujących szkodników**

dla wszystkich. Wspieraj bioróżnorodność, to klucz do sukcesu. Twoim zadaniem jako ogrodnika jest monitorowanie wszystkiego, co dzieje się w ogrodzie i podejmowanie działań tylko w razie potrzeby, ostrożnie przywracając równowagę i starając się nie dopuścić, aby niewielki z początku problem wymknął się spod kontroli.

Oczywiście czasami dochodzi do sytuacji, kiedy sprawy przybierają niekorzystny obrót. Obce gatunki szkodników inwazyjnych mogą wyrządzić ogromne szkody: w ciągu pięciu lat od przybycia ćmy bukszpanowej ze wschodniej Azji liczba odnotowanych przypadków pojawienia się tego gatunku podskoczyła do 12 000. W przeszłości sięgnęlibyśmy po butelkę, lecz dzisiaj wiemy, że biologiczne środki ochrony roślin działają równie skutecznie. W ostateczności zawsze możesz posadzić przypominające bukszpan rośliny, np. trzmielinę japońską (*Euonymus japonicus*) 'Microphyllus'.

Rozwiązania prosto od natury

Pippa Greenwood z programu *Gardeners' Question Time* stacji radiowej BBC Radio 4 wyjaśnia, jak działają biologiczne środki ochrony roślin.

Biologiczne środki ochrony roślin to organizmy będące naturalnymi wrogami szkodników – zazwyczaj drapieżne owady lub nicienie pasożytnicze. Przykładem są biedronki i ich larwy, które można kupić w celu kontroli populacji mszyc.

To, w jaki dokładnie sposób działają zależy od tego, jakimi są stworzeniami – niektóre pożerają szkodniki, inne składają w nich jaja, a jeszcze inne wprowadzają patogeny do ich organizmu.

Jest wiele korzyści wynikających ze stosowania biologicznych środków ochrony roślin w postaci tych pożytecznych organizmów. Zazwyczaj są one ukierunkowane na zwalczanie konkretnego rodzaju szkodnika, przez co nie stanowią zagrożenia dla innych stworzeń, a jeśli już – jest ono bardzo niewielkie. Nie są szkodliwe dla ludzi, zwierząt domowych, dzikich stworzeń ani roślin. Nie ma też ryzyka, że szkodniki się na nie uodpornią.

Niektóre z tych organizmów sprzedaje się w postaci wymieszanej z jakimś rodzajem nośnika, np. wermikulitem – należy nimi wówczas posypać rośliny zaatakowane przez szkodniki. Inne zamknięte są w pojemnikach lub saszetkach i po zakupie należy je po prostu wypuścić. Jeszcze inne miesza się z wodą, którą następnie polewa się rośliny. Można je kupić w większych centrach ogrodniczych lub sklepach internetowych i należy je użyć w ciągu kilku tygodni od zakupu.

Prowadzenie ogrodu bez użycia pestycydów to stan umysłu: ważne są tu proste, nieinwazyjne, przyjazne naturze działania, które pomogą twoim roślinom dobrze się rozwijać w zgodzie z otaczającą je dziką przyrodą. Przy okazji zyskasz sporo wolnej przestrzeni w swojej szopie.

eprasa.pl eb1925b0bf

SPOSOBY NA PROWADZENIE OGRODU BEZ CHEMII

Ogród przyjazny naturze nie musi być miejscem pełnym szkodników i chorób. Jeśli zrozumiesz, w jaki sposób twój rośnie i się rozwija, będziesz gotowy stawić czoła wszelkim problemom, które mogą dręczyć twoje rośliny i zastosować metody, które nie zaszkodzą planecie.

Bądź czujny

Nalej sobie filiżankę herbaty i przejdź się z nią na poranny spacer wokół warzywnika, rabat kwiatowych, doniczek, szklarni i parapetów. To piękny sposób na rozpoczęcie dnia, a przy okazji zauważysz problemy natychmiast, gdy tylko się pojawią.

DOBRA RADA Jeśli szybko zareagujesz na wysyp szkodników, łatwiej będzie ci się z nimi uporać. Zgniataj mszyce palcami, zanim pojawi się ich zbyt dużo. Obrywaj liście z plamkami, które zaatakował przędziorek, a usuniesz samego szkodnika. Wykorzystaj też wąż ogrodowy z dyszą natryskową do spłukania mszyc burakowych z łubinu i fasoli wielokwiatowej.

Uprawiaj gatunki odporne na choroby

Niektóre rośliny są z natury bardziej wytrzymałe i te zazwyczaj nie sprawiają zbyt wielu kłopotów, np. lawenda, bodziszki czeskie, karczochy i pasternak. Inne są mniej podatne na szkodniki: ślimaki nagie nie lubią odmian sałat o czerwonym kolorze liści, a pachówka strąkóweczka nie atakuje groszku śnieżnego.

DOBRA RADA Wyhodowano wiele odmian odpornych na szkodniki i choroby: marchwi ‘Flyaway’ nie zagraża połyśnica marchwianka, truskawki ‘Florence’ wykazują wysoką odporność na opuchlaka truskawkowca, a ziemniaki ‘Cara’ są rzadko atakowane przez nicienie.

Dbaj o bioróżnorodność

W naszych ogrodach nieustannie toczą się walki o przetrwanie – szkodniki, które atakują twoje rośliny same są u podstawy łańcucha pokarmowego. Ogrodowi drapieżcy, począwszy od modraszek po chrząszcze nie unicestwią wszystkich szkodników, ale sprawią, że sytuacja nie wymknie się spod kontroli.

DOBRA RADA Wspieraj drapieżców, zapewniając im dostęp do wody oraz schronienie. W różnych miejscach ogrodu rozstaw hotele dla owadów oraz stosy drewna, i posadź rodzime, rozgałęziające się krzewy i żywopłoty, takie jak głóg, które zapewnią schronienie ptakom i jeżom.

Sporządź własne środki odstraszające szkodniki

Rośliny często posiadają własne, skuteczne mechanizmy obronne, np. produkują kapsaicynę (papryka chili) lub allicynę (czosnek). Sporządź z nich wyciąg, który pomoże ci odstraszyć szkodniki.

DOBRA RADA Sporządź roztwór z chili – posiekaj garść świeżych papryczek, zalej je litrem wody i odstaw na tydzień, aby się namoczyły. Przecedź przez muślin, dodaj łyżkę mydła kastylijskiego w płynie i otrzymaną miksturą spryskuj rośliny; powtarzaj zabieg po deszczu. Aby uporać się z szarą pleśnią na cukinii, spryskaj liście mieszanką mleka i wody w proporcjach 50:50.

Uprawiaj rośliny mięsożerne

Jeśli twoje rośliny doniczkowe są atakowane przez ziemiórki oraz muchy, wprowadź do swojej kolekcji rośliny mięsożerne, takie jak muchołówka amerykańska i dzbanecznik. Te fascynujące rośliny łapią owady i rozpuszczają je przy pomocy soków trawiennych, będąc doskonałą, naturalną bronią przeciwko szkodnikom, którą można trzymać na parapetach lub w szklarni.

DOBRA RADA Są zaskakująco łatwe w uprawie pod warunkiem, że zapewnisz im podłoże do roślin wrzosowatych (kwaśne) i do podlewania użyjesz deszczówki; pamiętaj o ich stałym nawadnianiu. Zimą przenieś je w chłodne miejsce – o tej porze roku zamierają, aby odrodzić się na wiosnę.

Urwij chwastom głowy

Nawet tacy bandyci jak powój nie przetrwają, jeśli nie są w stanie przeprowadzić fotosyntezy. Dlatego z pomocą motyki lub ręcznie co tydzień usuwaj nowe liście, bez kopania (korzenie powoju mogą sięgać nawet 5 m w głąb ziemi i szybko się regenerują, więc nie ma to żadnego sensu). Z czasem chwasty osłabną i może zupełnie wyginą.

DOBRA RADA Gruby karton również zwalcza chwasty wieloletnie. Rozłóż go na gołej ziemi, zmocz, udepcz, a na koniec przykryj warstwą podłoża ogrodniczego grubości 10-15 cm. Następnie wysiej lub posadź rośliny – taki zabieg powstrzyma chwasty na rok. W kolejnym sezonie należy go powtórzyć.

eprasa.pl eb1925b0bf

Zielone fakty

- Maleńka osa dobrotnica szklarniowa (*Encarsia formosa*) składa jaja do wnętrza larw mączlika, jednocześnie je w ten sposób zabijając i kończąc ich cykl rozwojowy.

Zastosuj przeszkody

Jeśli zauważyłeś szkodniki oznacza to, że już do pewnego stopnia dokonały szkód. Najlepszym więc rozwiązaniem jest w pierwszej kolejności fizycznie powstrzymać je przed dotarciem do twoich roślin. Uprawiaj warzywa kapustne pod drobną siatką, która powstrzyma motyle, pchełki i gołębie. Postaw doniczki z funkiami na nóżkach nad talerzykiem z wodą – będzie pełnił funkcję fosy, która odstraszy ślimaki.

DOBRA RADA: Przeszkody dla ślimaków nie zawsze działają: fusy z kawy, skorupki jaj i popiół po spalaniu drewna po deszczu szybko mieszają się z ziemią. Natomiast otręby po namoczeniu pęcznieją, dzięki czemu są bardziej efektywne.

Zagotuj wodę

Chwasty na nawierzchniach brukowanych w miejscach, takich jak podwórze, patio lub ścieżki w ogrodzie bywają diabelsko trudne do usunięcia ręcznego i może to zająć mnóstwo czasu. Zamiast tego – zaparz sobie herbatę. Delikatne części roślin – podobnie jak inne żywe organizmy – ulegają uszkodzeniu w kontakcie z wrzącą wodą.

DOBRA RADA Polej spoiny w nawierzchni brukowanej świeżo zagotowaną wodą, aby zniszczyć zielone części chwastów, a nawet część korzeni (w przypadku głęboko zakorzenionych chwastów, takich jak mniszek lekarski, powtarzaj zabieg aż do skutku).

Odstaw preparaty chemiczne i stosuj naturalne metody zwalczania szkodników i chorób

Ogrodnicy dla planety

TWÓJ WKŁAD

Zmniejszenie zależności od chemikaliów jest ważną częścią kampanii „Ogrodnicy dla planety" i jest to coś, co staje się coraz bardziej osiągalne. Na szczęście, w miarę jak coraz więcej szkodliwych substancji chemicznych używanych w ogrodnictwie zostaje wycofywanych ze sprzedaży, pojawiają się nowe sposoby na prowadzenie ogrodu bez ich użycia. Spróbuj więc zgłębić temat, aby sprawdzić, jakich zmian sam jesteś w stanie dokonać w swoim ogrodzie.

Zajrzyj na www.GardenersWorld.com/growinggreener

POSŁUCHAJ

Arit Anderson opowiadającej o ogrodnictwie zrównoważonym i dowiedz się, w jaki sposób sami możemy dokonać pozytywnych zmian **www.GardenersWorld.com/podcast**

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM; TIM SANDALL
ILUSTRACJA: ELIN BROKENSHAW

eprasa.pl eb1925b0bf

Sekrety udanych upraw

Ucz się razem z *BBC Gardeners' World Magazine*

CZĘŚĆ 3

Uprawa w pojemnikach

Jak wybrać najpiękniejsze pojemniki do ogrodu w każdym stylu – przewodnik dla początkujących

- ✓ Uprawa kwiatów, warzyw, drzew i wiele więcej
- ✓ Jak wybrać odpowiednie podłoże
- ✓ Proste wskazówki i jasne instrukcje

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl eb1925b0bf

Ty nie kosisz...
kosi Miimo

Miimo
HONDA

ZŁOTY MEDAL 2022

Robot koszący
miimo.pl

eprasa.pl eb1925b0bf

Jak wybrać odpowiedni pojemnik

Rodzaj materiału, z jakiego wykonane są donice nie tylko wpłynie na wygląd twojego ogrodu, ale także na wzrost roślin. Wyłożone folią skrzynie z drewna impregnowanego ciśnieniowo są dobrym wyborem ze względu na ich odporność na czynniki atmosferyczne; nadadzą też ogrodowi rustykalnego wyglądu. Donice terakotowe mogą ulec zniszczeniu pod wpływem zimna, ale świetnie pasują do stylu śródziemnomorskiego. Ponadto są porowate, co pozwala oddychać korzeniom – jest to szczególnie ważne w przypadku roślin, które nie lubią, gdy korzenie są zbyt długo mokre. Donice z ceramiki szkliwionej lepiej zatrzymują wodę w podłożu niż te terakotowe. Pojemniki aluminiowe i ze stali ocynkowanej są dobrym dodatkiem na eleganckie, nowoczesne patio, a przy tym są trwałe i odporne na rdzę. Plastikowe są lekkie i nadają się do wielokrotnego użytku. Ponadto istnieje duży wybór przeróżnych pojemników wykonanych z tworzyw z recyklingu, np. bambusa, łusek kawy i innych włókien roślinnych.

DOBRA RADA
Wykorzystaj starą głowicę miotły do zmiecenia brudu ze strony zewnętrznej pojemników, po czym przetrzyj je wilgotną ścierką

Drewniane pojemniki obsadzone roślinami wyglądają naturalnie. Drewno jest trwałym materiałem pod warunkiem, że co roku pokryjesz je impregnatem

IDEALNY POJEMNIK DO TWOJEGO OGRODU

OD LEWEJ ZGODNIE Z Z RUCHEM WSKAZÓWEK ZEGARA Solidne metalowe pojemniki dodadzą tarasowi nowoczesnego charakteru; szkliwione gliniane donice dobrze zatrzymują wilgoć; doniczki z terakoty pozwalają korzeniom oddychać; donice różnych rozmiarów dodadzą głębi twojej ekspozycji

Co robić, a czego unikać

- ✓ **Dobierając** wielkość doniczek do roślin kieruj się sprawdzoną zasadą – niech będą półtora raza szersze i głębsze od bryły korzeniowej.
- ✓ **Umieść** na patio doniczki w różnych rozmiarach i kształtach, aby wprowadzić do przestrzeni dodatkowe wysokości i głębokości oraz wyeksponować rośliny z różnych stron
- ✓ **Przy zakupie** donic terakotowych sprawdź, czy są odporne na mróz i mają gwarancję
- ✗ **Nie** obsadzaj pojemników, które nie mają otworów odpływowych

Warto zapamiętać

- Styl jest ważny, ale upewnij się, że wybrane przez ciebie donice wykonane są z materiału, który będzie odpowiedni dla roślin, które będziesz chciał w nich umieścić.
- Jeżeli lubisz często przestawiać pojemniki, warto wziąć pod uwagę ich ciężar.

Dowiedz się więcej

Po więcej porad jak wybrać odpowiedni pojemnik do ogrodu zerknij na nasz film instruktażowy

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; SARAH CUTTLE

eprasa.pl eb1925b0bf

Jak wybrać podłoże dla roślin

Zawsze wybieraj podłoże beztorfowe. Poza tym przemyśl, jakie rośliny chcesz uprawiać i jak długo będą rosły w pojemnikach. Te, które mają pozostać w doniczce przez lata najlepiej posadzić w podłożu na bazie ziemi ogrodowej (najczęściej sprzedawanym pod nazwą John Innes), które zapewnia roślinom składniki odżywcze przez dłuższy czas niż podłoże uniwersalne, nie kurczy się i dobrze magazynuje wodę. Podłoże uniwersalne najlepiej sprawdza się w przypadku młodych roślin, które pozostaną w doniczkach maksymalnie na jeden sezon wegetacyjny. Rośliny kwasolubne, takie jak borówka amerykańska, kamelie (poniżej) oraz pieris japoński należy uprawiać w podłożu dla roślin wrzosowatych. Kompost domowy najlepiej wykorzystać do ściółkowania lub użyźniania dołków w ziemi, w których będziemy umieszczać sadzonki.

DOBRA RADA
Po przesadzeniu roślin wykorzystaj zużyte podłoże z doniczek w ogrodzie, wysypując je w miejsca, gdzie ziemia jest ciężka i zbita – pomoże ją rozluźnić

Podłoża do roślin doniczkowych stanowią połączenia różnych składników, m.in. (od górnego lewego rogu zgodnie z ruchem wskazówek zegara): dojrzałego kompostu utworzonego z resztek ogrodowych; włókna kokosowego; iłu; perlitu

NAJLEPSZY PODŁOŻE DLA TWOICH ROŚLIN

OD LEWEJ DO PRAWEJ Kamelie potrzebują podłoża do roślin wrzosowatych; rośliny wieloletnie, takie jak bukszpan najlepiej rosną w podłożu na bazie ziemi ogrodowej; do warzyw jednorocznych najlepiej zastosować podłoże uniwersalne; byliny i krzewy wymagają podłoża na bazie ziemi ogrodowej

Co robić, a czego unikać

- ✓ **Zawsze** wybieraj podłoże bez torfu i zapisuj nazwy producentów, których produkty używasz w ciągu całego sezonu; zanotuj także rezultaty. Niektóre z nich mogą okazać się bardziej odpowiednie dla twoich roślin niż inne.
- ✓ **Przechowuj** worki z podłożem w szopie lub szklarni, aby było suche, gdy nadejdzie czas na jego użycie.
- ✓ **Zanim użyjesz** podłoża do sadzenia roślin, przesyp je z worka do płytkiego pojemnika lub na blat i rozkrusz dłońmi.
- ✓ **Jeżeli zauważysz**, że podłoże w doniczkach z warzywami z upływem czasu opadło, uzupełnij je, a następnie podlej.

Warto zapamiętać

- Rośliny przeznaczone do wieloletniej uprawy w doniczkach raczej nie będą się dobrze rozwijać w podłożach uniwersalnych.
- Podłoża na bazie ziemi ogrodowej są ciężkie, dlatego zanim zaczniesz obsadzać duże donice, umieść je w docelowym miejscu.
- Żwir i perlit można dodawać do każdego rodzaju podłoża, jeśli trzeba zwiększyć ich przepuszczalność.

eprasa.pl eb1925b0bf

Jak teraz obsadzić donicę

Obsadzenie donicy mieszanką roślin jest jednym z najprostszych sposobów na poprawienie wyglądu twojego ogrodu. Wybierz gatunki mrozoodporne, które przetrwają zimę, dzięki temu kompozycja będzie zdobić twoje patio przez wiele lat. Sukulenty i rośliny alpejskie są niedrogie i odporne na susze – nadszedł odpowiedni czas na ich posadzenie. Możesz też wybrać letnie rośliny rabatowe, lecz te należy chronić przed przymrozkami. Ten stylowy pojemnik będzie ładnie się prezentować w słonecznym kącie ogrodu.

DOBRA RADA
Zanim obsadzisz stare donice, odśwież je, malując farbą murarską lub kolorową bejcą

Będziesz potrzebować

- **Beztorfowego podłoża uniwersalnego**
- **Donicy wiklinowej (wyścielonej folią)**
- **Roślin alpejskich, np. rozchodników 'Golden Queen' i 'Cape Blanco' oraz ukwapów różowych (*Antennaria rosea*)**
- **Żwiru i kamieni**

Posadź rośliny alpejskie w donicy tak, aby nasada każdej z nich znalazła się tuż nad powierzchnią ziemi – w ten sposób nie zgniją od nadmiaru wilgoci

W maju świeżo obsadzone doniczki ustaw z zacienionym miejscu, by zapobiec przegrzaniu roślin i pozwolić się im zadomowić

KROK PO KROKU Jak stosować żwir i ściółkę

1 Wymieszaj żwir z beztrofowym podłożem uniwersalnym w proporcji 1:1 i w tak przygotowanej mieszance posadź sukulenty i rośliny alpejskie.

2 Ułóż na wierzchu 2 cm warstwą żwiru, aby poprawić drenaż i wykończ gładkimi kamieniami.

Co robić, a czego unikać

- ✓ **Sprawdź**, czy wybrane przez ciebie rośliny są odporne na niskie temperatury.
- ✓ **Do końca maja**, w zimne noce wnoś do środka rośliny, które nie tolerują przymrozków.
- ✓ **Zanim** napełnisz doniczkę podłożem upewnij się, że posiada otwory odpływowe w dnie.
- ✓ **Zanim** wybierzesz rośliny sprawdź, do jakich dorastają rozmiarów, aby wiedzieć, ile w przyszłości będą potrzebować miejsca.
- ✗ **Zanim** przykryjesz wierzch żwirem i kamieniami, nie zapomnij o obfitym podlaniu podłoża wokół roślin.
- ✗ **Nie** bój się obsadzić jednej donicy tą samą rośliną – efekt może okazać się zdumiewający.

Warto zapamiętać

- Posadzenie mieszanki różnych roślin w tej samej donicy to świetny sposób na zagospodarowanie małej przestrzeni.
- Przykrycie podłoża ładnie prezentującą się ściółką ze żwirku, łupków lub kamieni dekoracyjnych dopełni kompozycję, a przy tym zapobiegnie kiełkowaniu nasion chwastów.

Dowiedz się więcej

Sprawdź nasz przewodnik i dowiedz się, jakie rośliny wybrać do uprawy w pojemnikach, aby pasowały do stylu twojego ogrodu, oraz jak dobrać odpowiednie podłoże

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl eb1925b0bf

Jak uprawiać warzywa w pojemnikach

Jeżeli ilość miejsca w ziemi jest ograniczona, uprawę większości warzyw możesz prowadzić w pojemnikach. Skoncentruj się na gatunkach odznaczających się wysoką wydajnością plonowania na małej powierzchni. Pomidory i ogórki owocują przez długi czas, zwłaszcza w szklarni i na stanowiskach o wystawie południowej. Cukinie i dynie również obficie plonują. W przypadku warzyw jednorocznych sprawdzi się podłoże uniwersalne pod warunkiem, że będziesz regularnie używać nawozu do roślin owocujących lub na etapie sadzenia dodasz wolnodziałający nawóz.

DOBRA RADA
Regularnie sprawdzaj stan wilgotności podłoża, wkładając w nie palec – podlewaj tylko wtedy, gdy jest suche pod powierzchnią

Obsadź brzeg donicy z warzywami odpornym na suszę tymiankiem, aby stworzyć atrakcyjną kompozycję i mieć stały zapas smacznych liści gotowych do zbioru, kiedy tylko ich potrzebujesz

Będziesz potrzebować

- **Skrzynki (z podstawką)**
- **Beztorfowego podłoża uniwersalnego**
- **Sadzonek papryki chili i tymianku**
- **Konewki**

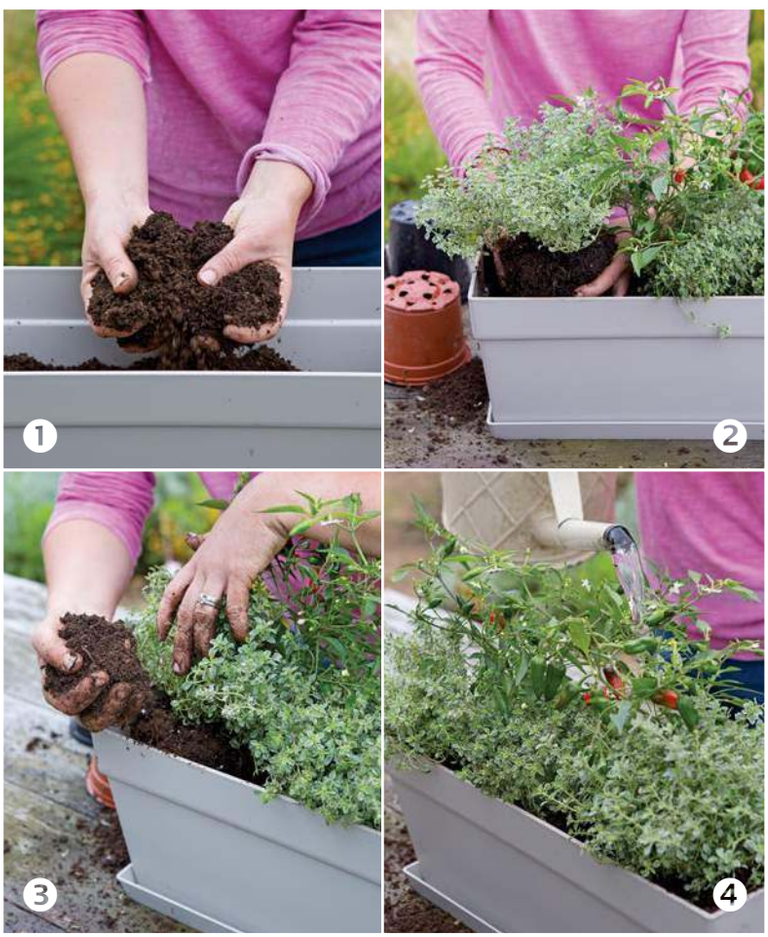
KROK PO KROKU Jak posadzić chili i tymianek w skrzynce

1 Sprawdź, czy otwory odpływowe są czyste i drożne. Rozkrusz dłońmi podłoże, aby pozbyć się dużych, twardych grud, po czym wypełnij nim do połowy skrzynkę.

2 Umieść rośliny na podłożu. Sadzonki tymianku należy posadzić nieco wyżej niż papryczki chili – ich nasady powinny znajdować się niemalże na tym samym poziome, co krawędź pojemnika. Sadzonki papryczki chili posadź 2 cm głębiej.

3 Kiedy będziesz zadowolony z aranżacji, wypełnij podłożem przestrzenie pomiędzy sadzonkami i dociśnij je dłońmi.

4 Porządnie podlej, po czym powtórz podlewanie, kiedy podłoże oraz podstawka pod skrzynką będą suche.

Co robić, a czego unikać

✓ **Sadząc żarłoczne rośliny,** takie jak pomidory, cukinie, maliny i późne odmiany ziemniaków zmieszaj z podłożem nawóz o spowolnionym działaniu.

✓ **Rośliny wieloletnie,** np. czarną porzeczkę, agrest i jeżyny uprawiaj w podłożu na bazie ziemi ogrodowej.

✓ **Umieść podstawki** pod pojemnikami z roślinami, które dokarmiasz nawozami w płynie, aby korzenie mogły nadal czerpać składniki odżywcze, które odpłynęły z nadmiarem wody przez otwory drenażowe.

✗ **Nie uprawiaj** roślin w zacienionych miejscach, chyba że są to sałaty na cięte listki, które po zebraniu nadal będą dobrze plonowały w cieniu.

Warto zapamiętać

- Pamiętaj, aby latem codziennie sprawdzać, czy nie należy podlać upraw.
- Owoce i warzywa w doniczkach potrzebują nawozu, aby dobrze rosły i plonowały.

Dowiedz się więcej

Sprawdź, jak uprawiać warzywa i sałaty na cięte listki w doniczkach na parapecie w kuchni, gdzie będziesz mieć je zawsze pod ręką

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl eb1925b0bf

Jak uprawiać drzewko w pojemniku

Wystarczy posadzić jedno drzewko w doniczce, aby na twoim patio pojawiły się pachnące kwiaty, owoce, dodatkowe schronienie oraz cień. Drzewka potrzebują dużych doniczek (o szerokości przynajmniej 45 cm), chociaż maleńkie sadzonki najlepiej uprawiać w mniejszych pojemnikach i raz w roku, w miarę jak zaczną się przyjmować, przesadzać je do większych. Drzewom w doniczkach trudniej jest się zakorzenić niż w gruncie, dlatego w pierwszych dwóch latach od posadzenia ważne jest palikowanie oraz zapewnienie im osłoniętego stanowiska.

DOBRA RADA
W ciągu roku regularnie sprawdzaj wiązania na drzewach i w razie potrzeby poluzuj je lub zaciśnij

Będziesz potrzebować

- **Głębokiego pojemnika (o szerokości 30-45 cm)**
- **Podłoża na bazie ziemi ogrodowej**
- **Drzewka nadającego się do uprawy w doniczce**
- **Taśmy do mocowania drzew**
- **Nawozu o spowolnionym działaniu**
- **Konewki**

Uprawa różnych rodzajów jabłoni w doniczkach to sprytny pomysł na uzyskanie wysokich plonów na małej przestrzeni, ponieważ mogą się nawzajem zapylać

KROK PO KROKU Jak posadzić drzewko w donicy

1 Przed wsypaniem podłoża do pojemnika przykryj otwór odpływowy przewróconą do góry nogami doniczką o średnicy 5 cm, aby się nie zatkał. Wsyp podłoże, dodaj nawozu o spowolnionym działaniu i wymieszaj.

2 Wyjmij drzewko z doniczki i umieść je na podłożu. Dostosuj głębokość sadzenia tak, aby zgrubienie u nasady pnia znajdowało się tuż powyżej krawędzi donicy. Jeśli korzenie są mocno splątane, rozluźnij je palcami.

3 Obficie podlej drzewko, aż na powierzchni podłoża utworzą się kałuże, po czym nawadniaj za każdym razem, gdy podłoże wygląda z wierzchu na suche.

4 Wbij palik w podłoże i z pomocą gumowej taśmy przymocuj do niego drzewko, uważając, aby nie zrobić tego zbyt ciasno i nie uszkodzić pnia.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

Co robić, a czego unikać

- ✓ **Każdej wiosny** wymieniaj wierzchnią (5 cm) warstwę podłoża na świeże, dodając przy okazji nawóz o spowolnionym działaniu.
- ✓ **Uprawiaj drzewa** w podłożu na bazie ziemi ogrodowej. To uniwersalne za szybko wysycha, jest zbyt lekkie i trzeba je co roku wymieniać.
- ✓ **Wybierz ciężki pojemnik,** którego nie zwieje większy podmuch wiatru.
- ✗ **Nie kupuj drzewek,** których korzenie przerastają doniczki – jest ryzyko, że się dobrze nie przyjmą.

Warto zapamiętać

- Drzewka uprawiane w doniczkach nie będą rosły tak szybko ani wysoko jak te posadzone w gruncie.
- Z czasem drzewko zacznie rzucać cień i zmieni warunki uprawowe w tej części patio.

Dowiedz się więcej

Odkryj więcej pięknych drzew, roślin kwitnących, owocowych i ozdobnych z liści, które nie zajmują zbyt dużo przestrzeni

eprasa.pl eb1925b0bf

Jak stworzyć wieloletnią kompozycję

Urok sadzenia różnych roślin w tym samym pojemniku polega na tym, że na małej przestrzeni możesz stworzyć kompozycję, która będzie cieszyć oczy przez długi czas. Możesz obsadzić pojemnik od podstaw lub urozmaicić te już istniejące, dodając do nich krzewy zimozielone lub topiary. Jeżeli wokół brzegu donicy zostanie ci 10 cm wolnej przestrzeni, wykorzystaj ją na rośliny pnące oraz trawy ozdobne tworzące zwiewne kępy, które ożywią kompozycję.

DOBRA RADA
Z pomocą widełek ogrodowych „wyczesz" wiosną ostnicę, aby usunąć zeschnięte, żółtobrązowe liście, które psują wygląd kompozycji

Będziesz potrzebować

- **Pojemnika o szerokości 30-45 cm**
- **Kawałków potłuczonej glinianej doniczki**
- **Nawozu o spowolnionym działaniu**
- **Podłoża na bazie ziemi ogrodowej**
- **Bukszpanu w formie stożka**

Bukszpan w formie stożka i ostnica cieniutka to dwie kontrastujące ze sobą rośliny zimozielone, które nadadzą kompozycji całoroczną strukturę, natomiast stokrotka afrykańska (*Osteospermum*) będzie kwitła przez całe lato

KROK PO KORKU Jak obsadzić donicę, która utrzyma zachwycający efekt przez cały rok

1 Umieść na otworze odpływowym w dnie pojemnika kawałki potłuczonej doniczki, aby mieć pewność, że się nie zatka.

2 Napełnij pojemnik do trzech czwartych podłożem na bazie ziemi ogrodowej i wsyp trochę nawozu o spowolnionym działaniu, aby zapewnić roślinom długoterminową dostępność składników odżywczych.

3 Rozmieść rośliny na powierzchni podłoża, po czym ujmij lub dołóż podłoża pod roślinami, aby wszystkie znalazły się na tym samym poziomie – tuż pod krawędzią doniczki.

4 Wypełnij puste miejsca roślinami kwitnącymi, aby maksymalnie wykorzystać przestrzeń, po czym dodaj więcej podłoża, aby mieć pewność, że wszystkie rośliny są zakotwiczone. Obficie podlej.

Co robić, a czego unikać

✓ **Postaraj się uprawiać** razem rośliny mające te same wymagania co do temperatury, podłoża oraz częstotliwości podlewania.

✓ **Rozważ** stworzenie drugiej jednakowej kompozycji, aby ustawić je symetrycznie po obu stronach drzwi wyjściowych.

✓ **Zastanów się,** jak kompozycja będzie się prezentować zimą – o tej porze roku może wywierać największe wrażenie.

✗ **Nie zapomnij** umieścić donicy na nóżkach pod koniec jesieni, aby zimą rośliny nadmiernie nie przemakały.

✗ **Nie bój się** wymienić roślin, które nie dają oczekiwanego przez ciebie efektu lub którym ciężko jest się przyjąć.

Warto zapamiętać

- Na punkt centralny kompozycji wybierz trwałą roślinę zimozieloną, która pomimo braku kwiatów nie traci walorów dekoracyjnych przez cały rok.
- Wybierz rośliny, których szczyt atrakcyjności przypada na różne pory roku, tak by donica z miesiąca na miesiąc wyglądała efektownie.
- Wybierz rośliny mrozoodporne, aby móc je później przesadzić do ogrodu, gdy przerosną doniczkę.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl eb1925b0bf

Jak obsadzić donicę przyjazną dzikim stworzeniom

Rośliny na naszych patiach mają rolę do odegrania – jest nią zapewnienie zapylaczom siedlisk oraz pokarmu. Obsadzenie donicy przyjaznej dzikim stworzeniom jest proste i przez większą część roku może stanowić dla nich atrakcję. Rośliny zawiązujące owoce oraz główki nasienne, które pozostawimy nienaruszone na okres zimy zwabią ptaki, jest też mnóstwo gatunków idealnych do uprawy w donicach, które są atrakcyjne dla pszczół i motyli. Im więcej pojemników możesz poświęcić na uprawę roślin z myślą o dzikich stworzeniach, tym większe prawdopodobieństwo, że twoje patio zatętni życiem.

DOBRA RADA
Jeżeli stłuczesz doniczkę z terakoty, umieść ją do góry dnem w rogu rabaty, aby owady mogły się w niej schronić

Będziesz potrzebować

- **Podłoża uniwersalnego**
- **Żwiru**
- **Pojemnika o szerokości 45 cm**
- **Werbeny żyłkowanej (*Verbena rigida*), rozchodnika okazałego 'Carl' i lawendy 'Hidcote'**

Donica przyjazna owadom, zawierająca werbenę żyłkowaną i rozchodnik okazały 'Carl', które są magnesami dla motyli oraz lawendę 'Hidcote', która przyciąga pszczoły

KROK PO KROKU Jak obsadzić donicę przyjazną dzikim stworzeniom

1 Wypełnij do połowy pojemnik podłożem uniwersalnym wymieszanym ze żwirem, uważając, aby nie zapchać otworów odpływowych.

2 Wyjmij rośliny z pojemników rozluźniając palcami korzenie, które ciasno zwinęły się dokoła wnętrza doniczek.

3 Sprawdź, czy warstwa powierzchniowa każdej rośliny znajduje się tuż poniżej krawędzi doniczki, po czym dodaj więcej podłoża i dociśnij.

4 Podlej obficie, umieszczając pod doniczką podstawkę, na którą spłynie nadmiar wody. Podlewaj za każdym razem, gdy podłoże wyschnie.

Co robić, a czego unikać

- ✓ **Uprawiaj dużo roślin** o odznaczających się prostą budową, otwartych kwiatach, które zwabią owady – te o bardziej skomplikowanej konstrukcji, posiadające wiele płatków są dla nich mniej atrakcyjne.
- ✓ **Wybierz rośliny** kwitnące w różnych porach roku, tak by jak najdłużej przyciągały zapylacze.
- ✓ **Wybierz rośliny** o trwałych główkach nasiennych, które przetrwają do zimy.

Warto zapamiętać

- Kompozycje kwiatowe przyjazne dzikim stworzeniom lepiej pozostawić w lekkim nieładzie. Latem usuwaj przekwitłe kwiatostany, ale zimą nie ruszaj roślin jednorocznych – ich łodygi mogą posłużyć owadom za miejsca hibernacji, a główki nasienne będą źródłem pożywienia dla ptaków.
- Postaw donicę na osłoniętym stanowisku o wystawie południowej – jest odpowiednie dla większości kwiatów i przyciągnie do nich więcej pszczół i motyli.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl eb1925b0bf

Jak założyć oczko wodne w donicy

Zaletą oczka wodnego w doniczce jest to, że można je zbudować w ciągu zaledwie dwóch godzin, bez konieczności wkładania w to dużego wysiłku i opracowywania procesu logistycznego – jak miałoby to miejsce przy kopaniu i budowie oczka w ogrodzie od podstaw. Upewnij się, że twoja donica jest całkowicie wodoszczelna. Przeznaczone do tego pojemniki mogą być wyposażone w specjalne kratki, na których stawia się rośliny. Jeżeli zamierzasz zaimprowizować i wykorzystać pojemnik, która masz akurat pod ręką, umieść rośliny na obróconych do góry dnem doniczkach lub cegłach.

DOBRA RADA
Dodaj do wody w oczku ekstraktu ze słomy jęczmiennej lub umieść w niej rośliny natleniające, aby podtrzymać jej świeżość i przejrzystość

Będziesz potrzebować

- **Podobnego zestawu do budowy mini oczka wodnego, cena od 230 £, www.watersidenursery.co.uk**
- **Roślin wodnych, takich jak cibora zmienna (*Cyperus involucratus*) i sity**
- **Deszczówki lub wody odchlorowanej**

Oczko w donicy z wysokim *Cyperus involucratus*, *Juncus ensifolius* o brązowych główkach nasiennych i *Equisetum scirpoides*

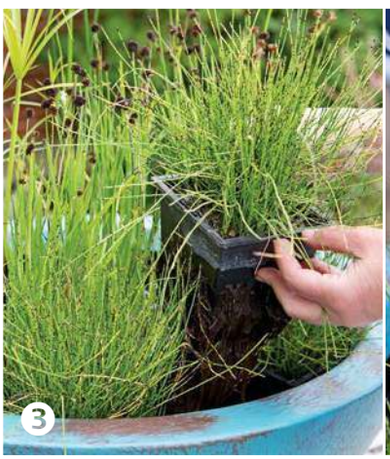
KROK PO KROKU Jak obsadzić oczko wodne w donicy

1 Umieść w pojemniku specjalną metalową kratkę, po czym napełnij go wodą deszczową lub odchlorowaną wodą z kranu.

2 Rozmieść na kratce kilka roślin, pozostawiając je w pojemnikach, w których zostały sprzedane.

3 Kontynuuj dodawanie roślin – umieszczając te najwyższe z tyłu, aby były widoczne – do momentu, aż będziesz zadowolony z kompozycji.

4 Dolej więcej wody, aby rośliny znajdowały się na preferowanej przez nie głębokości. W upalne dni lata zajdzie potrzeba uzupełniania wody.

Co robić, a czego unikać

- ✓ **Sprawdź na etykietach,** jakie są preferowane głębokości sadzenia każdej z roślin.
- ✓ **Upewnij się,** że pośród dobranych przez ciebie roślin znajdą się gatunki natleniające, dzięki którym woda pozostanie przejrzysta.
- ✓ **Zanim napełnisz** oczko wodne wodą z kranu, dodaj do niej ekologiczny preparat do neutralizacji chloru.
- ✓ **Usuń z wody** obumarłe resztki roślin, aby nie dopuścić do jej zanieczyszczenia.

Warto zapamiętać

- Nawet najmniejsze oczko wodne przyciągnie do twojego ogrodu różne gatunki dzikich stworzeń, m.in. jętki, ważki i nartniki. Umieść przy brzegu donicy kamienie, aby stworzyć podejście, które zachęci żaby do wizyty.
- Starannie wybierz pojemnik – powinien być zarówno stylowy jak i praktyczny.
- Oczko wodne w donicy najlepiej ustawić na słonecznym, lecz osłoniętym stanowisku.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM; PAUL DEBOIS

eprasa.pl eb1925b0bf

Jak nawozić i podlewać rośliny w pojemnikach

Odpowiednie nawożenie i podlewanie są niezbędne przy uprawie roślin w pojemnikach. Potrzebują one twojego wsparcia znacznie bardziej niż te rosnące w gruncie – ich korzenie nie mają tyle miejsca na rozrost i na małej przestrzeni ilość substancji odżywczych w podłożu jest ograniczona. Jeśli w jednym pojemniku rośnie wiele roślin, które konkurują ze sobą o dostęp do limitowanych ilości składników pokarmowych i wody, bardzo szybko zaczną one usychać z powodu niedożywienia. Dobrym początkiem będzie dodanie do podłoża przed sadzeniem nawozu granulowanego, który zapewni roślinom składniki pokarmowe na czas wiosny i lata. Nawozy płynne działają szybciej, ale trzeba je częściej stosować. Podawaj je zgodnie z zaleceniami producenta lub zmniejsz dawkę o połowę i aplikuj ją dwa razy częściej, aby wyrobić w sobie nawyk. Codziennie sprawdzaj, czy nie należy podlać roślin. Jeżeli podłoże jest bladego koloru, kurzy się i jest suche, lub gdy zauważysz, że liście się kurczą – podlej rośliny.

DOBRA RADA
Unieś młode rośliny w doniczkach – jeśli odniesiesz wrażenie, że są lekkie, trzeba je podlać

Niektóre rodzaje pakowanego podłoża już zawierają nawóz. Żarłocznym roślinom, takim jak róże i groszek pachnący, podaj dodatkową dawkę nawozu o spowolnionym działaniu

SPOSOBY NA PODLEWANIE I NAWOŻENIE ROŚLIN W POJEMNIKACH

OD LEWEJ ZGODNIE Z RUCHEM WSKAZÓWEK ZEGARA Latem codziennie sprawdzaj, czy nie należy podlać pojemników; nawóz z wodorostów jest dobrym ekologicznym sposobem nawożenia; nawóz granulowany o spowolnionym działaniu przez kilka miesięcy zaopatruje rośliny w składniki odżywcze; nawadnianie kropelkowe pomaga zaoszczędzić czas

Co robić, a czego unikać

- ✓ **Regularnie dokarmiaj** rośliny owocowe, warzywa oraz rośliny jednoroczne kwitnące przez całe lato.
- ✓ **Roślinom kwitnącym,** owocującym oraz warzywom podawaj nawóz o wysokiej zawartości potasu.
- ✓ **Wiosną zastosuj nawóz** uniwersalny, aby wspomóc wszystkie rośliny, a latem – jeśli ich liście wyglądają na chore – podaj im nawóz azotowy.
- ✗ **Nie licz na to,** że deszcz nawodni rośliny – duże liście u niektórych gatunków są niczym parasole przykrywające podłoże. Zamiast często lekko zraszać rośliny, podlewaj je obficie, kiedy mają sucho.

Warto zapamiętać

- Różne rośliny mają różne potrzeby – uwzględnij to przy podlewaniu i nawożeniu.
- Podczas letnich upałów niektóre pojemniki należy podlewać codziennie.

Dowiedz się więcej

Obejrzyj nasz przewodnik i dowiedz się, jak latem nawozić rośliny, aby pobudzić je do kwitnienia, wydawania owoców i nowych liści

eprasa.pl eb1925b0bf

Sezon na pelargonie

W tym roku stawiamy na proste dekoracje wykonane z przedmiotów dostępnych w każdym domu. Kwiaty pelargonii mają w sobie tyle uroku, że nie potrzebują wyszukanego tła. Dyskretne beżowe tkaniny, śródziemnomorskie błękity czy muszle przywiezione znad morza pozwolą odmienić ogród lub balkon w sielskie miejsce do letniego wypoczynku.

Zdjęcia **Pelargonium for Europe**

Do stworzenia żywego obrazu z kwiatami potrzebujesz drewnianych sztalug, pomalowanej ramy do obrazu i podłużnej skrzynki, którą przymocujesz „za kulisami"

Choć wybór roślin balkonowych do letnich pojemników jest ogromny, klasyczne pelargonie nigdy nie zawodzą – doskonale radzą sobie w pełnym słońcu, a regularnie podlewane i nawożone kwitną do jesiennych przymrozków. Różnorodność gatunków i odmian pozwoli każdemu dobrać kwiaty do stylu ogrodu i stylizacji tarasu lub balkonu.

Dekoracje, które proponujemy, można zrobić, korzystając z tego, co każdy ma w domu, nie są skomplikowane, a do tego można je modyfikować, dobierając kolory dodatków według własnego uznania. Mało kto pamięta o tym, że kwiaty pelargonii rabatowych nadają się do bukietów – w szklanych butelkach lub fiolkach florystycznych prezentują się elegancko i nie potrzebują wielu dodatków.

eprasa.pl eb1925b0bf

Półka w stylu boho
Kwiaty pelargonii doskonale wyglądają w połączeniu z naturalnymi materiałami, takimi jak drewniane koraliki, sznurek czy gałęzie. Ta dekoracja to połączenie ozdobnej makramy z praktyczną półką na bibeloty i rośliny. Kwiaty, zależnie od sezonu, można zmieniać. Wiosną i latem na półce świetnie prezentują się pelargonie. Jesienią można postawić tu suszone kwiaty lub rośliny doniczkowe.

1 Potrzebne materiały: prosta gałąź, dłuższa od deski na półkę, deska, sznurek jutowy, włóczka makramowa i drewniane koraliki, nożyczki, sadzonka pelargonii, wazoniki i ulubione bibeloty, wiertarka.

2 Przytnij sznurek jutowy i przywiąż do obu końców gałęzi (na nim zawiesisz dekorację na ścianie). Ze sznurka i włóczki przygotuj wiązki równej długości (21 sztuk), po czym przekładaj je na przemian przez gałąź, wykonując pętle i za każdym razem zaciskając. Niektóre wiązki zapleć w warkocze, a na inne nawlecz koraliki.

3 Wywierć cztery otwory w rogach deski, aby móc ją zawiesić na zewnętrznych wiązkach, dzieląc każdą z nich na pół. Następnie zawieś dekorację na ścianie, upewnij się, że półka wisi równo, a na końcu ustaw na niej wszystkie ozdoby.

epresa.pl eb1923b0bf

Osłonka z muszlami
Przywiezione z nad morza muszle mogą posłużyć do dekoracji gładkiej, szkliwionej osłonki. Taka ozdoba świetnie będzie wyglądać na balkonie lub tarasie i, w połączeniu z różową pelargonią, nada mu styl śródziemnomorski. Aby ją zrobić, wystarczy przykleić do osłonki klejem do klejenia na gorąco muszle, układając je ściśle obok siebie. Mieszanka kolorów i wzorów sprawi, że każda zrobiona w ten sposób osłonka będzie wyjątkowa.

Kamienne wazoniki
Morski klimat na tarasie można też wprowadzić, ustawiając oryginalne wazoniki zrobione ze szklanych fiolek florystycznych i przymocowanych do płaskich kamieni miedzianym lub aluminiowym drutem. Takie uchwyty można zrobić w przeciągu kwadransa. Zachwycają oryginalnością i prostotą wykonania. Jeśli boisz się, że wazoniki przewrócą się na stole, wsyp do płaskiego naczynia trochę drobnego piasku, w którym będą stały bardziej stabilnie niż na powierzchni stołu.

eprasa.pl eb1925b0bf

Osłonka z kłosami

Klasyczne gliniane osłonki na doniczki mają mnóstwo uroku, ale można im nadać styl rustykalny. Wystarczy udekorować je kłosami zbóż i warkoczem z jutowego sznurka. Pelargonia rabatowa na takim tle będzie wyglądać intrygująco.

1 Potrzebne materiały: gliniana osłonka na doniczkę, dojrzałe kłosy zbóż, np. pszenicy, jutowy sznurek, nożyczki, klej do klejenia na gorąco i sadzonka pelargonii rabatowej.

2 Przytnij kłosy, pozostawiając pędy różnej lub tej samej długości i przyklej je do ścianki osłonki klejem na gorąco, układając ściśle jeden obok drugiego.

3 Przygotuj dziewięć kawałków sznurka tej samej długości i zapleć je w warkocz. Oba końce warkocza zakończ, aby sznurek się nie rozplótł.

4 Przyklej warkocz do dolnej krawędzi osłonki. Na końcu wstaw do osłonki doniczkę z pelargonią.

Drabinka z gałęzi

Gdy na stole brakuje miejsca do ustawienia kwiatów, wystarczy zawiesić je nad głowami biesiadników. Domowej roboty drabinka jest łatwa do zrobienia, i wygląda fantastycznie. Wystarczy do niej przymocować naczynia na kwiaty. W sezonie jesienno-zimowym można ją udekorować lampkami lub suszonymi owocami.

1 Potrzebne materiały: dwie długie i trzy krótkie proste sosnowe gałęzie, piła, wkręty, wkrętarka, sznurek jutowy, szklane butelki i sadzonka pelargonii rabatowej.

2 Ułóż krótkie gałęzie na długich, zachowując między nimi równe odległości i przymocuj je za pomocą wkrętów. Miejsca łączeń okręć sznurkiem jutowym.

3 Gotową drabinkę zawieś nad stołem. Następnie do krótkich kawałków gałęzi przywiąż szklane butelki, po czym nalej do nich wody i wstaw do środka kwiaty pelargonii.

eprasa.pl eb1925b0bf

NAJLEPSZY ZAKUP

Niezbędnik do pielęgnacji trawnika

Doskonałe podkreślenie kolorowych rabat, czyli zdrowy i zadbany trawnik, może być trudne do osiągnięcia, jeśli jednocześnie rodzina i przyjaciele wykorzystują go do spotkań i zabawy. Ciągły ruch i nadmierne użytkowanie, a także konieczność regularnego koszenia i przycinania oznaczają, że większość ogrodników potrzebuje zestawu narzędzi, które pomogą im zadbać o nienaganny wygląd szmaragdowej darni.

Aby pomóc ci utrzymać bujny trawnik i jak najlepiej wykorzystać skrawek zieleni, zespół recenzentów BBC Gardeners' World Magazine regularnie testuje narzędzia, które są niezbędne do jego pielęgnacji.

Od najnowszych kosiarek akumulatorowych po nożyce do przycinania krawędzi, zapewniające doskonałe wykończenie — sprawdziliśmy wiele narzędzi do pielęgnacji trawnika i nagrodziliśmy najlepsze z nich naszym wyróżnieniem Najlepszy Zakup. Każde z narzędzi, które znajdziesz na następnych czterech stronach, zdobyło wyróżnienie Najlepszy Zakup, więc to idealne miejsce, aby rozpocząć poszukiwania odpowiednich narzędzi do pracy.

Kosiarki

Kiedy na rynku jest tak wiele dostępnych modeli i marek, wybór odpowiedniej kosiarki może być trudny. Do wyboru są cztery główne rodzaje tych urządzeń, z których każdy ma swoje zalety i wady, ale to, gdzie kosisz, wpłynie na rozmiar urządzenia, którego potrzebujesz – większy trawnik szybciej skosisz szerszą kosiarką, a mniejszy trawnik i taki z wieloma elementami lub meblami łatwiej skosisz węższym modelem.

▼ Najlepszy robot do średniej wielkości trawników

Stihl RMI 422 P iMow
1249 £ / 6299 zł

Przystępna cena i imponujące wykończenie. iMow ma pojedyncze, stalowe obrotowe ostrze, które doskonale nadaje się do mulczowania. Dostosowuje szybkość koszenia do warunków, wysokości trawy i ukształtowania terenu, radzi sobie także ze zboczami o nachyleniu 40%.

www.stihl.co.uk

KUPISZ W POLSCE!

Roboty koszące

Te zasilane bateriami kosiarki wykonają za ciebie ciężką pracę, ale wymagają zewnętrznego źródła zasilania, starannej instalacji i regularnego serwisowania. Wybierz model, który jest wystarczająco duży dla twojego trawnika i zwróć uwagę na takie funkcje jak łączność, kontrola urządzenia podczas nieobecności i nawigacja GPS.

▲ Najlepszy niedrogi robot koszący

Worx Landroid S300 WR130E
649,99 £

Ta łatwa w użyciu kosiarka jest wyposażona w kilka przydatnych funkcji. Jest cicha, ma inteligentne oprogramowanie i radzi sobie ze zboczami o nachyleniu do 35%.

www.worx-uk.com

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl eb1925b0bf

Kosiarki akumulatorowe

Lekkie, ciche i zwrotne kosiarki akumulatorowe są zasilane bateriami litowo-jonowymi i nie emitują żadnych spalin. Całkowicie naładowany akumulator wystarczy na skoszenie trawnika, więc dopasuj czas pracy akumulatora do jego powierzchni. W razie potrzeby szybka ładowarka pomoże ci szybciej wrócić do koszenia.

Najlepsza kosiarka do malutkich trawników
Gardena Handymower
259,98 £ / 999 zł
Lekka, kompaktowa i bardzo zwrotna mała kosiarka, idealna do regularnego koszenia małych trawników. Poziom naładowania akumulatora jest widoczny podczas koszenia i nie trzeba opróżniać kosza na trawę — ścinki są rozdrabniane i rozrzucane na trawniku jako ściółka.
www.gardena.com

KUPISZ W POLSCE!

▲ Najłatwiejsza w obsłudze niedroga kosiarka
Einhell GE-CM 18/33 Li
199,95 £ / 679 zł
Prosta, niedroga kosiarka, łatwa do złożenia. Szeroki zakres ustawienia długości rączki i wysokości koszenia. Szybko się ładuje, kosi płynnie i schludnie.
www.einhell.co.uk

KUPISZ W POLSCE!

▶ Najlepsza kosiarka do małych i średnich trawników
Yardforce LMG37A
259,99 £
Solidna kosiarka z wieloma przydatnymi funkcjami: koszenia do samej krawędzi, tylnym wałkiem, przystawką do mulczowania i dużym, łatwym do opróżnienia koszem na trawę. Szybko się ładuje, ma siedem wysokości koszenia i można ją łatwo złożyć.
www.yardforce.eu

▶ Najlepiej wyposażona niedroga kosiarka
Powerbase 40 V cordless
189 £
Ta prosta w obsłudze kosiarka łatwo się składa, oferuje pięć wysokości koszenia i przydatne funkcje, takie jak tylny wałek oraz przednie i boczne grzebienie, które zapewniają staranne, ostre cięcie.
www.homebase.co.uk

Kosiarki elektryczne

Te kosiarki są lekkie, ciche i przeważnie tańsze, ale wymagają zewnętrznego źródła zasilania i ewentualnie przedłużacza. Poszukaj modelu z przewodem w jaskrawym kolorze, jeśli obawiasz się przecięcia kabla.

KUPISZ W POLSCE!

▶ Najlepsza wszechstronna kosiarka
Webb Weer 33
119,99 £
Ta prosta kosiarka jest dobrze przemyślana i wyposażona. Można wybrać jedną z pięciu wysokości koszenia i koszenie do samej krawędzi. Szerokość koszenia (33 cm) jest odpowiednia do mniejszych trawników.
www.webbgarden.power.co.uk

◀ Najłatwiejsza w obsłudze kosiarka
Gardena PowerMax 1200/32
109,99 £ / 495 zł
W tej kosiarce łatwo jest zmienić wysokość koszenia, a kosz na trawę da się łatwo opróżnić.
www.gardena.com

▼ Najbezpieczniejsza kosiarka
Ryobi RLM13E 33S
104,99 £ / 439 zł
Ta kosiarka ma pięć ustawień wysokości koszenia i opcję mulczowania. Jej najlepszym elementem jest zacisk do przewodu, który trzyma go z dala od ostrza i zapobiega wyrwaniu wtyczki z gniazdka elektrycznego.
www.uk.ryobitools.eu

KUPISZ W POLSCE!

eprasa.pl eb1925b0bf

Wertykulatory i aeratory

Jeśli chcesz, aby twój trawnik wyglądał jak najlepiej, regularna wertykulacja i aeracja (napowietrzanie) pomoże trawie rosnąć zdrowo. Służą do tego narzędzia ręczne i elektryczne, które powinny być dopasowane do stanu i wielkości trawnika.

Wertykulator usuwa suchą trawę z mchem, czyli filc, natomiast aeratory nakłuwają ziemię. Te działania ułatwią dostęp powietrza i wody do gleby, a także sprawią, że trawnik będzie sobie lepiej radził w czasie suszy. Lekkie narzędzia ręczne, podobne do grabi lub wideł, są idealne do małych trawników, a do większych poszukaj urządzeń wielofunkcyjnych z wymiennymi bębnami do wertykulacji i aeracji.

Najlepszy ręczny wertykulator

Darlac DP888
41,99 £

Ten ręczny wertykulator na kółkach ma mocne, ostre ostrza, które czeszą darń. Można go łatwo przesuwać w przód i w tył po trawniku. Regulowany trzonek, który można dopasować do użytkownika, jest lekki, a jednocześnie trwały i wytrzymały. Ten wertykulator jest idealny do małych trawników lub gdy potrzebujesz uporać się tylko z kilkoma miejscami zbitej trawy i mchu.

www.darlac.com

Najlepszy ręczny aerator

Greenkey
58,99 £

Lekkie, wyposażone w 30 wytrzymałych kolców proste narzędzie, którym szybko, głęboko i równomiernie napowietrzysz mały lub średni trawnik. Aluminiowo-plastikowy bęben ma szerokość 30 cm, a dzięki regulowanemu trzonkowi z uchwytem w kształcie litery T łatwo jest popychać aerator w przód i w tył, aby nakłuć trawnik.

www.greenkey-garden.co.uk

Najlepszy niedrogi wertykulator elektryczny

Powerbase 1400 W
99 £

Lekkie, kompaktowe urządzenie z wymiennymi bębnami. Posiada ostrza do płytkiego napowietrzania i sprężynowe kolce do wertykulacji. Łatwo można je przełączyć, a duży kosz zbiera resztki w trakcie pracy.

www.homebase.co.uk

Najbezpieczniejszy wertykulator bezprzewodowy

Stihl RLA 240
479 £/1149 zł

To wyposażone w dwa bębny do wertykulacji i napowietrzania bezprzewodowe narzędzie ma silny akumulator, który po naładowaniu wystarczy na trawnik o powierzchni 250 m². Posiada przydatne wyposażenie, takie jak klucz i wyłącznik bezpieczeństwa oraz automatyczne odcięcie zasilania, a ponadto dzięki gładkim kołom i szerokości roboczej 34 cm jest niezwykle zwrotne. Resztki są zbierane do 50 l kosza na trawę.

www.stihl.co.uk

KUPISZ W POLSCE!

Najlepszy aerator rurkowy

Kent & Stowe 4
36,99 £

Ręczny aerator jest najlepszy do spulchniania małych obszarów ubitej ziemi, aby poprawić jej przepuszczalność i zwiększyć głębokości ukorzenienia trawy. Dzięki gładkiemu jesionowemu trzonkowi narzędzie jest lekkie, a szerokie stalowe rurki doskonale nadają się do wbijania w glebę.

www.gardenhealth.com

eprasa.pl eb1925b0bf

Podkaszarki

Są doskonałe do koszenia wysokiej trawy, zboczy i innych trudnych miejsc. Podkaszarka pomoże utrzymać porządek tam, gdzie kosiarka nie może dotrzeć. Koszą za pomocą nylonowej żyłki lub ostrzy. Większość domowych modeli jest zasilana elektrycznie lub bezprzewodowo. Wiele podkaszarek ma rączkę o regulowanej długości i opcję przestawienia się pomiędzy koszeniem poziomym a pionowym. Niektóre są wyposażone w osłonę chroniącą zarówno podkaszarkę przed pęknięciem, jak i ściany oraz ogrodzenia przed przypadkowym uszkodzeniem.

KUPISZ W POLSCE!

Najlepiej wyposażona podkaszarka
Worx WG184E
199,99 £ / 419 zł
Ta akumulatorowa podkaszarka ma regulowaną rączkę i trzonek oraz regulację obrotów, aby w razie potrzeby zwiększyć moc lub oszczędzać baterię, a także automatyczne podawanie żyłki. Szybko przestawia się na docinanie krawędzi, koła pomagają uzyskać dokładniejsze wykończenie, a duża szerokość koszenia umożliwia szybką pracę.
www.worx-uk.com

▼ Najlepsza niedroga podkaszarka
Powerbase 550W 30 cm
50 £
Niedroga podkaszarka na kabel z teleskopowym trzonkiem, regulowaną rączką i miejscem na zapasową szpulę na trzonku. Automatyczny posuw, podwójna żyłka i duża szerokość koszenia sprawiają, że kosi szybko, a kółka podtrzymujące głowicę ułatwiają także docinanie krawędzi.
www.homebase.co.uk

▶ Najwydajniejsza podkaszarka
Stiga GT 500e
301 £ / 769 zł

KUPISZ W POLSCE!

Ta silna bezprzewodowa podkaszarka ma teleskopowy trzonek, który można rozłożyć w celu łatwego przechowywania urządzenia, a podwójna żyłka jest automatycznie wprowadzana do szerokiej głowicy. Jest też wyposażona w regulowany uchwyt, obrotową głowicę i kółko ułatwiające koszenie przy krawędziach.
www.stiga.com

▶ Podkaszarka najłatwiejsza w obsłudze
Gtech GT50
149,99 £
Ta bezprzewodowa podkaszarka z ergonomicznymi szelkami jest dobrze zaprojektowana i łatwa w użyciu. Uchwyt typu D można regulować, aby ustawić odpowiednią wysokość, a obrotową głowicę łatwo przełączyć między koszeniem a docinaniem krawędzi. Plastikowe ostrza są łatwe w montażu.
www.gtech.co.uk

Nożyce do przycinania krawędzi trawnika

To idealne narzędzie do wygładzenia wyglądu trawnika – nożyce do przycinania krawędzi pomogą uzyskać schludne, ostre krawędzie. Podobnie jak nożyce do trawników, które mają płaskie, poziome ostrza, nożyce do cięcia krawędzi mają długie rączki z ostrzem ustawionym pod kątem, aby ułatwić docięcie krawędzi trawnika.

▶ Najlepsze do trudnych krawędzi
Bulldog
41,40 £
Te dobrze wyważone nożyce mają ostrza ze stali węglowej, które za każdym razem czysto przecinają źdźbła. Ostrza na całej długości są ostre i sprawne, a jednocześnie wystarczająco cienkie, aby zmieścić się między trawnikiem a kostką brukową.
www.bulldoghandtools.co.uk

▲ Najlepsze do stromych trawników
Darlac DP812
37,99 £
Te wygodne i lekkie, z łatwo regulowanymi uchwytami nożyce do przycinania krawędzi pozwalają pracować w wyprostowanymi plecami niezależnie od wzrostu i miejsca cięcia. Mocne ostrza o falistych krawędziach tną skutecznie, umożliwiając szybkie i wydajne wykonanie pracy.
www.darlac.com

◀ Najlepsze do dużych trawników
Burgon and Ball
48,99 £
Te lekkie, ale wytrzymałe nożyce do wyrównywania krawędzi mają ostrza ze stali wysokowęglowej, w tym jedno ma nieprzywierającą powłokę zmniejszającą tarcie. Są bardzo dobrze wyważone, a wygodne, ergonomiczne rączki nie obcierają dłoni, nawet przy długotrwałym użytkowaniu.
www.burgonandball.com

ODWIEDŹ www.GardenersWorld.com/lawn-care po więcej recenzji narzędzi do pielęgnacji trawników.

eprasa.pl eb1925b0bf

ŚLĄSKA
GIEŁDA
KWIATOWA®

est. 1987 Silesia Flower Market

Odwiedź największą giełdę kwiatową w kraju!

Śląska Giełda Kwiatowa działa od ponad 35 lat i jest największym rynkiem hurtowym kwiatów w Polsce. Odwiedzający giełdę mają możliwość zakupu kwiatów ciętych, doniczkowych, drzew, krzewów oraz artykułów florystycznych i dekoracyjnych.

Od 2005 roku częścią giełdy jest Śląskie Centrum Kształcenia Florystycznego, które organizuje kursy i warsztaty florystyczne.

KWIATY CIĘTE

KWIATY DONICZKOWE

DRZEWA I KRZEWY OZDOBNE

ARTYKUŁY DEKORACYJNE

ul. Sadowa 3, 43-100 Tychy
tel. 32 218 00 80, kom. 601 962 276
e-mail: biuro@sgk.tychy.pl

www.sgk.tychy.pl

eprasa.pl eb1925b0bf

CZĘŚĆ 7 Początki

Od czego zacząć?

Trawniki

Opanowanie podstaw ogrodnictwa może zniechęcić początkujących miłośników roślin. W tej 12-częściowej ekskluzywnej serii Alan Titchmarsh dzieli się swoim doświadczeniem, aby pomóc ci opanować najważniejsze umiejętności.

W tym miesiącu Alan wyjaśnia, jak dbać o trawnik – kiedy i jak go kosić, jak odchwaszczać i nawozić oraz jak założyć nowy. Dbanie o dobry wygląd trawnika nie musi być ciężką pracą. Alan uważa, że niewymagająca rutyna jest przyjemna i satysfakcjonująca.

Dowiesz się:

- ✓ Jakie korzyści trawnik przynosi tobie i środowisku
- ✓ Jak dbać o trawnik przez cały rok
- ✓ Jak prawidłowo kosić trawnik

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

“Trawniki są korzystne dla dzikich zwierząt, dla środowiska, a szczególnie dla ogrodów”

Regularne koszenie sprawia, że trawa jest mocna i zdrowa. Koszącemu zapewnia dawkę ruchu

Kochaj swój trawnik

Trawnik jest najciężej pracującą częścią ogrodu, a mimo to bywa najgorzej traktowany i oczerniany.

Dobrze utrzymany jest piękniejszym tłem dla klombów i rabat niż kostka brukowa lub żwir, dzięki swojej organicznej naturze, kolorowi i fakturze.

Może być piękny sam w sobie. Jest wszechstronny i zaspokaja różnorodne potrzeby.

Jedni koszą go nisko, inni pozwalają rosnąć wyżej na brzegach lub obsadzają go dzikimi kwiatami, przez które wykaszają ścieżki. Trawa jest bardziej przyjazna dla środowiska niż utwardzone powierzchnie. Jest rajem dla przeróżnych zwierząt. Czego tu nie kochać?

ZDJĘCIA: GETTY/ANDREW_HOWE; SARAH CUTTLE/DIPLEY MILL, HAMPSHIRE

Koszenie i przycinanie krawędzi trawnika może być relaksujące i satysfakcjonujące

Wszystkie trawniki, wysoko i nisko koszone...

Czym właściwie jest trawnik? To obszar krótko przystrzyżonej trawy, ceniony ze względu na walory estetyczne, ale także jako powierzchnia, na której można grać w gry lub rozłożyć leżak – wygrzewać się na słońcu lub odpocząć w cieniu drzewa. Trawnik dostarcza przyjemności i jest tłem dla klombów, rabat, krzewów i drzew wokół.

Ostatnio słyszy się, że koszone trawniki nie są przyjazne dla środowiska. Kwestionuję to. W porównaniu z kostką brukową i żwirem trawniki są korzystne dla dzikich zwierząt, dla środowiska, a szczególnie dla ogrodów. Nie czuj się winny, jeśli podoba ci się pasiasty zielony dywan. Ja swój lubię. Nikt też nie powiedział kosom, rudzikom, szpakom i drozdom, które dziobią jego powierzchnię w poszukiwaniu dżdżownic i larw, że będzie im lepiej w wysokiej trawie. Jej też mam pod dostatkiem, ale ptaki wolą trawnik.

Według mnie w najlepszych ogrodach panuje równowaga. Zadbajmy o trochę wyższej trawy na obrzeżach i pod drzewami. Obsadźmy je nawet dzikimi kwiatami i wiosennymi cebulkami. Ale doceńmy też uspokajający efekt krótko skoszonego trawnika, którego równa powierzchnia i miękkość złagodzą każdy temperament.

To prawda, że niski trawnik wymaga ciągłej uwagi. Między kwietniem a wrześniem potrzebuje koszenia co tydzień. Trzeba grabić ścinki i nosić do kompostownika. Regularnie przycinać krawędzie. To wymaga czasu. Tak samo jest z siedzeniem na brzegu rzeki, kiedy idziesz na ryby. Ja tak naprawdę lubię kosić trawnik. Pozwalam myślom wędrować, a potem mam świeżo ściętą trawę, rozruszane ciało i perspektywę tego samego rytuału za tydzień. Oglądanie trawnika zaraz po skoszeniu, wdychanie jego wyjątkowego zapachu sprawia mi ogromną przyjemność i dobrze wpływa na moje zdrowie psychiczne.

Jak dbać o trawnik

W moim ogrodzie uświęcony tradycją „program pielęgnacji trawnika" obejmujący odchwaszczanie, usuwanie mchów, nawożenie, wertykulację i aerację jest bardzo ograniczony. Nie stosuję środków chwastobójczych. Nawożę organicznie (mączkami z ryb, kości i krwi) w marcu i w czerwcu. Mech grabię tylko od czasu do czasu. Moja zielona murawa jest ogrodem botanicznym – składa się głównie z trawy, ale połączonej z innymi gatunkami, które przyczyniają się do aksamitnego wyglądu całości. Pojedyncze chwasty tworzące rozety, takie jak mniszki i babki, wyrywam ręcznie za pomocą staromodnego narzędzia.

To naprawdę wszystko. Nie podlewam. Oczywiście nowo utworzone trawniki – i z nasion, i z rolki – wymagają podlewania dopóki trawa nie będzie dobrze ukorzeniona. Dojrzały trawnik może brązowieć podczas długich okresów bez deszczu, lecz zawsze będzie pierwszą rzeczą, która po opadach odzyska wigor. Podlewanie zarezerwuj dla innych roślin. Oszczędzaj pieniądze i energię.

eprasa.pl eb1925b0bf

Najważniejsze jest dobre przygotowanie gleby – i pod trawnik z nasion, i z rolki

Zakładanie nowego trawnika

Twój trawnik będzie na swoim miejscu bardzo długo, więc przyłóż się do przygotowań. Oczyść glebę z gruzu, dużych kamieni i korzeni wieloletnich chwastów. Zresztą wiele z nich, np. powój i skrzyp, nie wytrzyma częstego koszenia, więc powinny zaniknąć po założeniu trawnika.

Jeśli ziemia jest ciężka, popraw przepuszczalność – dodaj grubego piasku. Jeśli użyjesz kompostu ogrodowego lub obornika, z czasem się rozłożą i powierzchnia trawy będzie nierówna. Pracuj w suchy dzień. Rozbij widłami grudy i wyrównaj powierzchnię.

Dalej będzie wesoło. Zaproś do pomocy przyjaciół. Stańcie w szeregu z rękoma na ramionach osoby obok. Chodźcie tam i z powrotem w różnych kierunkach. Celem jest równomierne utwardzenie powierzchni. Jeśli nie do końca rozumiesz, co mam na myśli, obejrzyj film Grek Zorba. Możesz wszystko to wykonać samodzielnie, ale wiele stóp ułatwia pracę.

Na koniec ponownie zagrab, aby wyrównać zagłębienia. Ziemia jest gotowa do siewu nasion lub układania rolek.

Nasiona czy rolki?

Wybór opcji zależy od grubości portfela i cierpliwości. Rolki dają efekt natychmiast, ale kosztują dziesięć razy więcej niż nasiona. Można je układać o każdej porze roku, o ile podłoże nie jest zamarznięte. Przygotowanie gruntu jest identyczne dla obu. Nasiona najlepiej wysiewać w kwietniu, maju lub wrześniu. Rozrzuć trzy garście nasion na metr kwadratowy i lekko zagrab. Jeśli wybierasz rolki, ułóż ich styki „na dachówkę" i dociśnij, aby pod spodem nie pozostały pęcherzyki powietrza.

Podlej zraszaczem. Jeśli po trzech lub czterech dniach nie spadnie deszcz – powtórz. Nasiona traw zwykle kiełkują od tygodnia do dziesięciu dni wiosną lub późnym latem.

Rozwiń trawę po dostawie tak szybko, jak to możliwe – będzie jeszcze w dobrym stanie

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

DOBRE RADY ALANA

Jak długo to trwa?

Jeśli chcesz mieć trawnik o niewielkich wymaganiach, musisz więcej mu wybaczyć. Latem można ograniczyć koszenie do jednego razu na dwa tygodnie, ale wtedy murawa nie będzie tak gęsta, jak przy koszeniu co tydzień. Pozostawienie ścinków na trawniku również zaoszczędzi pracy, ale nie będzie najlepiej wyglądać. Aby zaoszczędzić czas, możesz zdecydować się na wykoszenie w wyższej trawie ścieżek lub zmniejszenie trawnika a powiększenie rabat i klombów. Za czas poświęcony na pielęgnację, trawnik podziękuje relaksującym widokiem i dokarmieniem dzikich zwierząt. Sztuczna trawa nadaje się na balkon i szkodzi środowisku.

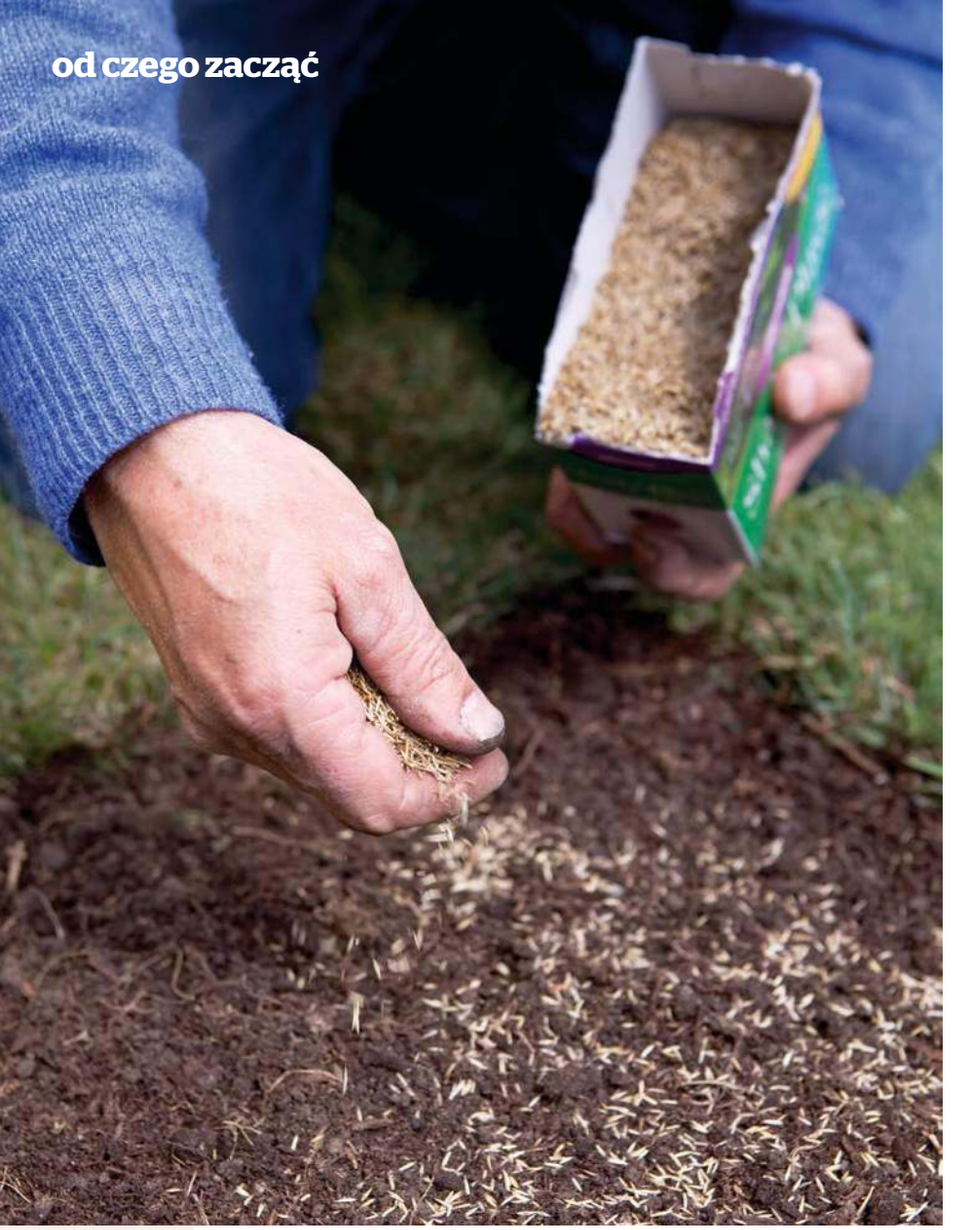
Jak zaoszczędzić pieniądze?

Trawnik z nasion jest ekonomiczny. Jedyny wydatek (jeśli stosujesz ten sam rytuał co ja) to nawozy dwa razy w roku. Są stosunkowo niedrogie. Dobra trawa z rolki kosztuje 4 lub 5 funtów za metr kwadratowy. Nasiona trawy około 12 funtów za kg – wystarczy na obsianie około 55 metrów kwadratowych. Podlewanie jest potrzebne tylko w okresie zakładania, więc trawniki zasiane we wrześniu powinny wymagać go niewiele.

Czego mogę się spodziewać?

Pięknego tła dla grządek i rabat. Wygodnej powierzchni do rodzinnego wypoczynku. Czystego sumienia wobec środowiska (trawa świetnie wychwytuje dwutlenek węgla). Dodatkowej sprawności dzięki dreptaniu za kosiarką na świeżym powietrzu, zamiast w zaduchu siłowni.

eprasa.pl eb1925b0bf

Wiosną lub późnym latem napraw wyłysienia, obficie dosiewając nasion traw

Pielęgnacja trawnika

■ **Podlewanie** – niezbędne tylko na nowo założonych trawnikach. Użyj zraszacza przymocowanego do węża i pozostaw go w każdym miejscu na pół godziny. Nie podlewaj dojrzałego trawnika. Odżyje po deszczu.

■ **Wertykulacja** – w marcu można wygrabić martwą trawę (filc) i mech. Nie warto stosować chemii na mech – martwy też trzeba wygrabić. Robię to co trzy lata. Dostępne są elektryczne grabie do trawników. Można też ćwiczyć mięśnie tułowia dzięki zwykłym drucianym grabiom.

■ **Wyrównywanie krawędzi** – po skoszeniu skróć wyższe źdźbła przy krawędziach nożycami z długim uchwytem. Raz w roku trzeba ponownie wyrównać linię szpadlem w kształcie półksiężyca.

■ **Odchwaszczanie** – środki chwastobójcze do trawników nie są przyjazne dla środowiska. Naucz się żyć z wielogatunkową murawą. Chwasty tworzące rozety można wyciąć ostrym nożem lub chwastownikiem.

■ **Naprawa** – uszkodzone krawędzie trawnika można naprawić, wycinając część darni i odwracając ją tak, aby dobra wewnętrzna krawędź była skierowana na zewnątrz. Wyłysienia uzupełnia się wiosną lub wczesną jesienią.

■ **Nawożenie** – wiosną i pod koniec lata stosuj preparaty organiczne (mączkę rybną, kostną itp.) Siewnik na kołach zapewni równomierną aplikację.

IDEALNE KOSZENIE

Puryści zalecają kosiarkę cylindryczną – ze spiralą ostrzy, które odcinają źdźbła przy listwie na dole. Mnie pożądany efekt pasów daje kosiarka rotacyjna z dużym tylnym wałem. Trawnik sprawia wrażenie jaśniejszego, gdy trawa jest odchylona od ciebie, a ciemniejszego, gdy jest pochylona do ciebie. Kosiarki rotacyjne z kołami z tyłu nie będą tworzyć pasów.

Wszystkie mogą być wyposażone w kosz lub torbę. Pozostawienie ścinków na trawniku wygląda niechlujnie, a pozostawione źdźbła mogą odparzyć całe płaty trawy. Od wiosny do końca lata trzeba kosić co tydzień.

Poza tym okresem koś, gdy widać, że trawa tego potrzebuje. Między październikiem a marcem ustaw ostrza wyżej, aby zapewnić trawnikowi większą odporność na warunki atmosferyczne. Im wyższa trawa, tym bardziej odporna na suszę. Koś na wysokości ok. 2,5 cm. Latem nie koś poniżej 1 cm.

Aby stworzyć klasyczny trawnik w paski, potrzeba kosiarki z wbudowanym wałem

POSŁUCHAJ rad Alana, jak stworzyć piękny ogród dający radość. Dowiesz się, jak Alan stworzył swój własny ogród rodzinny i nauczysz tego co on.

www.GardenersWorld.com/podcast

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, GETTY/RA KEARTON

eprasa.pl eb1925b0bf

Supertunia VISTA®

Najlepsza z petunii kaskadowych!

Szczególnie polecamy!

Niezwykła grupa roślin, której piękne kwiaty o ciekawych barwach ozdabiają balkon, taras lub ogród przez całe lato. Wyglądają atrakcyjnie w skrzynkach balkonowych, wiszących koszach, wysokich donicach, a także posadzone w gruncie tworząc kwietny dywan.

Rośliny te zakwitają wcześnie, kwitną obficiej niż inne petunie kaskadowe, intensywnie rosną. Cechują się też bardzo dobrą odpornością na niesprzyjające warunki pogodowe.

Jak wszystkie petunie kaskadowe, tak i odmiany Vista wymagają regularnego podlewania i nawożenia. Producent Visty poleca nawóz Planton S. Odpowiednio pielęgnowane rośliny odwdzięczą się nieprzerwanym i obfitym kwitnieniem przez całe lato.

pamiętaj o nawożeniu roślin

PLANTON®
sprawdzone nawozy

Plantpol® ZABORZE

Więcej o roślinach i nawozach Planton:
www.poradnikogrodnika.pl
www.facebook.com/Plantpol

eprasa.pl eb1925b0bf

Ogrody kuchenne

Kasia Bellingham przedstawia fascynującą i bogatą historię angielskich ogrodów kuchennych, z której do dziś inspiracje i rozwiązania można czerpać pełnymi garściami

Pierwszy tradycyjny ogród kuchenny zobaczyłam ponad 25 lat temu, w kilka miesięcy po rozpoczęciu praktyk ogrodniczych w Anglii i od tego czasu *the kitchen gardens* stały się moją największą pasją. Ucząc się wcześniej w Polsce historii ogrodów nigdy nie przypuszczałam, że w rzeczywistości ogród wypełniony kapustami, sałatami i pomidorami może wzbudzić we mnie taką fascynację. Ale prawda jest taka, że nie straciłam głowy dla obficie kwitnących glicynii czy cudnie pachnących róż pokrywających mury średniowiecznych zamków, ani dla eleganckich parterów kwiatowych przy pałacach – tylko dla przestrzeni, w których ogrodnicy z wielką miłością i troską uprawiali przez setki lat warzywa, owoce, zioła oraz kwiaty do wazonów, które później trafiały na stoły angielskiej arystokracji. Ukryte za wysokim murem i oddalone od części ozdobnej, ogrody kuchenne były w rzeczywistości najważniejszą częścią każdej rezydencji. Wiele z nich przetrwało do dnia dzisiejszego i ja miałam zaszczyt pracować w jednym z najświetniejszych, u samego króla Karola III w Highgrove.

Ogrody pod klucz

Dzisiaj mamy łatwy dostęp do szkółek oferujących dorodne sadzonki roślin oraz do sklepów wypełnionych warzywami, owocami oraz ziołami z całego świata, ale warto pamiętać, że nie zawsze tak było. Jeszcze kilkadziesiąt lat temu, jeśli chcielibyśmy wypełnić swój ogród ciekawymi roślinami ozdobnymi lub użytkowymi, to musielibyśmy sami szukać nasion lub sadzonek, podróżując po wszystkich kontynentach, a potem sami je siać, sadzić i pielęgnować. Dlatego posiadanie ogrodu było domeną ludzi bogatych lub osób wprawionych w tym fachu. Nic dziwnego, że, jak sama nazwa wskazuje, duże oraz mniejsze ogrody były zawsze ogradzane i w ten sposób chronione przed złodziejami, zwierzętami oraz niepogodą.

Naturalne więc wydaje się, że jednym z najbardziej charakterystycznych elementów angielskich ogrodów kuchennych jest otaczający je ze wszystkich stron mur, a jedynym wejściem są wrota zamykane

ZDJĘCIA KATARZYNA BELLINGHAM

eprasa.pl/e/b1925b0bf

Angielskie ogrody kuchenne w XVIII i XIX wieku były dumą i sławą swoich zamożnych właścicieli, którzy nie szczędzili funduszy na budowę pięknych murów, szklarń i ozdobnych bram wejściowych

eprasa.pl eb1925b0bf

Trawiaste, kamienne lub żwirowe ścieżki dzieliły przestrzeń ogrodów kuchennych na prostokątne lub kwardratowe zagony. Natomiast w samym środku zazwyczaj znajdowała się fontanna lub staw, z których można było pobierać wodę do konewek

na klucz pilnowany przez głównego ogrodnika lub samego właściciela posiadłości. Ze względu na dostępność materiału oraz taniej siły roboczej, w Wielkiej Brytanii mury te budowano głównie z kamienia naturalnego lub cegły. Natomiast ich wysokość zmieniała się na przestrzeni dziejów wraz z rozwojem oraz ewolucją ogrodów kuchennych, co było ściśle powiązane ze wzbogacaniem się Imperium Brytyjskiego i jego mieszkańców. Mniejsze i skromniejsze ogrody „za niskim murem" z czasów panowania Henryka VIII należały do bogatszych gospodarzy ziemskich i usytuowane były przy samym domu. Tak jak w przypadku Packwood House w hrabstwie Warwickshire, były to ogrody, które według panującej do dziś tradycji ogrodu kuchennego miały nie tylko wypełnić kuchnię, domową apteczkę oraz spiżarnię gospodarzy, ale również zaspokoić ich potrzeby estetyczne. Sadzono w nich obok warzyw i ziół również kwiaty oraz stosowano formy typowo ozdobne, takie jak np. topiary, łuki, aleje i miejsca do siedzenia. Wraz z podbojami Brytyjczyków zwiększały się ich majątki i co ważniejsze dostęp to nowych, ciekawych gatunków roślin ozdobnych oraz użytkowych – w rezultacie powierzchnia ogrodów kuchennych wzrosła nawet do kilkunastu hektarów, a otaczające je mury miały aż do 5 metrów wysokości. Za czasów panowania królowej Wiktorii w XIX w. nastał najświetniejszy okres rozwoju i działalności ogrodów kuchennych.

Banany dla księcia

W XVIII wieku wraz z duchem epoki Oświecenia ogrody kuchenne stały się świetnym miejscem rozwoju oraz eksperymentowania w zakresie wiedzy i zrozumienia świata naturalnego. Wzbogacający się na handlu i przemyśle właściciele posiadłości prześcigali się w zdobywaniu nowinek roślinnych napływających wraz z innymi dobrami z odległych kolonii brytyjskich. Na wyspy trafiły takie rarytasy jak seler naciowy, brokuły, pomidory i fasola! Nie wspominam już nawet o słodkiej pomarańczy, brzoskwiniach, morelach oraz bananach. Te nowe rośliny potrzebowały jednak fachowej opieki i długich godzin pracy ogrodnika, aby w tak chłodnym i mokrym klimacie rodzić smaczne, zdrowe plony. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności w tym właśnie czasie modne stały się naturalistyczne parki angielskie autorstwa słynnego Lancelot'a 'Capability' Brown'a, co oznaczało, że wymagające żmudnej pielęgnacji dotychczasowe partery i ogrody węzłowe zostały zlikwidowane na rzecz rozległego trawnika, stawu oraz kilku drzew, a zastępy pracujących przy nich wcześniej ogrodników były przeniesione do pracy za mury ogrodu kuchennego. Dzięki temu stały się one prawdziwym centrum rozwoju najnowszych metod oraz technologii ogrodniczych – podejrzewam, że to właśnie te kilkaset lat świetności

W ogrodzie kuchennym Clumber Park są także rozległe rabaty bylinowe, które zapewniały kwiaty do bukietów

Rabarbar oraz kapustę morską (*Crambe maritima*) pędzono pod specjalnymi glinianymi dzwonami, aby już w marcu oraz kwietniu były gotowe do zbioru

eprasa.pl eb1925b0bf

Wiktoriańskie akcesoria, takie jak szklane klosze do okrywania wczesnych upraw, są dzisiaj marzeniem każdego ogrodnika

Angielskie ogrody kuchenne – fakty:

1 Ogrody kuchenne miały zazwyczaj regularny układ na planie kwadratu lub prostokąta, zwrócone były na południowy zachód i podzielone na kwatery pod uprawy według płodozmianu. Ich przestrzeń przecięta żwirowymi ścieżkami, a całość otoczona ceglanymi lub kamiennymi ścianami w celu zatrzymania ciepła słonecznego oraz ochrony przed mrozem i wiatrem.

2 Mury (ściany) skierowane na południe były często najwyższe, gdyż chciano jak najlepiej wykorzystać przechwycone ciepło i zapewnić schronienie roślinności. Zwykle pod tą ścianą budowano wszelkie szklarnie i inspekty. Tutaj również sadzono morele, nektarynki, brzoskwinie, winogrona i inne owoce, które potrzebują dużej ilości słońca, aby dojrzeć.

3 Mury skierowane na północ przeznaczano pod uprawy bardziej kwaśnych owoców, takich jak agrest i wiśnie; a te skierowane na wschód pod czereśnie, śliwki i jabłka. Zachodnie ściany były idealnym miejscem uprawy wczesnych gruszek.

4 Na obrzeżach pod drzewami owocowymi często sadzono płytko korzeniące się rośliny wieloletnie, w tym zioła, truskawki, rabarbar, karczochy i szparagi, a także warzywa liściaste i kwiaty cięte.

5 Niektóre ogrody kuchenne, pomimo dekad zaniedbania, nadal mają oryginalne drzewa owocowe lub winorośle. W wiktoriańskich szklarniach rewaloryzowanych przez English Heritage w ogrodzie Audley End w Essex można zobaczyć brzoskwinie z początku XIX wieku i 150-letnie winorośle odmiany 'Black Hamburgh'.

ogrodów kuchennych wpłynęło na to, że Anglicy do dzisiejszego dnia przodują w temacie ogrodów. Nieograniczone fundusze oraz ogromna liczba pracowników wspomagała rozwój konstrukcji nowych narzędzi i sprzętu oraz poznawania nowych sposobów uprawy roślin. W ogrodach przy posiadłości Chatsworth w Derbyshire utalentowany główny ogrodnik Joseph Paxton, korzystając na przełomie XVIII i XIX w. z rozwoju produkcji szkła prasowanego, skonstruował pierwsze cieplarnie do uprawy kamelii oraz owoców tropikalnych. Okazałe półszklarnie w drewnianej konstrukcji budowane były od wewnętrznej strony wysokiego muru ogrodu kuchennego na ich południowo-zachodniej wystawie, a więc mogły naturalnie utrzymywać ciepło emitowane wieczorem z nagrzanych podczas dnia kamieni lub cegieł – stąd angielska nazwa *conservatory*. W takich warunkach można było uprawiać wiele rarytasów. Cavendish, książę Devonshire, zafascynowany możliwościami uprawy pod szkłem rozbudował szklarnie wewnątrz i nawet na zewnątrz muru ogrodu kuchennego w Chatsworth – uprawiał w nich słodkie odmiany winogron, brzoskwinie, mango, cytrusy i wcześniej nieznane rośliny ozdobne, takie jak wiktoria amazońska oraz kliwie i storczyki, którymi potem dekorował swój pałac. Ale jego ogrodnik Paxton zasłynął z uprawy bananów – to właśnie on wyhodował odmianę 'Cavendish', która do dziś jest jedną z najczęściej spotykanych na półkach w supermarketach.

Zamiłowanie do uprawy nowych, wcześniej niespotykanych roślin w ogrodach kuchennych często szło w parze z chęcią zabłyśnięcia wśród innych członków arystokracji, możliwością pokazania egzotycznych owoców, warzyw oraz kwiatów. Były one wystawiane podczas przyjęć i bankietów na bogato dekorowanych stołach, ale goście rzadko wiedzieli jak i czy w ogóle można je jeść. A więc tylko podziwiali je znad talerzy z deserem z rabarbaru czy słodkich gruszek – bardziej tradycyjnych plonów pochodzących z ogrodu kuchennego. Chociaż nawet te tradycyjne przysmaki rosły o wiele lepiej i plonowały przez dłuższy okres, dzięki wprawnej uprawie za murami ogrodu kuchennego. Te same odmiany jednego gatunku, np. truskawek, porzeczek czy jabłek sadzono pod południowym murem dla przyspieszenia i pod północnym, dla opóźnienia zbiorów.

Ananas dla królowej

W drugiej połowie XIX w. ogrody kuchenne w Wielkiej Brytanii były ośrodkami doskonałości ogrodniczej. Przypominały małe miasteczka z licznymi budynkami (stawianymi po obu stronach muru od mniej pożądanej północnej i wschodniej strony), które zapewniały zamieszkanie ogrodnikom, pomieszczenia do przechowywania sprzętu, roślin, kłączy, nasion oraz miejsca, gdzie zajmowano się sianiem, pikowaniem oraz pobieraniem sadzonek. Były też kuchnie, jadalnie oraz łazienki i toalety dla pracowników. Duże ogrody kuchenne miały wewnątrz dodatkowe mury, które zapewniały więcej miejsca do uprawy drzew i krzewów owocowych w formie espalierów lub palmet. W najbogatszych ogrodach kuchennych były kotłownie, w których nagrzewano wodę do zasilania rur ocieplających szklarnie oraz inspekty. Często budowano podwójne mury, aby do pustej przestrzeni wpuszczać nagrzane w kotłach

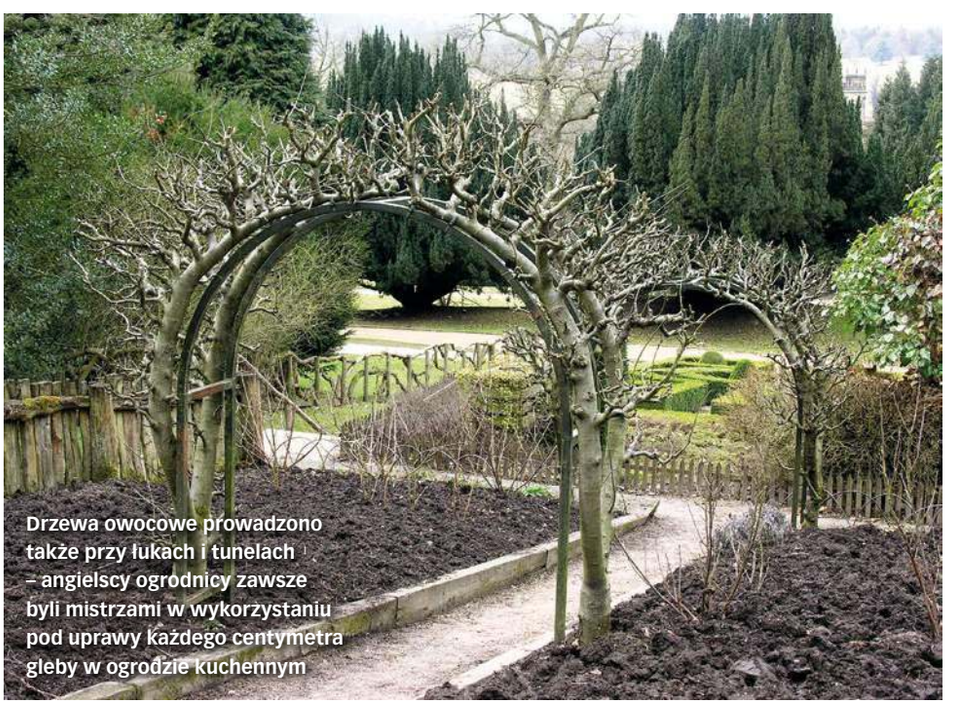

Dziesiątki metrów bieżących szklarń pokrywały południowe mury ogrodów. Uprawiano w nich ciepłolubne owoce, takie jak nektarynki i brzoskwinie oraz deserowe odmiany winogron

eprasa.pl eb1925b0bf

Ściany i mury ogrodów kuchennych stanowiły bardzo cenną dodatkową przestrzeń do uprawy drzew oraz krzewów owocowych – prowadzono je na płasko w formie espalierów, kordonów lub wachlarzy (palmet)

powietrze – w ten sposób zapewniano właścicielom pyszne owoce brzoskwiń, moreli czy pomarańczy już w lutym lub marcu. Duże, ruchliwe i pracowite ogrody kuchenne lokowano zazwyczaj dosyć daleko od posiadłości i łączono je z nią za pomocą podziemnych tuneli tak jak w Calke Abbey w Derbyshire, aby ogrodnicy swoim wyglądem oraz głośną robotą nie zaburzali spokoju właścicieli. Aby trafić do pałacowej kuchni, każdego dnia świeżo zebrane, umyte i ułożone w skrzyniach na wozach produkty ciągnięte były długimi tunelami przez konia lub pchane w taczkach przez ogrodników. U szczytu okresu popularności ogrodów kuchennych marzeniem każdego ambitnego ogrodnika stało się wyprodukowanie wśród ich murów ananasa, co było w chłodnym klimacie bardzo trudne. Sukces z pierwszymi angielskimi ananasami osiągnięto w słynnych ogrodach Heligan w Kornwalii, gdzie uprawiano je w specjalnie zaprojektowanych dołach ogrzewanych 30 tonami świeżego, rozkładającego się obornika. Pierwszy dojrzały ananas miał trafić na stół Królowej Wiktorii, chociaż podobno to sami ogrodnicy przeprowadzili szybko degustację pierwszego bezcennego owocu, a do Windsoru posłali drugi.

Drzewa owocowe prowadzono także przy łukach i tunelach – angielscy ogrodnicy zawsze byli mistrzami w wykorzystaniu pod uprawy każdego centymetra gleby w ogrodzie kuchennym

I Wojna Światowa położyła kres świetności, a nawet i samego istnienia wielu ogrodów kuchennych w Wielkiej Brytanii. Wśród poległych 6% populacji męskiej było wielu ogrodników i robotników, a ci którzy przeżyli szukali lepszych zarobków w powojennym świecie oferującym nowe możliwości. Zubożali właściciele posiadłości posprzedawali sprzęty i nawet same mury ogrodów kuchennych. II Wojna Światowa oraz następujące po niej dekady kryzysu spowodowały, że stare ogrody zostały porzucone i wkrótce zarosły gęsta roślinnością. Na szczęście na początku lat 90. XX w. sytuacja w Wielkiej Brytanii polepszyła się na tyle, że i zapomniane ogrody kuchenne powróciły do łask i stały się znów modne. Prywatni inwestorzy sfinansowali odbudowę wielu perełek, łącznie ze wspomnianym wcześniej ogrodem w Heligan oraz ogrodem Creagh Gardens na południowym wybrzeżu Irlandii, który rewaloryzowaliśmy wraz z Andrew Bellingham w latach 1998-2001. Do przywrócenia świetności dawnym ogrodom kuchennym przyłożyły się przede wszystkim narodowe organizacje zajmujące się ochroną zabytków, takie jak National Trust oraz English Heritage, które udostępniają te pięknie przywrócone do życia miejsca zwiedzającym.

eprasa.pl eb1925b0bf

Magiczny Ogród

Betform Art

tel. 883 500 108 • biuro@betform-art.pl

www.betform-art.pl

eprasa.pl eb1925b0bf

Prosto **z grządki**

W tym miesiącu w szklarni wszystko zmienia się, ponieważ Rekha wysiewa bazylię i sadzi na miejsce docelowe rozsadę bakłażanów, która wyda smaczny, obfity plon.

Określam ten miesiąc mianem fioletowo-różowego maja, bo pompony kwiatów warzyw cebulowych przyćmiewają całą resztę. Tu, na działce, nie tylko warzywa tworzą krajobraz. Mając na uwadze cechy wiejskiego ogrodu, które są charakterystyczne dla mojego stylu ogrodnictwa, kwiaty odgrywają ogromną rolę we wprowadzeniu harmonii na działce. Chociaż lubię patrzeć na proste rzędy warzyw i kopce ziemniaków, kwiaty nie tylko zapewniają przyjemne dla oka widoki, ale także zapraszają zapylacze i drapieżniki – a wszystko to kończy się harmonijnym zderzeniem kolorowych obrazów, dźwięków i oczywiście obiecanych zbiorów.

Ale mam zadania do wykonania, więc odłożę te rozmyślania na bok

Chroń młode bakłażany przed ostrym światłem, gdy przyzwyczajają się do nowego otoczenia

i zabiorę się do pracy. Najpierw szklarnia. To dzień przeprowadzki dla rozsady bakłażanów i muszę zająć się zacienieniem, zanim się pojawią. Do tej pory ich delikatne liście znały tylko sztuczne oświetlenie uprawowe, a światło w szklarni jest dla nich zbyt mocne, gdy dopiero się hartują.

Zamiast malować szklane tafle farbą do cieniowania, zdecydowanie wolę zasłonić dach siatką cieniującą wielokrotnego użytku, aby zapewnić im przefiltrowane światło. Wiem, że to wygląda brzydko, ale musi tak pozostać.

Na zewnątrz wigwamy, które nadają działce bardzo potrzebnej struktury, dostaną u podstawy fasolę szparagową, gdy minie ryzyko mrozów. Muszę zabrać się za sadzenie późnych ziemniaków i kukurydzy cukrowej. W związku z tym biorę łopatkę w dłoń i idę. Porozmawiamy wkrótce.

Jak uprawiam bazylię

Bazylia to zioło nie tylko na lato, ale także na wiosnę. Cóż, tak właśnie lubię mówić, prawdopodobnie dlatego, że nie nudzi mi się to intensywne jednoroczne zioło. To pierwsze z ziół, które wysiewam w marcu.

Bazylia jest przeciwieństwem innych śródziemnomorskich ziół, które preferują mniej żyzną, piaszczystą, przepuszczalną glebę. Podczas sadzenia w doniczkach użyję podłoża zatrzymującego wilgoć, bez torfu, a nawet dodam trochę nawozu z krwi, ryb i mączki kostnej do doniczki, aby zapewnić nawóz wolno uwalniający składniki w miarę wzrostu bazylii.

Chociaż rośliny na półkach w bezpieczniejszym zakątku szklarni są otoczone troską, wokół grasują ślimaki nagie i muszlowe. Każdego ranka sprawdzam, czy wokół podstawy moich doniczek z sadzonkami nie ma charakterystycznych oznak nadgryzionych liści, śladów śluzu i kupek odchodów. Aby uzyskać bardziej rozkrzewione rośliny, uszczyknę im wierzchołki, gdy tylko rośliny osiągną wysokość 15 cm, aby pobudzić wzrost pędów bocznych. W maju liście bazylii nie tylko ozdabiają mój talerz, ale także stanowią towarzystwo dla moich bakłażanów. W lipcu wysieję więcej nasion, gdy tylko pierwsza partia zacznie kwitnąć i wabić pszczoły do szklarni. Doskonale nadają się do przyciągania zapylaczy do kwiatów bakłażana. Poza tym aromat bazylii wydaje się odstraszać mączliki szklarniowe.

WYPRÓBUJ TAKŻE

Odmian bazylii nigdy nie mam dość, ale to **'Sweet Genovese'** jest moją ulubioną. Idealnie nada się także do skrzynek okiennych. Do inspirowanych orientem dań stir-fry nada się **tajska bazylia**, która wytwarza fioletowe łodygi z małymi, wąskimi liśćmi. Nawet podczas gotowania w wysokich temperaturach zachowuje nuty lukrecji. W tym roku chciałbym uprawiać bazylię sałatową **'Lettuce Leaf'**. Jak sama nazwa wskazuje, każdy z jej pomarszczonych liści jest ogromny (mniej więcej wielkości mojej dłoni). Mogą być nadziewane ryżem, podobnie jak dolma [dolma to potrawa z mięsa i ryżu zawiniętych w liście winogron charakterystyczna dla kuchni: greckiej, tureckiej i azerskiej – red.]

U GÓRY Duże doniczki z kilkoma roślinami wysychają wolniej niż małe PO PRAWEJ Uprawa kilku rodzajów bazylii daje wiele możliwości kulinarnych

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; GETTY/BARCIN

eprasa.pl eb1925b0bf

DOBRA RADA

Przygotuj bogatą w azot gnojówkę z pokrzywy, aby wspomóc dalszy wzrost liści. Jeśli wykorzystujesz do tego starsze pokrzywy, pamiętaj, aby najpierw złamać lub zmiażdżyć łodygi.

Koktajl z liśćmi bazylii

Ten orzeźwiający, energetyczny napój jest idealnym wstępem do pełni lata

1 PORCJA

- 3 gałązki bazylii
- 50 ml ginu o smaku cytrynowym
- 20 ml soku z limonki
- 10 ml syropu z trzciny cukrowej
- Kostki lodu i kruszony lód

PRZEPIS

1 Umieść liście bazylii w shakerze do koktajli i użyj ubijaka barmańskiego lub końcówki wałka do ciasta, aby zmiażdżyć liście.

2 Dodaj gin, sok z limonki, syrop z trzciny cukrowej oraz kostki lodu. Zamknij pokrywę i energicznie potrząśnij.

3 Napełnij szklankę kruszonym lodem i ostrożnie przecedź do niej zawartość shakera.

4 Podawaj od razu z gałązką bazylii i biodegradowalną słomką. Na zdrowie!

Majowe prace na działce

WYSIEJ

- ☐ **Nasiona rzepy** Wykonaj rowek głęboki na 1 cm, delikatnie podlej i wysiej wzdłuż niego nasiona. Delikatnie dociśnij glebę. Okryj wysiewy siatką przeciw owadom, aby powstrzymać pchełki przed żerowaniem na młodych liściach.
- ☐ **Sadzeniaki ziemniaków** Posadź późne ziemniaki w szerszym rozstawie, co 45 cm, aby uzyskać większe plony.
- ☐ **Nasiona kapusty włoskiej** Wysiej je teraz na rozsadniku lub w inspekcie, a rośliny powinny być gotowe do sadzenia w przyszłym miesiącu.
- ☐ **Nasiona buraków** Wysiej wprost do gruntu. Umieść po dwa lub trzy nasiona co 10 cm. Takie odstępy pomagają zminimalizować późniejsze przerzedzanie – o jedno zadanie mniej w tej pracowitej porze roku.

ZBIERZ

- ☐ **Zetnij** niezdrewniałe pędy ziół, takich jak oregano i tymianek, zanim rośliny zaczną wytwarzać pędy kwiatowe. Drobno posiekaj i wymieszaj z miękkim, ale nieroztopionym masłem. Zamroź trochę w pojemniku na kostki lodu, aby zachować je w łatwych do zużycia porcjach.
- ☐ **Wybierz** dojrzały i gotowy do zbioru rabarbar z grubymi czerwonymi ogonkami i ogromnymi, szerokimi blaszkami liściowymi (łatwo je usunąć, wystarczy chwycić i przekręcić). Dla kogo ciasto z rabarbarem?
- ☐ **Zbierz** ostatni bób wysiany zimą. Obierz strąki, lekko podgotuj na parze i zblenduj na hummus.

ZRÓB

- ☐ **Zasil** glebę dobrze rozłożonym kompostem ogrodowym przed posadzeniem selera korzeniowego. Pomoże to glebie lepiej zatrzymać wilgoć. Zachowaj duże odstępy między roślinami – 30 cm.
- ☐ **Użyj** farby do cieniowania szklarni, żaluzji lub siatki, aby chronić nowo przeniesione rośliny przed poparzeniem.
- ☐ **Dokończ** przerywanie siewek marchwi na początku miesiąca. Połyśnica marchwianka zacznie pojawiać się w połowie maja, więc chroń rośliny za pomocą siatki.
- ☐ **Kontynuuj** wytwarzanie gnojówki z żywokostu, zanim rośliny wytworzą kwiatostany.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; GETTY/DIANA TALIUN

eprasa.pl eb1925b0bf

Obfitość za grosze

CZĘŚĆ 1 W pierwszej z sześciu części nowej serii, ekspertka od uprawy roślin **Sally Nex** pokazuje, jak uprawiać pyszne warzywa, które będą dobre dla ciebie, twojej kieszeni i środowiska

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

Kuwety na nasiona gotowe! To idealny moment, aby rozpocząć twój najbardziej zielony sezon w historii, a ja będę tuż obok, pokazując ci, jak zrobić to niewielkim kosztem.

W tej serii będę zajmować się praktycznymi kwestiami, takimi jak ograniczenie użycia plastiku w ogrodzie, uprawa doskonałych warzyw bez sztucznych nawozów i pestycydów oraz zbieranie własnych nasion. A co najlepsze, biorąc pod uwagę jak wydatki rosną w dzisiejszych czasach, zaoszczędzisz dzięki temu sporo pieniędzy. Ekologiczne ogrodnictwo to przede wszystkim upcykling i recykling, aby jak najlepiej wykorzystać rzeczy, które znajdują się wokół. Kosztuje to tyle co nic, a do tego ma najniższy ślad węglowy.

Już jesteś do przodu: uprawiając własną żywność rezygnujesz z emitującego dwutlenek węgla, zanieczyszczającego środowisko rolnictwa intensywnego, importu i opakowań z tworzyw sztucznych. Uprawiaj w prosty sposób, a będziesz z czystym sumieniem jeść pyszne jedzenie prawie za darmo. Nie ma nic lepszego!

U GÓRY: Przez całą wiosnę zbieraj sałaty i liście orientalnych ziół z jesiennych i zimowych wysiewów pod osłonami.
PO LEWEJ: Zbierz grube szparagi o wysokości do 20 cm, przycinając je nożem 2-3 cm pod powierzchnią ziemi

Gotowe do zbioru

Mimo że możesz być gorączkowo zajęty wysiewem tegorocznych plonów, mamy teraz szczyt przednówka – zima się już skończyła, ale do lata jeszcze daleko. Nie ma więc zbyt wielu plonów gotowych do zbioru.

Mimo wszystko jest kilka absolutnie znakomitych warzyw, które o tej porze roku smakują najlepiej, a jeśli działałeś proaktywnie w zeszłym roku, nadal powinieneś ucztować jak król. Szparagi, fioletowe brokuły gałązkowe i kapusta wiosenna – plony przednówka – słyną z bogatego, rozpływającego się w ustach smaku. W sklepach stanowią kosztowne rarytasy (często importowane i owinięte w plastik); uprawiaj je samodzielnie, a przez kilka tygodni codziennie będziesz zajadać się do syta.

Dodatkowo możesz zbierać wysiane jesienią boćwinę i młode liście sałat, jednoroczne zioła wysiane w lutym w chłodnej szklarni, takie jak trybula, pietruszka i kolendra… podjęcie kilku z tych kroków w tym roku sprawi, że nie zauważysz przerwy w dostawie warzyw.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eb1925b0bf

Wysiej teraz

Jeśli twoje wiosenne zbiory były kiepskie, popraw to w kolejnych latach, sadząc jednoroczne karpy szparagów w nowej podwyższonej grządce. Wysiej teraz też wolno dojrzewające fioletowe brokuły gałązkowe, brukselkę, jarmuż i kapustę.

Gdy mrozy ustąpią, nic nie powstrzymuje już przed wysiewem absolutnie wszystkiego innego. Możesz siać bezpośrednio do gruntu marchew, pasternak, por, cebulę i buraki, ale delikatne rośliny przyciągające ślimaki, takie jak sałaty, cukinię i fasolę, wysiewaj w doniczkach i przechowuj bezpiecznie pod osłonami.

Rośliny z kwietniowych i majowych wysiewów rosną tak szybko, że często i tak wyprzedzają te wysiane wcześniej. Więc jeśli jesteś sprytny, nadal warto wysiać pomidory, ogórki i papryki chili. Nawet startując późno, siew z nasion jest tańszy i bardziej ekologiczny niż kupowanie gotowych rozsad, które często są traktowane pestycydami i uprawiane w podłożu na bazie torfu (chociaż można to ominąć, kupując wysyłkowo od dostawców organicznych, którzy nie korzystają z torfu).

Wysiej teraz do gruntu odporne rośliny, takie jak pasternak i rzodkiewka, ale delikatne cukinie i fasolę przechowuj pod osłonami

Rozłóż grubą warstwę kompostu ogrodowego, aby stłumić jednoroczne chwasty

Planuj z wyprzedzeniem

Deszczowe dni są idealne na uzupełnienie zapasu biodegradowalnych doniczek. Zwiń kawałki gazety zwinięte w rulon i ustaw w kuwetach do siewu, dzięki czemu będą gotowe do przepikowania siewek oraz do tego, by przekształć tekturowe kartony po napojach w 10-centymetrowe kwadratowe doniczki.

Grządki wyściółkuj dojrzałym, domowym kompostem ogrodowym, rozprowadzając warstwę o grubości 5-8 cm na powierzchni (nie ma potrzeby jego przekopywania). Zakopiesz przy tym nasiona jednorocznych chwastów, aby nie mogły wykiełkować. Sama ściółka nie powstrzyma wieloletnich chwastów, takich jak perz, powój i podagrycznik. Jeśli któraś grządka została przez nie zaatakowana, usuń wszystkie części nadziemne, rozłóż grubą warstwę kartonu na ziemi oraz dokładnie ją podlej i wyrównaj. Przykryj to 10 cm warstwą kompostu. Od razu możesz już siać i sadzić w tym miejscu. To daje ci jeden błogi sezon uprawy bez chwastów, zanim opryszki powrócą. W przyszłym roku po prostu powtórz ten proces, aby trzymały się z daleka.

Zrób to sam: ekokuweta do wysiewu

Drewniane kuwety na nasiona wyglądają świetnie, ale mogą być drogie. Zamiast niepotrzebnie wydawać pieniądze, skorzystaj z naszych krótkich i prostych wskazówek, aby zamienić drewniane odpady w inteligentne i przyjazne dla środowiska kuwety

Jak korzystać z ekologicznej kuwety

Drewniane kuwety do wysiewu wyglądają atrakcyjnie, a siewki wydają się lubić je bardziej niż plastikowe: drewno jest porowate oraz umożliwia swobodny przepływ powietrza i wody, tworząc tym samym bardziej naturalne środowisko dla rozwoju młodych korzeni. Nie ma potrzeby kupowania wymyślnych drewnianych kuwet – są one łatwe do wykonania. Możesz do nich wysiewać rośliny płytko korzeniące się, takie jak sałaty i pory.

W swojej drewnianej kuwecie wysiej nasiona sałat i płytko korzeniących się roślin

1 UŻYJ drewna ze starej palety, aby wykonać dwa długie boki o wymiarach 38 cm x 5 cm oraz dwa krótkie boki o wymiarach 24 cm x 5 cm. Zbij je razem, aby utworzyć pudełko.

2 WYTNIJ dwa kawałki o wymiarach 38 cm x 12 cm z deski ogrodzeniowej z drugiej ręki i przybij je do pudełka, aby utworzyć podstawę, pozostawiając niewielką szczelinę na odpływ.

3 WYŁÓŻ podstawę kuwety kilkoma warstwami gazet, a następnie wypełnij ją podłożem i zacznij siać!

Więcej ekopomysłów na oszczędzanie

- **Zrób tekturowe doniczki** – narysuj na papierze szablon otwartego pudełka, a następnie wykorzystaj go do wycięcia doniczek z cienkiej tektury. Sklej je razem papierową taśmą maskującą, aby stworzyć biodegradowalne doniczki.
- **Wykorzystaj ponownie rolki po papierze toaletowym** – zachowaj rolki, aby użyć ich jako głębokich doniczek, idealnych do wysiewu fasoli wielokwiatowej i innych dużych nasion.
- **Przygotuj własną mieszankę podłoża do wysiewu** – zmieszaj w równych proporcjach dwuletnią ziemię liściową, ziemię z ogrodu i gruby piasek, a następnie przesiej, aby stworzyć własne, beztorfowe podłoże do siewu.
- **Zamień opakowania w doniczki** – dokładnie umyj pojemniki po margarynie, kubki po jogurcie i metalowe puszki, zrób w nich otwory odpływowe, następnie wypełnij je podłożem i obsiej.

Użyj prostego szablonu pudełka, aby zrobić biodegradowalne kartonowe doniczki

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl eb1925b0bf

w prenumeracie do

25%

taniej

Prenumerata

Prenumeratorzy dostają rabat na Gardeners' World i otrzymują czasopismo wprost do swojej skrzynki pocztowej! Zaprenumeruj magazyn z rabatem:

- 5% – na kwartał (3 wydania) w cenie 51,00 zł
- 10% – na rok (10 wydań) w cenie 161,10 zł
- 25% – na dwa lata (20 wydań) w cenie 268,50 zł

Prenumeratę zamówisz na **www.UlubionyKiosk.pl**

Przesyłka gratis

prenumerata@avt.pl | 22 257 84 22 (godz. 10:00-14:00)
AVT-Korporacja sp. z o.o., ul. Leszczynowa 11, 03-197 Warszawa,
ING Bank Śląski 18 1050 1012 1000 0024 3173 1013

eprasa.pl eb1925b0bf

Ta kompozycja, podlewana i regularnie nawożona, będzie urozmaicać sałatki kilka tygodni

Uczta dla oczu i podniebienia

Dzięki tym prostym kompozycjom w pojemnikach, które wyglądają tak świetnie jak smakują, możesz upiec dwie pieczenie na jednym ogniu

TEKST BOB PURNELL **ZDJĘCIA** JASON INGRAM

Nawet w najbardziej ciasnych miejscach można uzyskać obfitość smacznych, świeżych warzyw i ziół, a każdy kęs domowego jedzenia to nie tylko przyjemność – pomaga także, nawet jeśli tylko trochę, zmniejszyć emisję dwutlenku węgla. Tam, gdzie przestrzeń jest na wagę złota, rośliny, które wyglądają tak wspaniale, jak smakują, są na szczycie listy do wyboru. Na szczęście wiele roślin uprawnych jest bardzo atrakcyjnych. Nie ma też powodu, by nie dodawać jednego lub dwóch egzemplarzy niejadalnych roślin, aby zwiększyć atrakcyjność wizualną, a grupowanie ich w ozdobnych doniczkach i pojemnikach pozwala uprawiać własne jedzenie niemal wszędzie. Stworzyliśmy trzy piękne i produktywne kombinacje z roślin i nasion, które możesz kupić i siać przez cały kwiecień, maj i czerwiec. Łatwo je przygotować i pielęgnować, a wraz z nadchodzącymi słonecznymi dniami będą rosnąć i zanim się zorientujesz, będą gotowe do zbioru.

Tętniąca życiem skrzynka sałat

Stare drewniane skrzynki na owoce są idealne do uprawy warzyw ze względu na ich rozmiar i głębokość, a ponieważ można je ustawić ciasno razem lub zgrabnie w rogach, przydają się tam, gdzie przestrzeń jest ograniczona. Zadowolone z miejsca w słońcu lub bardzo jasnym cieniu, to żywo zielone, czerwone i pomarańczowe skupisko sałat oraz roślin ozdobnych będzie plonować i zapewniać atrakcyjny widok przez długi czas, umożliwiając zbieranie i przycinanie w razie potrzeby. Pojedyncza pietruszka umieszczona nieco od środka tworzy dekoracyjną zasłonę zieleni, na tle której wyskakują jadalne pomarańczowe nagietki (*Calendula officinalis*) i błyszczy czerwona sałata. Użyliśmy marchwi o okrągłych korzeniach nadającej się do pojemników, chociaż skrzynki są zwykle wystarczająco głębokie dla bardziej tradycyjnych odmian. Sałatę i marchewkę sialiśmy bezpośrednio do pojemnika i przerzedzaliśmy je w miarę wzrostu.

Wykorzystaliśmy

1. **Pietruszka naciowa kędzierzawa** (1 x roślina w doniczce 9 cm)
2. **Nagietek** (*Calendula officinalis*) (3 x siewki)
3. **Marchew 'Baby Round'** (siana bezpośrednio)
4. **Sałata 'Lollo Rosso'** (siana bezpośrednio)
5. Stara drewniana skrzynka na jabłka dostępna w sklepach z używanymi rzeczami lub w sklepach ze starociami, około 130 zł lub ok. 220 zł z opakowaniem i kosztami przesyłki na stronie www.vintagecratesuk.co.uk

eprasa.pl eb1925b0b

Migoczący płomień

Sprytna sztuczka typu „donica w donicę", którą można zastosować w przypadku wielu warzyw, w tym bakłażanów i pomidorów karłowych, gwarantuje, że to jaskrawe połączenie papryczek chili, ziół i glinianej donicy jest zarówno praktyczne, jak i trwałe. Papryczki chili nie lubią konkurencji w postaci korzeni innych roślin, więc ta zwarta, krzaczasta i obficie owocująca odmiana dostała własną doniczkę, o kilka rozmiarów mniejszą od głównego pojemnika, a następnie została umieszczona w drugiej, pozostawiając tylko tyle miejsca, aby wcisnąć zioła po bokach. Ciepłe, nasłonecznione miejsce sprawi, że owoce szybko dojrzeją, a cała kompozycja utrzyma się aż do jesieni, kiedy papryczki będą gotowe do zbioru. Pamiętaj, aby podlewać obie doniczki i regularnie zasilać paprykę chili płynnym nawozem.

Wykorzystaliśmy

1. **Papryka chili 'Basket of Fire'** (1 x roślina w doniczce 9 cm)
2. **Wybrane odmiany tymianku** (3 x rośliny w doniczkach 9 cm)
3. **Oregano złote** (3 x rośliny w doniczkach 9 cm lub jedna większa roślina podzielona na trzy mniejsze)
4. Mała (23 cm) gliniana doniczka włożona do dużej (36 cm) zwykłej doniczki z gliny. Do kupienia w centrach ogrodniczych za około 130 zł.

Zielone strączki

Poza niejadalnymi nemezjami, które uwzględniliśmy ze względu na ich apetyczny waniliowy zapach, wszystko tutaj zostało wysiane prosto do pojemnika i nie mogłoby być łatwiejsze ani tańsze do uzyskania. Groch i fasola należą do najbardziej pożywnych warzyw, a szpinak jest dobrym źródłem żelaza i przeciwutleniaczy. Wszystkie lubią nieco chłodne warunki, więc idealnie nadają się do lekko cienistego zakątka. Groch 'Half Pint' na karłowatych roślinach wytwarza pełnowymiarowe strąki, które najlepiej zbierać młode, aby pobudzi roślinę do kwitnienia, podczas gdy karłowa fasola szparagowa z purpurowymi strąkami jest równie smaczna jak zielona, ale o wiele bardziej dekoracyjna. Delikatne tyczki nadają się do podtrzymywania tylnego zwartego rzędu grochu cukrowego.

Wykorzystaliśmy

1. **Szpinak 'Amazon'** (siany bezpośrednio)
2. **Nemezja 'Wisley Vanilla'** (2 x sadzonki)
3. **Groch 'Half Pint'** (siany bezpośrednio)
4. **Groch cukrowy 'Norli'** (siany bezpośrednio)
5. **Karłowa fasola szparagowa 'Amethyst'** (siana bezpośrednio)
6. Skrzynka przypominająca plecionego koszyk z www.woodlodge.co.uk, za około 130 zł

Jak obsadzić donicę

1 **Wybierz** pojemnik z dobrym drenażem. Aby pomóc zachować drewniane pojemniki w dobrym stanie, wyłóż je starym workiem po ziemi z otworami. Napełnij pojemnik w trzech czwartych wysokiej jakości podłożem bez torfu.

2 **Najpierw** umieść rośliny, a następnie wypełnij donicę wilgotnym podłożem tuż poniżej krawędzi, zanim wyrównasz i delikatnie dociśniesz podłoże. Użyj ołówka lub palca, aby zrobić otwory na większe nasiona, wkładając po kilka sztuk do każdego z otworów.

3 **Duże** nasiona, takie jak groch i fasola, należy wysiewać na głębokość 2-3 cm. Rozsyp drobne nasiona, takie jak sałata i marchewka, na powierzchni i delikatnie dociśnij, zanim przykryjesz je podłożem.

4 **Groch** i fasola mogą wymagać podpór, takich jak tyczki. Obficie podlej, utrzymuj kompozycję dobrze nawodnioną oraz regularnie stosuj płynny nawóz. Często zbieraj plony, aby pojawiało się więcej kwiatów, liści i owoców.

eprasa.pl eb1925b0bf

Warzywa w zasięgu ręki

Nawet jeśli masz mało miejsca, wciąż możesz uprawiać mnóstwo warzyw, owoców i ziół stosując proste metody

Ingrid Chiu

Świeża żywność z własnego ogrodu zawsze smakuje lepiej niż to, co kupujesz w sklepie. To jest moja główna motywacja do uprawy roślin jadalnych, a przy okazji mam świadomość, że moje warzywa nie zawierają żadnych paskudnych chemikaliów.

Chociaż uprawiam rośliny jadalne dopiero od dwóch lat, mój mały taras (o wymiarach 6,4 m x 3,4 m) zapewnia mi wystarczająco dużo miejsca na eksperymentowanie i uprawę moich ulubionych warzyw, od buraków po fasolę, od pak choi po paprykę.

Pokażę ci, że za pomocą zaledwie kilku prostych technik możesz uzyskać mnóstwo jedzenia bez względu na wielkość przestrzeni do uprawy. Jest coś naprawdę wyjątkowego w robieniu sałatki ze świeżo zebranych liści lub smażeniu na szybko warzyw rosnących zaledwie kilka metrów od kuchni.

Ingrid Chiu jest zapaloną ogrodniczką, która od kilku lat zbiera plony w swoim miejskim ogródku – w tym roku zakłada również ogródek na działce. Możesz śledzić jej przygody z roślinami na Instagramie @ingrid_grows_and_eats

Uprawiane w donicach papryki ustaw w najbardziej nasłonecznionym miejscu.

ALL PHOTOS: SARAH CUTTLE

prasa.pl eb192500b

Uprawy na 4 sposoby

Podwyższone grządki

Przez lata uprawiałam przeróżne warzywa w podwyższonych grządkach, w tym brokuły, papryczki chili, cukinie, warzywa liściowe, kalarepy, bakłażany… lista jest długa. Uważam, że najlepszym sposobem na wykorzystanie przestrzeni jest posadzenie pnącego warzywa, takiego jak fasola lub groszek, na tyle podwyższonej grządki, tak aby roślina piętła się po ogrodzeniu lub po ścianie. Dzięki temu nadal pozostanie mnóstwo miejsca w podwyższonej grządce dla warzyw, które nie potrafią się wspinać.

Jeśli nie masz wolnej ściany ani ogrodzenia, po prostu ustaw dwie podwyższone rabaty w odległości około 1-1,5 m od siebie i połącz je kilkoma łukami – uzyskasz taką samą pionową przestrzeń do uprawy. Mam dwupoziomową podwyższoną grządkę – w przedniej grządce lubię sadzić szybko rosnące rośliny, jak pak choi i rzodkiewka, aby móc szybko i łatwo wypełnić luki, kiedy coś zbiorę.

Jedyną wadą tego dwupoziomowego systemu jest to, że tylna grządka może być niewygodna do obsadzenia, więc zwykle wypełniam ją wolniej rosnącymi warzywami lub takimi, które zbiera się wielokrotnie, jak brokuły czy cukinia. W ten sposób nie muszę ich wymieniać w ciągu całego sezonu.

Ten sposób sprawdzi się w uprawie: ***brokułów, pak choi, fasoli, warzyw liściowych***

Ingrid obsadza dwupoziomową podwyższoną grządkę, aby zyskać łatwy dostęp do szybko rosnących warzyw z przodu i wolno rosnących z tyłu

Regularnie sprawdzaj rośliny w doniczkach, aby upewnić się, że nie mają sucho

Pojemniki

Doniczki świetnie nadają się do uprawy warzyw na małej przestrzeni więc często używam ich na moim tarasie. W zależności od wielkości pojemnika można w nim uprawiać prawie każde warzywo. Zawsze uprawiam w donicach ziemniaki, inaczej zajmują za dużo miejsca. Uprawiałam też ogórki, pomidory, cebulę dymkę, miętę, cukinię, paprykę i oczywiście kwiaty w doniczkach różnej wielkości.

Największą zaletą pojemników jest to, że można je przenosić, aby kochające słońce warzywa, takie jak pomidory, mogły w jak największym stopniu korzystać z jego promieni. Podoba mi się również możliwość zmiany wyglądu swojej przestrzeni w ciągu sezonu – wystarczy przestawić kilka doniczek. Ponadto, po zakończonej uprawie, pojemnik można łatwo schować, aby odzyskać porządek.

Dobrym pomysłem jest wypełnienie kilku doniczek kwiatami, które przywabią owady zapylające i sprawią, że cała przestrzeń będzie wyglądać jeszcze bardziej atrakcyjnie. Pojemniki ułatwiają również zwalczanie szkodników. Wokół każdego umieściłam pasek miedzianej taśmy, aby powstrzymać ślimaki. Jeśli dane warzywo przyciąga motyle – a co za tym idzie ich gąsienice – możesz z łatwością przykryć je siatką, aby uniemożliwić motylom złożenie jaj.

Ten sposób sprawdzi się w uprawie: ***kwiatów, papryki, ziemniaków, pomidorów***

eprasa.pl eb1925b0bf

Skrzynki

Na moim tarasie używam skrzynek do uprawy ziół i uwielbiam ten sposób. Stoją tuż za kuchennymi drzwiami, dzięki czemu zawsze mogę wyskoczyć i zerwać potrzebne do gotowania zioła. Jedna skrzynka zapewnia wystarczająco dużo miejsca do wzrostu wszystkich wieloletnich ziół, których potrzebuje moja rodzina, takich jak szczypiorek, mięta, oregano, rozmaryn, szałwia i tymianek.

Uwielbiam też uprawiać kolendrę wietnamską (*Persicaria odorata*); jest o wiele łatwiejsza w uprawie niż zwykła kolendra, a przy tym wygląda i pachnie niesamowicie. Uprawianie ziół w skrzynkach tak mi się spodobało, że na przyszły rok już mam kolejne, które zamierzam wypełnić delikatniejszymi ziołami, takimi jak różne odmiany bazylii i kolendry. Nie mogę się doczekać!

Najlepsze w skrzynkach jest to, że nie trzeba się do nich schylać, ponieważ są ustawione wysoko nad ziemią, co ułatwia sadzenie i zbiory. Zapewniają też dużo wolnego miejsca pod spodem, np. do ustawienia konewek, pustych pojemników lub wszystkiego, co musisz mieć pod ręką. Możesz nawet wykorzystać tę dodatkową przestrzeń do uprawy warzyw, takich jak boćwina lub rzodkiewka.

Ten sposób sprawdzi się w uprawie: ***ziół, jarmużu, sałaty, rzodkiewek, zielonej cebulki***

Jak uprawiać na małej przestrzeni

✓ **Uprawiaj plenne warzywa,** jak cukinia, fasola i pomidory. Uzyskasz o wiele większe zbiory z zaledwie kilku roślin.

✓ **Stosuj uprawę współrzędną** – wysiej szybko rosnące warzywa między tymi, które rosną wolniej. W ten sposób zbierzesz wczesne plony, zanim zaowocują późniejsze gatunki i zyskasz dwa zbiory z jednego miejsca.

✓ **Możesz oszukiwać** i nie uprawiać wszystkiego z siewu nasion – kup gotowe sadzonki i wypełnij nimi luki.

✓ **Jeśli coś nie rośnie**, nie bój się tego zastąpić czymś innym. Nie trać czasu na pielęgnację rośliny, która nie przyniesie zysku.

✓ **Uprawiaj w pionie,** aby powiększyć dostępną przestrzeń. Zbuduj łuki, wykorzystaj bambusowe tyczki, siatki, ściany i wiszące kosze.

✓ **Siej sukcesywnie**, aby zbierać plony tak długo, jak to możliwe w ciągu sezonu. Oznacza to wysiewanie nasion co dwa tygodnie, aby zbierać plony przez cały sezon.

Stosuj uprawę współrzędną, aby zebrać szerszą gamę warzyw z pojemników

eprasa.pl eb1925b0bf

Pionowa uprawa roślin to bujna zielona ściana pełna świeżych warzyw i pięknych kwiatów

Ulubione warzywa Ingrid do małych przestrzeni

Fasola wielokwiatowa
Można ją łatwo uprawiać w pionie, więc zyskasz więcej miejsca na inne warzywa. Wysiej teraz nasiona do doniczek o średnicy 7 cm na parapecie, a sadzonki będą gotowe do wysadzenia na przełomie maja i czerwca.

Pomidory
Doskonałe do pojemników; już jeden krzaczek będzie produkować owoce przez całe lato. Wysiej nasiona do wielodoniczek i trzymaj je na nasłonecznionym parapecie. Posadź w słonecznym miejscu w czerwcu, kiedy minie już niebezpieczeństwo przymrozków.

Warzywa orientalne
Zaliczamy do nich m. in. chińskie brokuły (kai lan), pak choi i choy sum — wszystkie szybko rosną i świetnie nadają się do smażenia na patelni. Wysiej je do wielodoniczek teraz lub późnym latem i przesadź, gdy osiągną 5 cm wysokości.

Cukinie
Każdy warzywnik potrzebuje cukinii. Jedna roślina wyda tyle owoców, że wystarczy na cały sezon. Wysiej ją teraz do 7 cm doniczek na parapecie, a w czerwcu, gdy ustąpią przymrozki, przesadź do dużych pojemników lub na grządki.

Warzywa liściowe
Szybko rosnące i zajmujące mało miejsca warzywa liściowe doskonale nadają się do uprawy współrzędnej oraz do uprawy w skrzynkach lub donicach. Możesz je siać od teraz do czerwca i zbierać plony przez cały sezon lub wysiać do wielodoniczek w pomieszczeniu i wysadzić, gdy osiągną około 5 cm wysokości.

Uprawy w pionie

Gdy przestrzeń jest ograniczona, wykorzystanie pionów, takich jak ściany i ogrodzenia, jest koniecznością – są idealne do uprawy pnących warzyw, np. fasoli, grochu i ogórków. Te warzywa możesz również uprawiać w pojemnikach, tworząc konstrukcję przypominającą wigwam z trzech bambusowych tyczek, po których rośliny, np. ogórki, będą się piąć. To dobry sposób, ponieważ owoce rozwijają się wtedy z dala od ziemi, dzięki czemu są mniej narażone na wilgoć i mniej podatne na gnicie. Ogórki zwisające z pnących się pędów tworzą wspaniały widok.

Lubię też wykorzystywać wiszące kosze, zwłaszcza do uprawy truskawek. To świetna metoda, ponieważ owoców nie atakują ślimaki, chociaż trzeba je czasem ochronić przed ptakami. W tym roku nie mogę się doczekać wypróbowania pomidora, który został specjalnie wyhodowany do uprawy w wiszących koszach.

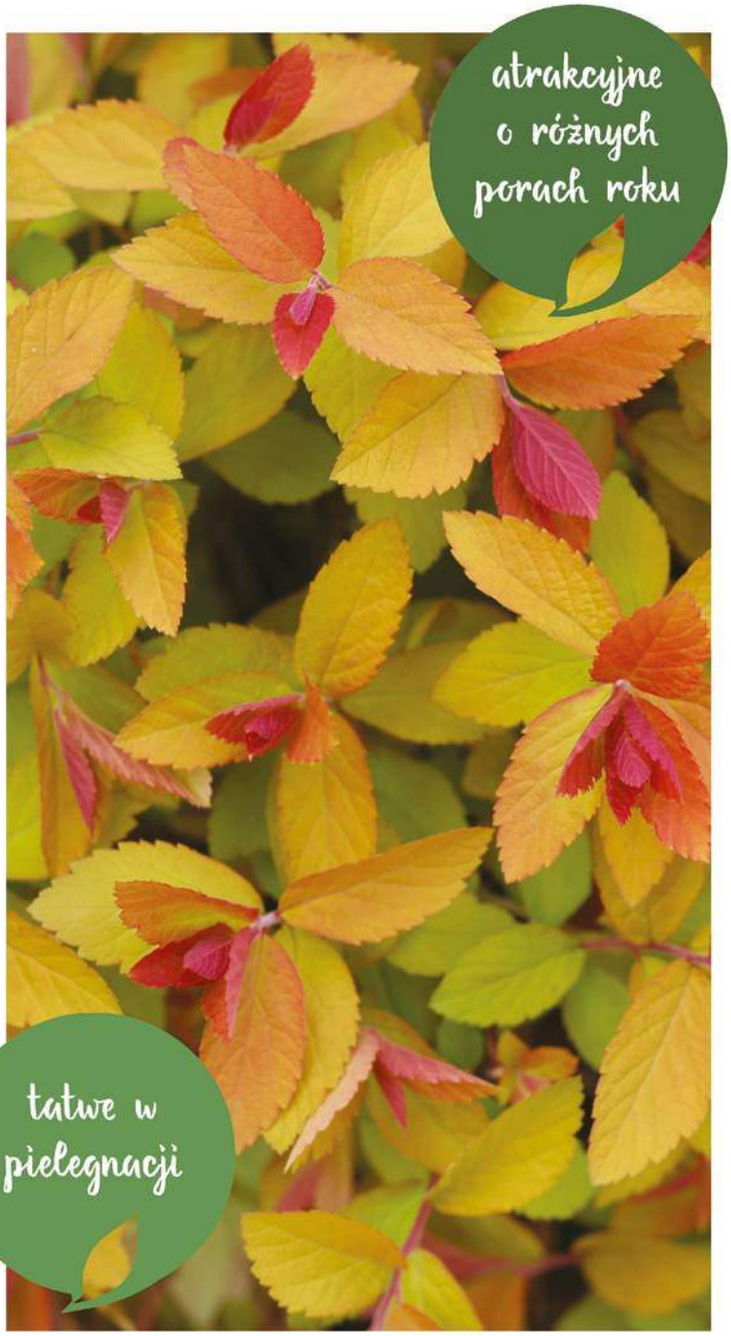
Wykorzystałam też starą paletę, ustawiłam ją przy ścianie i zamieniłam w pionowy ogród ziołowy. Wygląda pięknie i jest praktyczna. Zapewniła mi tani i ekologiczny sposób na uprawę jeszcze większej liczby roślin.

Ten sposób sprawdzi się w uprawie: ***fasoli, cukinii, ogórków, truskawek***

ODWIEDŹ www.GardenersWorld.com/small-veg-plot po więcej pomysłów na obfite zbiory świeżych i smacznych plonów z małego ogródka

eprasa.pl eb1925b0bf

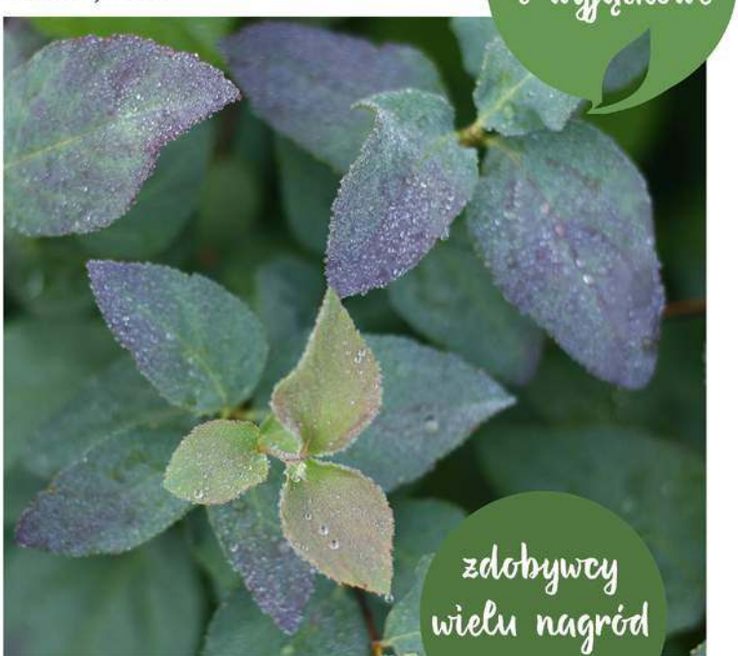
A better garden starts with a better plant

Double Play® Big Bang

Double Play® Doozie

Double Play® Blue Kazoo

Seria Spiraea Double Play®

Zanim trafią do Twojego ogrodu, rośliny **PROVEN WINNERS®** przechodzą szereg testów pod względem barwy, zapachu, obfitości kwitnienia, ulistnienia i niezawodności. Tylko niektóre z nich okazują się być na tyle wartościowe, aby zostać rośliną **PROVEN WINNERS®.**

Jeśli szukasz najwyższej jakości roślin, zapytaj w najbliższym centrum ogrodniczym o **PROVEN WINNERS®** lub po prostu rozejrzyj się za charakterystycznymi białymi doniczkami.

PW
PROVEN
WINNERS®
COLOR CHOICE
FLOWERING SHRUBS

www.provenwinners.eu

eprasa.pl eb1925b0bf

Pokochaj mniszki

Mniszek lekarski (*Taraxacum officinale*), powszechnie, lecz mylnie nazywany mleczem albo dmuchawcem, jest jednym z najbardziej uciążliwych chwastów. Mniszki intensywnie się rozsiewają, a długi korzeń jest niemal niemożliwy do wyrwania w całości. Jednocześnie to niesamowicie wartościowe rośliny jadalne. Dla mnie mniszki to czyste złoto. Wszystkie części tych roślin są jadalne, ale maj to eksplozja ich kwitnienia.

Jak wykorzystać mniszek?

Młode liście roślin, które jeszcze nie zakwitły, można przerobić na sałatkę lub udusić jako jarzynkę do obiadu, z korzeni mniszka praży się „kawę", ale można też je wykorzystać jako warzywo korzeniowe, choć ja nie przepadam za ich goryczą.

Dla mnie prawdziwym delikatesem są smażone na maśle pąki kwiatowe mniszka, tym bardziej wykwintnym, że ich zbiór jest wyjątkowo uciążliwy, ale z niecierpliwością czekam na nie cały rok. Z kwiatów przyrządza się syrop, tzw. miodek majowy, wino, nalewkę, konfiturę, ale można je też smażyć, zapiekać lub dodawać do sałatek. Żeby pozbyć się owadów, które schowały się między płatkami, można zostawić zerwane koszyczki kwiatowe na godzinę na białym prześcieradle albo delikatnie przedmuchać każdy kwiat.

Mniszki naprawdę warto jeść! To dzikie warzywo jest bogate w beta-karoten, flawonoidy, witaminę K, kwas foliowy, żelazo, wapń oraz wielonienasycone kwasy tłuszczowe omega-3. Kwiaty są zasobne w luteinę, karotenoid szczególnie cenny dla prawidłowego działania siatkówki oka.

Małgorzata Kalemba-Drożdż – autorka książek „Jadalne kwiaty" i „Pyszne chwasty", dr biochemii, autorka kulinarnego bloga „Trochę Inna Cukiernia". Laureatka AIG Prix Międzynarodowej Akademii Gastronomicznej.

ZDJĘCIA: MAŁGORZATA KALEMBA-DROŻDŻ

Mus mniszkowy wg dr Kalemby-Drożdż

SKŁADNIKI

- koszyczki kwiatów mniszka (ok. 100 g płatków)
- cukier (ok. 100 g)
- sok z 1 cytryny

Miodek majowy, czyli długo gotowany syrop z kwiatów mniszka nie ma zbyt wiele wartości odżywczych. Bardziej zdrowotną alternatywą jest syrop uzyskany metodą prof. Ożarowskiego, czyli przez zasypanie płatków cukrem i zostawienie na kilka miesięcy, aż puszczą sok. W mojej metodzie wystarczy zmiksować płatki z cukrem i ta mechaniczna ekstrakcja związków aktywnych skutecznie zastępuje długotrwałe oczekiwanie na efekt.

PRZEPIS

Płatki mniszka odetnij od dna kwiatowego nożyczkami. Nie szkodzi jeśli będą tam też zielone przylistki, one dostarczą więcej smaku i jeszcze więcej karotenoidów. Miksuj porcjami płatki z cukrem i sokiem z cytryny, aż do uzyskania konsystencji musu.

Musu mniszkowego się nie pasteryzuje! Płatki pozostają surowe, ale duża ilość cukru i niskie pH działają konserwująco i mus nie psuje się przynajmniej przez rok. To prawdziwa bomba luteiny, beta-karotenu i kwercetyny, ale pamiętaj, że tak słodkich rzeczy nie zjada się w dużych ilościach. Można nim słodzić lody, koktajle, lemoniady, dodać do naleśników lub kremu do tortu.

Racuchy z kwiatów mniszka

SKŁADNIKI

- kwiaty mniszka lekarskiego, przynajmniej po 10 sztuk na porcję
- ciasto naleśnikowe (np. 500 ml mleka, 250 g mąki, 2 jaja, 1 łyżka cukru, szczypta soli)
- tłuszcz do smażenia

PRZEPIS

Mniszkowe racuchy to jedno z tych dzikich dań, które łamie wszelkie opory przed jedzeniem chwastów. Smażę je od 15 lat i nigdy nie ma dość westchnień zachwytu i zdziwienia, że są takie smaczne!

Kwiaty zbierz w czystym terenie, w pełni otwarte. Przygotuj lekko słodkie ciasto na naleśniki. Gęstość ciasta dobierz według gustu, z gęstszego wyjdą grube racuszki, w rzadkim lepiej będą wyeksponowane płatki kwiatów. Zanurzaj kwiaty w cieście i smaż na rozgrzanym tłuszczu z obu stron na rumiano. Odsącz nadmiar tłuszczu na papierowym ręczniku. Podawaj oprószone cukrem pudrem.

eprasa.pl eb1925bbbf

Majowa herbatka z kwiatów lilaka

Lilak pospolity (*Syringa vulgaris*) to popularny i bardzo lubiany krzew, obok którego w maju nie można przejść obojętnie. Kiedy lilaki przekwitają, razem z nimi odchodzi czar najpiękniejszego miesiąca w roku. Ciężkie kwiatostany lilaków wyglądają tak apetycznie, że chciałoby się ich nazrywać na zapas, a zapach kwitnącego lilaka zamknąć w pojemniku i przechować aż do zimy. Na szczęście możesz zachować pachnące majem wspomnienia, robiąc herbatkę z kwiatów lilaka, która oprócz przyjemnych i aromatycznych doznań jest również pożyteczna dla zdrowia. W ten prosty, ekspresowy sposób będziesz cieszyć się kwiatami lilaka przez cały rok.

TEKST I ZDJĘCIA BOŻKA PIOTROWSKA

eprasa.pl eb1925b0bf

Oprócz walorów ozdobnych, ta roślina ma również właściwości lecznicze, a jej kwiaty są jadalne. Łacińska nazwa *Syringa vulgaris* sugeruje obecność w nim syringiny, która dba m.in. o wątrobę, a co za tym idzie także o piękną cerę. Ma działanie przeciwcukrzycowe, pomaga w schorzeniach jelit i jest naturalną substancją przeciwnowotworową. Chociaż największe stężenie syringiny jest w owocach, pędach i korzeniu lilaka, to z kwiatów też ją wyciśniesz. Możesz się jednak nieco rozczarować smakiem kwiatów na surowo, gdyż wydają się pełne goryczy zupełnie nieadekwatnej do zapachu. Przygotowanie herbatki z lilaka jest niezwykle proste i nie zajmuje wiele czasu. Możesz ją przyrządzić zarówno z odmian o pojedynczych, jak i o pełnych kwiatach, a także użyć mieszanki pąków i w pełni rozwiniętych kwiatów. Kwiaty będą wymagały jedynie fermentacji i suszenia. Wszystkie czynności wykonasz jednego dnia i już po kilku godzinach od zerwania kwiatów będziesz cieszyć się aromatyczną herbatką z lilaka.

Zbiór kwiatów

Kwiaty zbieraj w czystych miejscach. Nie zrywaj lilaków z przydrożnych zarośli, gdyż mogą być zanieczyszczone. Omijaj też tereny, na których istnieje ryzyko wykonywania oprysków roślin. Najlepiej zbieraj kwiaty suche, przy bezdeszczowej pogodzie. Chociaż na smak i aromat nie ma większego wpływu ani kolor, ani etap rozwinięcia kwiatów, to lepiej sprawdzą się odmiany o kwiatach pojedynczych i drobnych, ponieważ szybciej się suszą. Staraj się zbierać kwiaty bez zielonych szypułek, a jeśli to się nie uda, usuń je później. Po zebraniu i oczyszczeniu upchnij kwiaty ciasno do czystego słoika, ugniatając tak mocno, żeby zmieściło się ich jak najwięcej. Po dociśnięciu zamknij szczelnie słoik i poddaj je fermentacji.

Fermentacja

Fermentacja odbywa się po wystawieniu kwiatów w zamkniętym słoiku na działanie ciepła. Im niższa temperatura, tym fermentacja przebiega wolniej. Możesz wystawić je na słońce, ale najlepiej umieść je w nagrzanym do 30-50°C piekarniku. Minimalny czas fermentacji w tych warunkach to około 2-3 godziny. Po tym czasie powinny wyraźnie wyblaknąć, zauważalnie zmniejszyć objętość i zbić się w mokrą kulę. Nie wszystkie jednolicie wyblakną, ciemnofioletowe odmiany tylko lekko zbledną, ale gdy zauważysz znaczną różnicę w utracie barwy kwiatów, możesz przejść do następnego etapu. Otwórz słoiki i wysyp sfermentowane kwiaty na blachę – natychmiast wszystkie zbrązowieją! Po fermentacji kwiaty wydzielają intensywny zapach. Poczujesz go od razu po otworzeniu słoików. Jest zupełnie inny niż aromat świeżych lilaków, ale zostaje w nim delikatna nuta kwiatowa.

Kwiaty lilaków należy mocno ugnieść w szczelnym słoiku

Suszenie

Kwiaty możesz rozłożyć na papierze i suszyć w ciepłym, przewiewnym miejscu, ale tym sposobem schną dłużej. Szybciej ususzą się, gdy włożysz na papierze, na kratce do nagrzanego do maks. 50°C piekarnika. Może to potrwać ok. 3 godzin. Co jakiś przemieszaj susz na papierze. Gdy wszystkie kwiaty będą sypkie i pozbawione wilgoci to znak, że pora zakończyć suszenie. W czasie suszenia w całym domu roznosi się charakterystyczny i intrygujący bukiet zapachowy, składający się z wielu nut: kwiatów, suchej trawy, migdałów, herbaty rooibos i fermentowanych liści czarnej herbaty oraz karmelu.

Wysuszone kwiaty są ciemnobrązowe

Zaparz herbatkę

Jedna łyżeczka suszu wystarczy na filiżankę herbatki. Zalej ją gorącą, ale nie wrzącą wodą i zaparzaj kilka minut pod przykryciem. Aby zobaczyć jak pięknie rozwijają się suszone kwiaty, możesz zaparzyć je bez sitka, bezpośrednio w filiżance. W tym wydaniu nie pije się jej komfortowo ze względu na niewygodne fusy, ale wygląda pięknie. Powstaje napar o cudownym, bursztynowym kolorze. Herbatka ma łagodny, pozbawiony goryczy smak, jest przyjemna i delikatna, ale nuta lilaka jest tu jedynie lekko wyczuwalna. Pachnie bardzo subtelnie migdałami, suszoną trawą, lilakiem i karmelem.

Lilakowa herbatka ma bursztynowy kolor

Stwórz własną mieszankę

Sfermentowane i wysuszone kwiaty lilaka możesz połączyć z innymi suszonymi kwiatami i liśćmi. Do herbatki „na wątrobę" można dodać ostropest, kwiaty forsycji i odrobinę kurkumy. Zmieszanie z kolorowymi, suszonymi płatkami chabra bławatka uatrakcyjni ją wizualnie. Do herbatki można dodać też suszone owoce, skórkę z pomarańczy lub ją posłodzić miodem, który wzmocni karmelowe nuty. Przechowuj herbatkę w suchym miejscu – w papierowych torebkach lub zamkniętą z puszce. Własnoręczne wykonana herbatka nabiera większej wartości, jest tylko twoja i na pewno jest zdrowa!

eprasa.pl eb1925b0bf

CZAS NA PRZYCINANIE

Frances Tophill pokazuje, jak przywrócić do formy bananowce na nadchodzący sezon wegetacyjny

Kiedy wiosenne rośliny zaczynają przekwitać, a letnie jeszcze się w pełni nie rozwinęły, mówimy o majowym przestoju. Jeśli jednak, tak jak ja, zostawisz trochę miejsca dla dzikich roślin, maj będzie jednym z najbardziej obfitych miesięcy – zakwitnie trybulą, hiacyntowcami, głogiem, naparstnicami i orlikami oraz kokoryczkami, a także pierwszymi odpornymi na chłód pelargoniami i ostróżkami na rabatach. Ta miękka, pulsująca zieleń zapiera dech w piersiach.

Kiedy dni są już ciepłe, a noce też się ocieplają, możesz bezpiecznie zacząć odsłaniać delikatne rośliny, takie jak paprocie drzewiaste i bananowce. Wszelkie uszkodzone, gnijące lub lekko przemrożone pędy i fragmenty należy usunąć, aby zrobić miejsce dla nowych przyrostów.

Zaczyna się również czas majowego skracania bylin sposobem „Chelsea chop", który polega na usunięciu około jednej trzeciej z tegorocznych pędów rabatowych bylin kwitnących późnym latem, aby opóźnić lub wydłużyć okres ich kwitnienia.

Miękkie odrosty zimozielonych żywopłotów bukszpanowych, ligustrowych i trzmielinowych można bezpiecznie przystrzyc, a wrażliwe na mróz krzewy przyciąć, ponieważ ryzyko wystąpienia zamierania pędów jest teraz niewielkie.

Usuń martwe liście bananowców i potargane warstwy głównej łodygi

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, PAUL DEBOIS, JASON INGRAM
LOCATION: WEST DEAN GARDENS, W SUSSEX

Przytnij teraz te rośliny

W tym miesiącu należy przyciąć wszystkie rośliny, które już kwitły wcześniej, aby utrzymać porządek, a lato nie przytłoczyło nadmiarem obowiązków.

PIGWOWCE Przytnij teraz pigwowiec pośredni, aby pobudzić go do kwitnienia następnej wiosny i uniknąć rozłożystego pokroju rośliny.

LAUROWIŚNIE Przytnij laurowiśnię nożycami lub sekatorem, aby uniknąć przecinania liści – warto o tym pamiętać, ponieważ uszkodzone liście brązowieją.

WCZEŚNIE KWITNĄCE POWOJNIKI Uporządkuj te pnącza, gdy zakończą kwitnienie, aby utrzymać je w ryzach.

PENSTEMONY Przycinaj dla utrzymania odpornego na wiatr krzaczastego pokroju rośliny oraz dla opóźnienia kwitnienia – kwiaty po cięciu będą nieco mniejsze.

Tych roślin nie przycinaj

Unikaj cięcia ulistnionych winorośli, ponieważ z ran będzie wyciekało dużo soków

✕ **WINOROŚLE** Aby uniknąć wyciekania soków zwanego także płaczem, należy je przyciąć zimą, gdy są w stanie spoczynku.

✕ **BRZOZY** Także są podatne na wyciekanie soków, jeśli teraz zostaną przycięte – chociaż zbiór brzozowego soku do picia w czasie ruszania soków jest miłym zajęciem.

✕ **GLICYNIA** Należy ją przycinać w styczniu i ponownie w lipcu. Jeśli przytniesz ją teraz, to przeszkodzisz jej w kwitnieniu.

✕ **LESZCZYNA I INNE GATUNKI CIĘTE NA ODROŚLA** Cięcie tych roślin w maju, gdy mają już liście, spowoduje słabszy wzrost, ponieważ zmniejszy się ich zdolność do fotosyntezy. Takie zagajniki należy ciąć zimą, aby otrzymać silne odrośla.

Oczyść bananowce

BANANOWCE przestają wypuszczać nowe liście jesienią, ale znów zaczynają rosnąć, gdy tylko robi się cieplej. Warto odciąć teraz wszystkie stare, poszarpane liście i zrobić miejsce nowym.

eprasa.pl eb1925b0bf

Przycinanie bananowców

Bananowiec (*Musa basjoo*) to zasadniczo duża bylina zielna, która jest wrażliwa na mróz i dość okazała – ale nie czuj się nim onieśmielony. Pamiętaj, że bananowce łatwo się regenerują poprzez nowe odrosty, dlatego jeśli coś pójdzie nie tak, to prawdopodobnie roślina i tak wypuści nowe pędy.

Głównym celem cięcia bananowca jest usunięcie wszystkich zbrązowiałych, nieatrakcyjnych części oraz wszystkich gnijących lub uszkodzonych przez mróz fragmentów teraz, kiedy robi się cieplej, aby zdrowy wierzchołek rozpoczął wzrost.

Będziesz potrzebować piły do cięcia i rękawic ogrodniczych, ponieważ możesz się trochę ubrudzić.

Bananowce wytwarzają każdego roku pióropusz spektakularnych liści

Krok po kroku

1 ZDEJMIJ zimową osłonę, gdy minie ryzyko mrozu. Następnie usuń część warstw ochronnych rośliny – brązowe, martwe tkanki wokół „pnia".

2 ŚCIŚNIJ łodygę, aby wyczuć miejsce, w którym jest jędrna i zdrowa. Przytnij łodygę tuż poniżej tego punktu, pod lekkim skosem, używając piły.

3 ZDECYDUJ, czy masz odwagę ściąć jeszcze więcej łodygi. W ten sposób obniżysz wierzchołek wzrostu i uzyskasz niższą roślinę.

4 W LIPCU twój bananowiec będzie bujny, zielony i ulistniony, tak jak każda inna bylina zielna. Drastyczne cięcie często jest najlepszym sposobem na zdrowy wzrost.

Dobra rada

Utrzymanie ostrych i czystych ostrzy w narzędziach do przycinania jest bardzo ważne dla zdrowia roślin, ponieważ w ten sposób unikniesz rozprzestrzeniania się patogenów. Jest to również istotne dla bezpieczeństwa, ponieważ tępe lub zacinające się narzędzia mogą spowodować zranienia.

Żywice i soki roślinne mogą być bardzo lepkie, szczególnie wiosną, w porze ruszania soków. Regularnie czyść ostrza sekatorów, pił i nożyc środkiem dezynfekującym, a następnie ściereczką nanieś środki do konserwacji na ostrza i mechanizmy. Uważaj, aby się nie skaleczyć.

Czyść i oliw regularnie narzędzia do cięcia, aby działały sprawnie

W ten sposób przytnij także

■ **Paprocie drzewiaste, takie jak** *Dicksonia antarctica*, również należy odwinąć z zimowych osłon i przyciąć w tym miesiącu, po ostatnich silnych mrozach. Jednak zamiast obcinać część głównej łodygi, po prostu usuń wszystkie zeszłoroczne, zniszczone, stare liście pojedynczo, 10-15 cm od miejsca z którego wyrastają. W ten sposób pień twojej paproci drzewiastej będzie wyższy – przycięcie starych liści, krótszych niż 10 cm, spowoduje zwężenie pnia w miarę jego wzrostu. Twoja paproć wytworzy nowy zestaw pięknych liści na szczycie kłodziny (pnia).

Bananowiec (*Musa basjoo*)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Liście												
Cięcie												

WEJDŹ NA www.GardenersWorld.com/pruning-training, po więcej porad dotyczących przycinania roślin

ZDJĘCIA: SRAH CUTTLE; GETTY/PORNSAWAN BAIPAKDEE; LOCATION: WEST DEAN GARDENS, W SUSSEX

eprasa.pl eb1925b0bf

Użyj przepuszczalnego podłoża i pozostaw widoczną tylko końcówkę cebulki

Wybierz duży pojemnik i umieść cebule w odległości około 20 cm od siebie

Posadź cebule warkocznic do donic

Warkocznice (eukomisy) to jedne z najbardziej egzotycznie wyglądających roślin, które uprawiam w Longmeadow. Ich przypominające ananasy kwiatostany osadzone są na wierzchołkach łodyg wyrastających z kęp bujnych liści.

Kolory liści wahają się od miękkiej zieleni niektórych odmian o białych kwiatach do koloru ciemnej śliwki niektórych eukomisów czubatych. Ich naturalnym obszarem występowania są Góry Smocze w Afryce Południowej, często tereny wysoko położone – widziałem, jak rosną tam dziko. Nasz klimat w Longmeadow jest zupełnie inny; eukomisy lubią wilgotne lata i suche bezmroźne zimy, więc uprawiam je w szklarni w doniczkach, co pomaga zapewnić im suchą glebę oraz ochronę przed mrozem.

Cebule warkocznic są duże i powinny być sadzone w żyznym, ale przepuszczalnym podłożu oraz umieszczone tak, aby ich czubki były widoczne nad powierzchnią. Następnie posypuję je warstwą żwiru, zarówno dla estetyki, jak i dla poprawy drenażu. Regularne podlewanie stymuluje wzrost wiosną, a po bujnych liściach w kształcie pasków wkrótce pojawią się kwiatostany.

Będą potrzebować obfitego podlania raz w tygodniu; ja przez cały okres kwitnienia zasilam je też co tydzień płynnym nawozem z wodorostów. Na początku października przestaję je podlewać, pozwalam liściom uschnąć, zabieram rośliny pod dach i nie podlewam aż do kwietnia.

ZIOŁA

Pietruszkę naciową można teraz wysiewać bezpośrednio do gruntu. Odpowiednie dla niej jest słoneczne miejsce od strony południowej, ale pietruszka będzie tolerować również miejsca mocno zacienione, o ile gleba jest dobra i bogata w składniki pokarmowe. Siej rzadko i później przerzedzaj młode rośliny co 15 cm, aby każda z nich miała wystarczająco dużo miejsca, by w pełni się rozwinąć. Jeśli stosujesz płodozmian, uprawiaj pietruszkę z warzywami korzeniowymi i roślinami pokrewnymi, takimi jak marchew, pasternak czy seler.

Łatwa w uprawie z nasion pietruszka naciowa stanowi atrakcyjną jadalną obwódkę grządek warzywnych, a nawet rabat kwiatowych

Nie zapomnij

- Wyciągnij i podziel rośliny z oczka wodnego oraz dodaj nowe
- Przytnij młode przyrosty roślin formowanych, aby utrzymać je w formie
- Przytnij pigwowca (*Chaenomeles*), gdy wszystkie kwiaty przekwitną
- Regularnie wysiewaj rzodkiewki w nasłonecznione luki na grządce warzywnej

ODWIEDŹ www.GardenersWorld.com/may-jobs po więcej sezonowych zadań i porad

eprasa.pl eb1925b0bf

DOBRA RADA

Gdy powojnik górski (*Clematis montana*) przekwitnie, przytnij sekatorem lub nożycami nadmiernie rozrastające się pędy, aby powstrzymać roślinę przed rozprzestrzenianiem się w niepożądane miejsca.

Przeprowadź ogławianie kwiatów cebulowych

Aby rośliny cebulowe nie wytworzyły nasion, usuń ich pędy kwiatowe po kwitnieniu, ucinając je u podstawy.

Dzięki temu rośliny zachowają energię, którą wykorzystają do rozwijania liści, a po ich obumarciu zmagazynują ją w cebulkach na kolejny sezon.

Rozsyp wokół roślin nawóz uniwersalny, aby dodatkowo je wzmocnić zanim całkowicie przekwitną. Usuń liście dopiero, gdy zaschną, a cebulki przejdą w stan uśpienia.

Usuń całe pędy kwiatostanowe, przycinając je u podstawy i wrzuć je na kompost

Od maja piwonie będą bujnie się rozrastać i szybko przysłonią podpory

Podeprzyj piwonie

Wbij w ziemię wokół piwonii solidne słupki, zanim te zaczną obficie kwitnąć. Wykorzystaj specjalnie do tego przeznaczone metalowe pierścienie lub, jeśli roślina jest jeszcze niewielka, zrób siatkę z mocnych gałązek pozostałych po przycinaniu leszczyny i umieść ją na słupkach, tuż nad wierzchołkami nowych pędów.

Ustaw podpory blisko liści, wkrótce całkowicie je przysłonią. Łodygi piwonii nie są szczególnie wysokie, lecz mają tendencję do uginania się do ziemi pod wpływem ciężaru kwiatostanów, zwłaszcza kiedy pada deszcz. Dzięki podpórkom będą się ładnie prezentować.

Podlej i zasil agapant

Podłoże w doniczce z agapantem podlej nawozem w płynie dla roślin kwitnących. Rozpoczęcie nawożenia wiosną sprawi, że cebulka będzie zdrowsza i roślina wyda więcej kwiatów. Dokarmiaj co dwa tygodnie do czasu, aż zakwitnie. Dobrym pomysłem będzie również umieszczenie doniczek na nóżkach, aby nadmiar wody mógł swobodnie odpływać – agapant nie lubi nadmiernie przemoczonego podłoża. Jednocześnie należy pamiętać, aby nie doprowadzić do jego całkowitego przesuszenia, dlatego przez całe lato regularnie go podlewaj.

Porządne nawadnianie roślin w pojemnikach sprawi, że lepiej się ukorzenią

Podwiąż groszek pachnący

Użyj miękkiego sznurka do podwiązania młodych pędów groszku pachnącego, które zaczynają przerastać swoje podpórki. Pozostawione samym sobie zaczną się rozrastać i opadać. Przy braku podpór ciężar kwiatów jeszcze bardziej osłabi łodygi. Przywiązuj młode pędy blisko podpór, a utworzą stabilną konstrukcję dla rozwijających się kwiatostanów, ułatwi im to też pięcie się po podporach przy pomocy wąsów czepnych.

Miękki jutowy sznurek ogrodowy przetrwa cały sezon i łatwo ulegnie biodegradacji

Nie zapomnij

- **Wysiej bezpośrednio do gruntu rośliny jednoroczne, np. nasturcje, w słonecznych zakątkach ogrodu**
- **Posadź na zewnątrz zahartowane rozsady kwiatów rabatowych**
- **Usuń z rabat wiosenne kwiaty i przekwitnięte liście, aby zyskać więcej miejsca**
- **Podziel kępy bylin kwitnących wiosną**
- **Obsadź obrzeża rabat niskimi roślinami, aby je lepiej wyeksponować**
- **Posadź cebulki mieczyków w słonecznych miejscach z przepuszczalnym podłożem**
- **Rozmieść pułapki na ślimaki pośród roślin najbardziej narażonych na ataki tych szkodników**

ODWIEDŹ www.GardenersWorld.com/may-planting po więcej pomysłów

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; TIM SANDALL
LOCATION: WREST PARK, BEDFORDSHIRE

eprasa.pl eb1925b0bf

KROK PO KROKU Jak sadzić dalie w ogrodzie

Posadź na zewnątrz dalie – wiosenne słońce wystarczająco ociepliło ziemię i minęło ryzyko pojawienia się ostatnich przymrozków, które mogłoby uszkodzić karpy. Wybierz mocno nasłonecznione, osłonięte od wiatru stanowisko. Wzbogać ziemię kompostem – dalie to żarłoczne rośliny – i przygotuj podpory. Rośliny powinny zakwitnąć do końca czerwca. Chroń delikatne, młode pędy przed ślimakami i podaj roślinom nawóz uniwersalny w granulkach, aby pobudzić je do wzrostu.

1 **UMIEŚĆ** rośliny w docelowych miejscach sadzenia, upewniając się, że będą miały wystarczająco dużo przestrzeni. Odmiany o dużej sile wzrostu należy posadzić w odstępach co 60 cm, mniejszym wystarczy odległość 30 cm.

2 **WYKOP** dołek o tej samej głębokości co doniczka, w której rośnie dalia, lecz nieco od niej szerszy. Podczas wyjmowania rośliny rozłóż palce nad doniczką, aby nie uszkodzić pędów.

3 **POSADŹ** rośliny w dołkach, przysyp je wcześniej wykopaną ziemią i uklep. Na koniec udepcz podłoże, tak by powstały wokół nich lekkie zagłębienia.

4 **PODLEJ** w miejscach zagłębień, aby woda przedostała się bezpośrednio do korzeni. Podlewaj regularnie w okresach suszy i wyściółkuj podłoże wokół roślin warstwą kompostu.

Posadź margerytki

Czas posadzić margerytki w donicach, aby przygotować je do wystawienia na zewnątrz, gdzie będą mogły kwitnąć przez całe lato. Szybko się zakorzeniają, dlatego wybierz donicę, której średnica jest przynajmniej o 15 cm większa od bryły korzeniowej.

Najpierw podlej sadzonki i poczekaj, aż woda odcieknie. Wybraną doniczkę wypełnij do połowy beztorfowym podłożem uniwersalnym, po czym umieść na środku roślinę. Zbierz wszystkie pędy i liście sadzonki w dłoni i przysyp bryłę korzeniową podłożem. Dociśnij, podlej i trzymaj w osłoniętym miejscu do czasu, aż minie ryzyko przymrozków.

OBEJRZYJ filmy i uzyskaj więcej porad na temat uprawy roślin w pojemnikach na **www.GardenersWorld.com/pots**

Świeże podłoże oraz większa doniczka sprawią, że margerytki bujnie zakwitną

10 MINUT WOLNEGO

Kiedy pierwiosnki przekwitną, lecz ich liście nadal wyglądają na zdrowe i silne, wykop je i podziel kępy.

Z pomocą wideł lub łopatki ogrodowej wykop całą kępę roślin, po czym oddziel pojedyncze egzemplarze i posadź je w nowe, półcieniste miejsca.

ZDJĘCIA: TORIE CHUGG; PAUL DEBOIS

eprasa.pl eb1925b0bf

KROK PO KROKU Przygotowanie wiszącego kosza

Wypełnij wiszący kosz młodymi roślinami rabatowymi i trzymaj go w szklarni przez kilka tygodni. Pozwoli to roślinom wypełnić przestrzeń i ukorzenić się, zanim kompozycja zostanie zawieszona na zewnątrz w docelowym miejscu. Uszczykuj wierzchołki słabych łodyg, szczególnie w przypadku wyższych roślin, aby zachęcić rośliny do rozkrzewienia się. Usuń także rozwinięte kwiaty, by na razie skupić energię rośliny na rozwoju korzeni i liści. Jeśli nie masz miejsca w środku na powieszenie kosza, ustaw go na doniczce tak, aby zwisające rośliny mogły swobodnie opadać w dół.

1

2

3

4

1 **WSYP** warstwę podłoża doniczkowego bez torfu do kosza i dodaj kilka zatrzymujących wodę granulek hydrożelu, aby pomóc w dostarczeniu wilgoci do korzeni bez dodatkowego obciążania podłoża.

2 **WYBIERZ** różne rośliny. Kilka roślin o wyprostowanym pokroju, kilka roślin wiszących i kilka roślin do wypełniania luk. Umieść wyższe rośliny pośrodku, wiszące przy krawędziach, a na końcu pozostałymi wypełnij puste miejsca.

3 **DODAJ** więcej podłoża wokół roślin, upewniając się, że korzenie są dociśnięte i dobrze przykryte. Pomiędzy roślinami nie powinno być żadnych zagłębień.

4 **PODLEJ** podłoże między roślinami i nie pozwól mu wyschnąć, gdy rośliny zaczną rosnąć. Zapotrzebowanie na wodę będzie rosło wraz z rozwojem korzeni w koszu.

Nie zapomnij

- **Rozmieść rośliny w odpowiedniej odległości, aby się nie stykały – zapobiegnie to atakom szkodników i chorobom**
- **Posadź młode rośliny do donic i trzymaj je w szklarni do końca miesiąca**
- **Podwiąż nowe przyrosty pnączy rosnących w szklarni, takich jak winorośl i bugenwilla**
- **Zamów środki biologicznej ochrony roślin do zwalczania szkodników szklarniowych, takich jak mączlik**

Sprawdzaj i podlewaj rośliny

Każdego ranka, zanim szklarnia się nie nagrzeje, sprawdź, czy rośliny wymagają podlewania. Podnieś kilka doniczek, aby poczuć ich ciężar, a jeśli są lekkie, to znak, że potrzebują nawodnienia. Podłoża bez torfu na powierzchni mogą wyglądać na suche, ale mogą wydawać się ciężkie i być dość wilgotne przy podstawie donicy. Podłoże u roślin ogrzewanych od spodu wysycha bardzo szybko, podczas gdy nowo posadzone rośliny i te na nieogrzewanych stołach mogą potrzebować podlewania tylko co kilka dni. Wraz ze wzrostem temperatur większość roślin będzie wymagała regularnego podlewania.

ODWIEDŹ www.GardenersWorld.com/auto-water po porady dotyczące instalacji automatycznego nawadniania

Żwir umieszczony pod doniczkami pomaga zapobiegać zaleganiu wody i zwiększa wilgotność powietrza

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE/WREST PARK, BEDFORDSHIRE; PAUL DEBOIS

eprasa.pl eb1925b0bf

UWAŻAJ NA
Przędziorka chmielowca

Uważaj na charakterystyczne oznaki żerowania tego szkodnika: delikatne plamki i blade pajęczyny na liściach. Na spodniej stronie liści można zauważyć maleńkie roztocza żywiące się sokiem roślin. Nie lubią one wilgoci, więc spryskaj lub umyj liście wodą. Pożyteczne drapieżniki mogą również pomóc zmniejszyć ich populację.

ODWIEDŹ www.GardenersWorld.com/greenhouse-kit aby uzyskać porady dotyczące najpotrzebniejszych akcesoriów

Wykop dołek nieco większy niż obecna doniczka, aby zapewnić korzeniom lepsze warunki do wzrostu

Posadź papryki chili

Papryki chili najlepiej radzą sobie na przepuszczalnej, żyznej glebie, więc przygotuj im miejsce poprzez przekopanie gleby z materią organiczną i, jeśli gleba jest ciężka, piaskiem. Włóż roślinę do dołka większego niż obecna doniczka, przysyp podłożem i uciśnij. Wbij metrową tyczkę blisko rośliny, aby ją podeprzeć – w miarę wzrostu owoce dołożą ciężaru. Następnie obficie podlej.

W przypadku uprawy w doniczkach wybierz podłoże do roślin w donicach John Innes na bazie iłu, które zawiera już piasek w mieszance, aby poprawić jego przepuszczalność.

Papryki chili dobrze czują się w doniczkach z terakoty. Namocz rośliny przed posadzeniem ich do doniczki i wciśnij bambusową tyczkę aż do dna doniczki, a następnie podlej.

20 MINUT WOLNEGO

Uprawiaj kilka młodych okazów bazylii w pobliżu pomidorów. Obie rośliny lubią te same warunki, a także uzupełniają się w sałatkach. Zapach bazylii może również pomóc odstraszyć szkodniki, takie jak mączlik.

Głębokie sadzenie pomidorów pobudza je do wytwarzania korzeni

Posadź pomidory w donicach

Użyj dużych, głębokich doniczek lub wiader z otworami drenażowymi wypełnionych beztorfowym podłożem doniczkowym. Dodaj przekompostowany obornik i nawóz granulowany; pomidory to żarłoczne rośliny i rosnąc szybko pochłoną te dodatkowe składniki odżywcze.

Dobrze namocz korzenie i odetnij najniższe liście przed włożeniem roślin głęboko do podłoża – aż do następnej pary liści. Łodyga zakopana pod powierzchnią wytworzy więcej korzeni i pomoże ustabilizować roślinę.

Wbij długą tyczkę do podparcia i ustaw donicę w pozycji do zbioru.

ODWIEDŹ www.GardenersWorld.com/better-tomatoes po więcej porad dotyczących uprawy pomidorów

Przerzedź wiosenne wysiewy

Wyższa temperatura w szklarni powoduje, że siewki wysiane wiosną będą silnie rosnąć, potencjalnie wypychając się nawzajem. Przerzedzanie zapewnia im potrzebną przestrzeń i zwiększa przepływ powietrza, co jest niezbędne, aby uniknąć zgorzeli siewek. Tam, gdzie to możliwe, usuwaj najsłabsze rośliny, ale miej na uwadze uzyskanie możliwie dużych odstępów.

Przytrzymaj siewkę za łodygę i pociągnij bardzo delikatnie. Jeśli siewka stawia opór, umieść palce w ziemi wokół sąsiednich roślin, aby ich korzenie nie zostały uszkodzone przy wyciąganiu rośliny.

Usuń najsłabsze siewki, aby silniejsze mogły się rozwijać

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS

eprasa.pl eb1925b0bf

Odpowiadamy na pytania ogrodników

Nasi eksperci zajmą się ogrodniczymi problemami i podpowiedzą, jak osłonić płot, jak zwalczyć szkodniki warzyw czy jak dbać o oczko wodne.

Bob Flowerdew
Bob uprawia ekologiczny ogród, który pozwala zwiększyć plony warzyw, owoców i kwiatów.

Christine Walkden
Christine pisze o ogrodach, występuje w programie na BBC1, wykłada i pilotuje wycieczki.

Matt Biggs
Matt szkolił się w Kew. Ogrodnictwem zajmuje się zawodowo od ponad 30 lat.

P Jakimi roślinami zasłonić płot, jeśli gleba jest mokra i gliniasta?

Gary Llewellyn, e-mail

O MATT RADZI W trudnych warunkach warto pomyśleć, jak ominąć problem, zamiast go rozwiązywać. Jeśli posadzisz pnącza w donicach, będziesz mieć lepszy dostęp do płotu, aby go pomalować. Doniczki i rośliny staną się dekoracją. Do podlewania zainstaluj system nawadniania kroplowego. Letnie kwiaty dają wiele radości. Na podporach i pergolach rozepnij pnącza: złotą tunbergię oskrzydloną, ciemnofioletowy rodochiton, fasolnik egipski 'Ruby Moon' o purpurowych kwiatach i strąkach, kremowo-czerwoną minę klapowaną lub ognisty wilec pierzasty. U dołu posadź letnie rośliny jednoroczne: żeniszek meksykański, begonie kaskadowe 'Glowing Embers', koleusy lub dwukolorowe nemezje 'Aroma Rhubarb and Custard', aby wykorzystać jak najwięcej miejsca.

Rodochiton atrosanguineus **stworzy skuteczną zasłonę. Posadź go w donicy, aby zapewnić mu dobry drenaż**

PiO ODPOWIEDŹ EKSPERTÓW
Jak osłaniać ogrodzenia na podmokłej ziemi

Wierzba (*Salix alba vitellina*) 'Yelverton' nie ma nic przeciwko mokrej ziemi

O BOB RADZI Chociaż niełatwo wskazać wiele roślin odpowiednich do takich warunków, sprawdzić mogą się derenie, wierzby i bez czarny. Najlepiej byłoby stworzyć studnię chłonną, aby ulewy były najwyżej niedogodnością. Mieszkasz w nowym budownictwie, więc teren mógł być zdegradowany w czasie budowy. Rozwiązanie tego problemu powinno zakończyć kłopoty z przesączaniem. Zerwij darń z najniżej położonej części trawnika. Wykop warstwę gleby, przy okazji usuwając pozostawione w ziemi odpady. Stwórz jak najgłębszy i najszerszy wykop. Wzrusz dno i ułóż warstwę kamieni i żwiru. Wsyp ziemię z powrotem i ponownie rozwiń darń. Jeśli nie zaradzisz przemakaniu ziemi, lepiej sadź pnącza w donicach. Wybierz gatunki jednoroczne: groszek pachnący, nasturcję, kobeę czy tunbergię.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; SARAH CUTTLE, RHS WISLEY, SURREY

eprasa.pl eb1925b0bf

Pigwa lepiej będzie się czuła w większej donicy z dłużej wilgotną ziemią

P Jak dbać o małą pigwę w donicy, którą trzymamy na tarasie?

Christine, e-mail

O BOB RADZI Nie powiedziałaś, gdzie mieszkasz, a to ważne. Pigwy rzadko rosną zdrowo poza południową, cieplejszą częścią Wielkiej Brytanii. Przenieś drzewo w mocno nasłonecznione miejsce. Wiatr jest mniejszym problemem, niż stojące powietrze sprzyjające chorobom grzybowym. Pigwy kochają wilgoć. Z pewnością nie będą owocować, jeśli przesuszymy im korzenie. Do pojemnika na taras pigwa nada się tylko w przypadku, gdy będzie zaszczepiona na karłowej podkładce, ale i wtedy donica może okazać się niewystarczająca. Pigwy potrzebują dużo podłoża – nie tylko po to, by odżywić roślinę, ile dla utrzymania wilgotności (dzięki ziemi możesz zaoszczędzić na podlewaniu). Przesadź drzewko do największej donicy, jaką znajdziesz, wypełnionej podłożem John Innes nr 3. Jednak, mówiąc wprost, pigwa byłaby szczęśliwsza, gdybyś znalazła dla niej miejsce w ogrodzie. Regularnie zasilaj i minimalnie przycinaj.

Panuj nad glonami w oczku wodnym – regularnie usuwaj je ręcznie

P Jakie pachnące pnącze nada się na kratownicę skierowaną na zachód?

Jo Chambers, Bristol

O CHRISTINE RADZI Wypróbuj jaśmin azjatycki lub gwiazdkowy, wiciokrzewy, np. pomorski 'Graham Thomas' albo siej lub sadź każdego roku groszek pachnący. Podczas sadzenia użyj dużo kompostu, dobrze przerobionego obornika lub ziemi liściowej, aby ziemia zatrzymywała więcej wody.

Wiciokrzewom odpowiadają kratownice skierowane na zachód

Jadalne korzenie selera rosną nad ziemią i potrzebują dużo wody

P Jak głęboko sadzić sadzonki selera?

Valerie Grant, e-mail

O BOB RADZI W przypadku selera jadalna część to rozrośnięta część pod liśćmi. Musi spoczywać na powierzchni ziemi i z niej wystawać. W miarę rozrostu korzenia wielu zaleca usuwanie najstarszych liści. Jednak najważniejsze jest regularne i hojne nawożenie oraz stale wilgotna ziemia.

P Jakiej naturalnej substancji użyć do redukcji glonów?

Clare Short, e-mail

O CHRISTINE RADZI Opanowanie wzrostu glonów w stawie bywa trudne, ale zastanawiam się, czy to one są problemem. Piszesz, że używasz słomy jęczmiennej, Aquaplanctonu i usuwasz glony ręcznie. Te działania zwykle są skuteczne. Czy to, czego chcesz się pozbyć, jest w ogóle glonami? Sugeruję wziąć próbkę do specjalistycznego sklepu ze sprzętem do oczek i tam zapytać, co to jest. Wtedy będziesz w stanie opanować sytuację. Liczba napowietrzaczy, roślin nadbrzeżnych, strefy płytkiej i głębokiej oraz pływających, powinna zostać obliczona względem powierzchni oczka wodnego. Poradź się specjalisty lub sprawdź obliczenia w Internecie. Czasami pomaga wpuszczenie ślimaków wodnych.

P Jaka brzoza pasuje do małego ogrodu?

Linda, e-mail

O CHRISTINE RADZI Brzoza pożyteczna (*Betula utilis jacquemontii*) 'Trinity College'. Rośnie powoli, zachowuje smukłość, ma białą korę, a jesienią żółte liście. Brzozy lubią większość gleb, choć najgorzej rosną na kredowych.

ZDJĘCIA: GETTY/VINISOUZA128/500PX, TAMARA KULIKOVA; SARAH CUTTLE, HAMPTON COURT VEGETABLE GARDEN; PAUL DEBOIS

eprasa.pl eb1925b0bf

P Jak wypędzić mrówki z wysokiej grządki?

Elliot Lane, West Yorkshire

O BOB RADZI Mrówki są i nagrodą, i przeszkodą. Drążą otwory pod roślinami i je osłabiają. Wyrzucają na powierzchnię ziemię z tuneli, która może przykryć, a nawet zupełnie przysypać uprawy. Oczywiście hodują też i chronią mszyce. Podejrzewa się, że pomagają zimować niektórym szkodnikom. Z drugiej strony – ich kokony są głównym źródłem pożywienia dzięciołów zielonych. Mrowiska są niezbędne do rozmnażania niektórych motyli (głównie modraszków). Rozkładanie materii przez mrówki użyźnia glebę. Biologicznym sposobem zwalczania mrówek są nicienie. Używaj ich tak samo, jak wobec ślinków czy opuchlaków. Metodą organiczną jest polewanie mrowisk wrzątkiem.

Resztki wyrzucone z mrowiska nawożą rośliny, ale mogą je przysypać

P Czy cyprysik lawsona ‘Snow White’ potrzebuje nawożenia?

J Fowler, e-mail

O MATT RADZI To wolno rosnące, karłowe drzewo, które wygląda, jakby było pokryte śniegiem. Nawożenia wymaga tylko w wyjątkowo ubogiej glebie – wiosną należy je wzmocnić nawozem o powolnym uwalnianiu aktywowanym temperaturą. Zwykle wystarczy ściółkować cyprysik wokół pnia przerobionym kompostem, gdy ziemia jest wilgotna.

P Jakich roślin użyć do ukrycia folii w stawie?

Doug Kennedy, West Sussex

O MATT RADZI Posadź rośliny okrywowe, aby ukryć krawędzie. Jeśli miejsce jest wilgotne, rozważ gunnerę Hamiltona o drobnych, skórzastych, sercowatych liściach lub gunnerę Magellana, która pozostaje zielona podczas łagodnych zim. Jeśli jest suche, sprawdzi się dzwonek dalmatyński o fioletowych kwiatach. Wypróbuj także zimozielony posłonek (*Helianthemum*) lub bergenię, np. ‘Bressingham Ruby’. W wodzie wypróbuj rośliny strefy płytkiej, takie jak żabieniec babka wodna o jasnozielonych liściach i białych kwiatach czy *Anemopsis californica* ze śmietankowymi kwiatami o zapachu miodu. Kaczeniec błotny i *Hesperantha coccinea* urosną płytko pod wodą.

PiO GORĄCY TEMAT Stawy

***Anemopsis californica* – roślina strefy płytkiej o pachnących kwiatach**

ZDJĘCIA: TIM SANDALL; JASON INGRAM; SARAH CUTTLE; GETTY/ANDREW WAUGH; PAUL DEBOIS

eprasa.pl eb1925b0bf

Przywarka japońska 'Roseum' jest szybko rosnącym pnączem

P Jak nakłonić przywarkę do kwitnienia?

Tom Powis, e-mail

O MATT RADZI Przywarka potrzebuje stanowiska, gdzie nie przemarznie i będzie miała wilgotno – to roślina leśna. Wiosną użyj płynnego nawozu do pomidorów lub siarczanu potasu. Unikaj podawania dużych ilości azotu. Przycinaj wiosną – kwitnie na nowych pędach.

Gąsienice to larwy wielu gatunków ciem

P Szkodniki zjadły mi wszystkie sadzonki warzyw. Co robić?

Pam Newton, e-mail

O MATT RADZI Okrywanie agrowłókniną tworzy skuteczną ochronę przed latającymi szkodnikami – mączlikiem, połyśnicą marchwianką, mszycami czy gołębiami. Nie powstrzyma jednak tych żyjących w ziemi, które już zaatakowały grządkę. Jeśli jesteś pewna, że to nie ślimaki, to problemem mogą być gąsienice – larwy różnych gatunków ciem. Mogą żerować o każdej porze roku, więc regularnie przeglądaj zaatakowane rośliny i usuwaj je ręcznie. Ptaki, biedronki, osy i chrząszcze z rodziny biegaczowatych są ich naturalnymi wrogami. Zadbaj o dobre nawodnienie swoich upraw, usuwaj chwasty i stosuj nicienie. Latem okryj uprawę agrowłókniną.

P Jak pozbyć się czerwców z drzewa cytrynowego w sposób organiczny? Ciągle wracają!

Kerry Brazier, e-mail

O BOB RADZI Jednym ze sposobów jest zmywanie owadów z rośliny. Niestety przegapienie jednego grozi powrotem problemu. Każdy czerwiec wysysa soki z drzewka. Młode są tak małe, że trudno dojrzeć je pod liśćmi. Wraz ze wzrostem, ich pancerze twardnieją. Owad składa masę jaj przypominającą biały proszek – może dojść do ponownego zarażenia. Podczas ścierania czerwców można przypadkiem je roznieść, dlatego szmatka powinna być nasączona wodą z mydłem. Usuń też górną warstwę ziemi, na którą spadły owady, wymyj donice, podpory i zaczepy. Regularnie powtarzaj ten zabieg, aby zapobiec nawrotom problemu. Bądź czujny – czerwce żerują na wielu gatunkach roślin. Obejrzyj i wyczyść inne rośliny w pobliżu, szczególnie jeśli są w gorszej formie.

Skrupulatne zmywanie zwalcza misecznika cytrusowca (*Coccus hesperidum*)

Bromeliowate przesadzaj latem do pojemników, które są nieznacznie większe od poprzednich

P Jakie podłoże jest najlepsze do bromelii?

Mike Nordqvist, e-mail

O CHRISTINE RADZI Użyj gotowej ziemi do bromeliowatych i cymbidium lub zmieszaj drobną korę i podłoże uniwersalne bez torfu 1:1. Mieszanka równych ilości perlitu, włókna kokosowego i kory też będzie odpowiednia.

eprasa.pl eb1925b0bf

Gardeners' World EDYCJA POLSKA

Polska

Redaktor naczelna
Małgorzata Wójcik
malgorzata.wojcik@avt.pl

Redaktor merytoryczny
Łukasz Skop
lukasz.skop@avt.pl

Asystent wydawcy
Anna Cember
anna.cember@avt.pl

Współpracownicy
Anna Moroz-Darska,
Bożka Piotrowska,
Agnieszka Nowak,
Klaudia Kossowska,
Katarzyna Kaczan-Borowska,
Marta Karcz,
Grzegorz Falkowski,
Katarzyna Bellingham,
Małgorzata Kalemba-Drożdż

Marketing i reklama
Marta Zaczek
marta.zaczek@avt.pl
tel. 22 257 84 76

Anna Brzywczy
anna.brzywczy@avt.pl
tel. 883 125 997

DTP
Studio Adekwatna

Prenumerata
prenumerata@avt.pl
tel. 22 257 84 22 (godz. 10:00–14:00)

Kolportaż
Paweł Gago
pawel.gago@avt.pl
tel. 22 257 84 24

United Kingdom

GARDENERS` WORLD
MANAGING DIRECTOR
Catriona Bolger

EDITOR-IN-CHIEF
Lucy Hall

ASSOCIATE EDITOR
David Hurrion

BBC STUDIOS, UK PUBLISHING
CHAIR, EDITORIAL REVIEW BOARDS
Nicholas Brett

MANAGING DIRECTOR, CONSUMER PRODUCTS AND LICENSING
Stephen Davies

COMPLIANCE MANAGER
Cameron McEwan

DIRECTOR, MAGAZINES AND CONSUMER PRODUCTS
Mandy Thwaites

UK.publishing@bbc.com
www.bbcstudios.com

IMMEDIATE MEDIA CO LTD
CHAIRMAN
Martin Weiss

CEO
Tom Bureau

DIRECTOR OF INTERNATIONAL LICENSING AND SYNDICATION
Tim Hudson

INTERNATIONAL PARTNERS MANAGER
Molly Hope-Seton

Adres redakcji
„Gardeners' World. Edycja Polska"
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa
tel. 22 257 84 99
www.magazyngardenersworld.pl

Źródłowe materiały publikacyjne pochodzą z miesięcznika brytyjskiego „Gardeners' World".

© Copyright 2023 AVT

Mimo wszelkich starań przy opracowaniu materiału do tego czasopisma, wydawca nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek błędy w tym czasopiśmie.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczone na łamach pisma „Gardeners' World. Edycja Polska" treści reklamowe oraz artykuły promocyjne.

Wydawca
AVT-Korporacja Sp. z o.o.
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa tel. 22 257 84 99

Wydawnictwo AVT należy do Izby Wydawców Prasy

Miesięcznik, nr 5/2023

Magazyn jest wydawany na licencji brytyjskiego wydawnictwa Immediate Media Co Ltd

oraz BBC Studios

BBC Gardeners World magazine is published by AVT-Korporacja Sp. z o.o. under licence from BBC Studios, Television Centre, Wood Lane, London W12 7TQ. The Gardeners World logo and the BBC Blocks are the trade marks of the British Broadcasting Corpo-ration. Used under licence. © Immediate Media Company Limited. All rights reserved. Reproduction in whole or part prohibited without permission.

W następnym numerze...

czerwcowe wydanie
w sprzedaży już pod koniec maja

5 metod uprawy róż

PLUS Rady ekspertów

Rośliny wodne i na brzeg zbiornika

Cięcie roślin – jak uniknąć błędów

Inspiracje do skrzynek, donic i koszyków

eprasa.pl eb1925b0bf

OGRÓD START®

25 lat

Nawozy dla Twojego ogrodu®

ZAUFAJ NATURZE!

100% naturalnych składników

nawozyogrodnicze.pl www.facebook.com/ogrodstart www.instagram.com/ogrodstart

eprasa.pl/eb1925p06

PROFILE WYŁĄCZNIE KLASY A
100% JAKOŚCI OD VEKA

PROFILE VEKA TO WYSOKA KLASA ODPORNOŚCI NA WIATR

SYSTEMY PROFILI KLASY A*

MAX 6,5 M

MAX 2,7 M

WODOSZCZELNOŚĆ W NAJWYŻSZEJ KLASIE 9A

DRZWI PODNOSZONO-PRZESUWNE W SYSTEMIE VEKAMOTION 82 MAX MOGĄ OSIĄGNĄĆ WSPÓŁCZYNNIK Ud 0,73 W/(M²K)**

BEZPROGOWE, BEZPIECZNE PRZEJŚCIE

DOM KOMFORTOWY, CIEPŁY I BEZPIECZNY

Z ENERGOOSZCZĘDNYMI SYSTEMAMI PROFILI TARASOWYCH VEKAMOTION 82

veka.pl

*Klasa A – zgodnie z normą PN-EN 12608 grubość ścianki zewnętrznej profila wynosi 3 mm (tolerancja 0,2 mm)

**Dla elementu 350 x 230 cm, Ug 0,5 W/(m²K), Ψg 0,031 W/(mK)

eprasa.pl eb1925b0bf